Dzieje Stenografji

Część II.

UZUPEŁNIENIE DZIEJÓW OD R. 1931

ORAZ

TABLICE STENOGRAFICZNE DO DZIEJÓW STENOGRAFJI

PRZEZ

DRA SZYMONA TAUBA
prof. gimn. w Gródku Jag.

1933 r.

Kochanemu Red. Władysławowi Chrapuście
autor

Dzieje Stenografji

Część II.

UZUPEŁNIENIE DZIEJÓW OD R. 1931

TABLICE STENOGRAFICZNE DO DZIEJÓW STENOGRAFJI

PRZEZ

DRA SZYMONA TAUBA

prof. gimn. w Gródku Jag.

PRZEDMOWA.

Do dziejów stenografji wydanych przez Zespół Tow. syst. Polińskiego w Katowicach w r. 1931, a zawierających części: Bobrowska: Ogólne dzieje stenografji (stron 80) i Taub Teorja i dzieje stenografji polskiej (str. 359) na 439 stronach tekstu, dołącza się niniejszem dalszą część dziejów, obejmującą uzupełnienie dziejów a przedewszystkiem tablice stenograficzne do dziejów, ilustrujące dokładnie to, co tam jedynie tekstem było wyłożone.

Bibljografja stenografji polskiej, indeks rzeczowy i imienny całości ukażą się w najbliższym czasie i w ten sposób dzieje stenografji utworzą zaokrągloną całostkę.

Co do tablic pisanych przeze mnie, to zdaję sobie sprawę, że nie są one ani ładnie ani jako tako kaligraficznie oddane, gdyż nie jestem wprawny zwłaszcza w pisaniu w tych szczególnych warunkach do litografji. Mają jednak tablice za zadanie uzmysłowić to, co było dotychczas martwą literą tekstu i ogólnie, zdaje mi się, spełnią to zadanie.

Znajdą się też i usterki i błędy, ponieważ nie miałem spokoju pracy wśród innych zajęć zawodowych, należy i to wybaczyć. Dzieło nie jest przeznaczone dla początkujących, lecz dla obeznanych z jakimś systemem dokładnie teoretycznie i praktycznie, jak również ogólnie z nauką i teorją stenografji, w pierwszym rzędzie więc ma służyć ono do przygotowania się przyszłym nauczycielom stenografji i jako środek pomocniczy lektorom stenografji w ich wykładach na uniwersytecie.

Wśród lepszych warunków wydawniczych, gdyby dzieła naukowe o stenografji rozchodziły się należycie, możnaby było oddać pracę zawodowemu kaligrafowi. Niestety, podczas gdy zagranicą n. p. w Niemczech, dzieła takie rozchodzą się w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy, przynosząc zyski autorowi i nakładcy, to u nas można sprzedaż liczyć na pierwsze początkowe dziesiątki sztuk, przynoszą one niepowetowane straty materjalne.

Mimo błędów, jakie dzieło wykaże, żywię skromną nadzieję, że odda ono przysługę stenografji polskiej i wypełni dotkliwą lukę w nauce stenografji, nauce u nas zupełnie niecenionej, jednak wszędzie indziej na świecie należycie uznanej

autor.

TREŚĆ.

A. Uzupełnienie dziejów stenografji.

1. Z szerokiego świata.

W wielkiej światowej rodzinie stenografów nie zapanował jeszcze zupełny spokój i niema jeszcze właściwie ostatecznego załatwienia rozdwojenia. XV międzynarodowy Kongres w Budapeszcie wyłonił komisję, która miała doprowadzić do zgody między Comité de Jonctio.., na którego czele stanął adwokat węgierski dr. Ernest Muranyi a Comité International grupy G. Buissona. Na tymże kongresie wyłonił się wniosek założenia Światowego Zjednoczenia stenografów, któreby się zajęło też i międzynarodowemi kongresami. W sierpniu 1931 przed XIV kongresem grupy G. Buissona w Paryżu rozwiązał się Komitet Międzynarodowy (Comité International) i utworzyło się Zjednoczenie Światowe Stenografów (Fédération mondiale des sténographes), którego przewodniczącym wybrano dra Fuchsa z Drezna. Ten rozpoczął układy z drem Murányim i ostatecznie w listopadzie 1932 doprowadzono do porozumienia. Jako najbliższy kongres pokojowy, łączący wszystkich stenografów, miał być kon res w Amsterdamie, pierwotnie w r. 1933, następnie przesunięty do r. 1934. Ale Niderlandczycy, którzy otrzymali misję przeprowadzenia tego kongresu, nie zupełnie czuli się zadowoleni, gdyż ukrócono ich kompetencje pierwotne i postanowili zwołać kongres bez oglądania się i na Zjednoczenie światowe stenografów i na Komitet Łączności, z tem dalszem zastrzeżeniem, że nie wejdą do nowego Wydziału międzynarodowego ludzie zaangażowani w pierwotnym sporze. To poprowadziło do dalszych powikłań. Niderlandzki Wydział organizacyjny światowego Kongresu stenografji (Weltkongress für Kurzschriftwesen) wysłał przez swego sekretarza generalnego A. E. d'Oliveira do znanych mu stenografów zawiadomienia, iż międzynarodowy kongres dla spraw stenografji odbędzie się w sierpniu 1934 r. w Amsterdamie, że jest poświęcony wyłącznie przyjaznemu omówieniu naukowych, pedagogicznych i praktycznych zagadnień z dziedziny stenografji i jej zastosowania a spory systemowe i polityczne roztrząsania są zupełnie wykluczone, że kongres jest pod kierownictwem zupełnie neutralnem i niezależnem. Wydział prosi o wyrażenie osobistej zgody na ten kongres, podając do wia-

domości nazwiska osób, które już swą zgodę wyraziły. Podobne oświadczenie również wysłałem na otrzymane zawiadomienie.

Tworzy się nowa rodzina światowa stenografów. Zadaniem polskich stenografów i odpowiednich czynników Władz zainteresowanych będzie, by Polska nie znalazła się na szarym końcu, dając się prześcignąć n. p. przez w stenografji silnie zaawansowanych Węgrów lub Bułgarję. Dalej zadaniem polskich stenografów będzie, ażeby, jakto Polacy umieją się łączyć bez różnicy zapatrywań w obliczu wroga, także i tu się złączyć i wyznaczyć delegatów wszystkich kierunków i ugrupowań stenograficznych po wzajemnem porozumieniu się, aby Polska stenograficzna była reprezentowana zagranicą jako całość, a nie jak dotychczas partjami.

W związku z międzynarodowym kongresem wspomnieć należy, że Zjednoczenie Czechosłowackich Związków Sten. w Czechosłowacji w Pradze postanowiło zwołać w lipcu 1934 r. z okazji 78-letniego istnienia najstarszego związku sten. w Czechach *XI zjazd stenografów czechosłowackich a II zjazd słowiańskich stenografów* (pierwszy 1891 r.). Zaproszony do współpracy nad sprawą przygotowania tego zjazdu w Polsce, zawiadomiłem o nim wszystkie zainteresowane czynniki w myśl zasady, by stenografja polska na zewnątrz była reprezentowana jako całostka.

Z innych ważniejszych spraw zagranicznych wymienię:

Na Węgrzech zaprowadzono, za staraniem czynników rządowych, głównie radcy ministerjalnego dra Ernesta Traegera, z inicjatywy którego i dzięki któremu powstała jednolita stenografja węgierska, obowiązkową naukę stenografji i do szkół średnich obok handlowych, ujmując godzin innym przedmiotom. Stenografji udziela się w 2 klasach (IV i V) przez dwa lata obowiązkowo po 2 godziny tygodniowo (także stenotypji); w szkołach handlowych nauka trwa lat 4 z wymiarem godzin tygodniowej nauki: 2 + 2 + 1 + 1. Minister spraw zagranicznych A. Puky zaznaczył z naciskiem przy sposobności rokowań o zgodę międzynarodową, że Węgry mimo silnego kryzysu gospodarczego, który je gnębi na równi z innemi krajami, nie tylko nie ukróciły nauki stenografji jak inne kraje (nawet Niemcy), ale przeciwnie wprowadziły ją jako przedmiot obowiązkowy mimo i innych wielkich trudności,

aby kulturę węgierską nietylko utrzymać na pierwotnej wysokości, ale ją jeszcze podnieść.

W Bułgarji, gdzie w listopadzie 1930 r. obchodzono 50-tą rocznicę przekładu Gabelsbergera przez Bezenszeka, jest nauka stenografji też obowiązkowa. Niezmordowany docent stenografji na uniwersytecie w Sofji Teodor Golubow wydaje swoje świetne i potężne dzieło Encyklopedji stenografji, przerastające siły jednostki; pisane są one zwykłem pismem bułgarskiem, dawniej zaczęta encyklopedja była stenografowana.

Jugosłowianie odbyli w sierpniu 1932 r. I kongres stenograficzny w Zagrzebiu w pięćdziesiątą rocznicę założenia towarzystwa stenograficznego, na którym to kongresie roztrząsano też sprawę jednolitego systemu.

W ZSRR, gdzie wprawdzie jednolity system Sokołowa nie został jeszcze skodyfikowany i niema jeszcze oficjalnego systemu jednolitego rosyjskiego, pracuje się naukowo nad jednolitą stenografją dla wszystkich języków ludów państwa, których jest około 168 i dla 14 języków stenografję już wypracowano. Na pracę tej komisji narodowej jednolitej stenografji dla ludów sowieckich (NUS) przeznaczono na rok 1933 miljon rubli.

Łotwa obchodziła 25-lecie powstania głównego swego systemu stenografji. W uroczystości uczczono twórcę Rosego, który od rządu otrzymał order trzech gwiazd.

Z zagranicznych prac warto wspomnieć o artykule Jerzego van Daacke w *Bolletino* della Accademia Italiaan di Stenografia: O częstotliwości w językach słowiańskich (Sulle frequenze nelle lingue slave) w numerze styczeń — luty 1933 r. Uzupełniając dawny swój artykuł częstotliwością języka polskiego według danych dyr. Kapuścińskiego w mych dziejach i w Stenografje Polskim, daje *Daacke* przegląd języków słowiańskich.

Stosunki są następujące: 1) Samogłoski:

j. polski		czeski:	słoweński:	serbo-kro.:	bułgarski:
a	22,4	22,5	24,3	25,8	24,0
o	17,3	17,4	22,3	22,7	20,8
e	18,6	22,1	26,3	20,1	17,0
•	19,5	17,4	22,4	21,8	16,0
	8,7	8,0	4,6	9,9	2,4
	13,5	12,6	—	—	19,8

2) Spółgłoski:

j. polski:		czeski:	słoweński:	serbokroacki:	bułgarski:	rosyjski:	
n	10,0	n 10,9	n 11,5	n 10,0	t 14,5	n 13,7	n 16,6
w	8,6	t 9,5	r 9,1	s 9,0	n 13,5	t 12,4	r 12,9
z	8,4	s 8,5	l 8,2	t 8,6	s 9,4	s 10,1	s 10,1
r	7,5	l 7,7	s 8,1	r 8,1	w 9,2	w 8,0	t 8,9
s	7,3	w 7,4	t 7,8	d 7,3	r 8,2	r 7,8	d 8,2
k	6,5	k 6,7	w 7,3	w 6,8	d 6,8	l 7,3	l 5 5
t	6,2	d 6,3	j 7,0	j 6,4	k 5,7	k 7,0	w 2,6
c	5,8	m 5,9	k 6,0	m 6,3	l 5,5	m 6,6	k 1,8
p	5,4	p 5,9	m 5,7	k 5,9	p 5,4	d 6,1	j 1,8
d	5,3	r 5 3	p 5,7	p 4 6	m 4,4	g 3,3	— —
inne	29,0	25,9	23,6	27,0	17,4	17,5	33

3) Samogł. i spółg:	Słów:	Zgłosek	Liter:	Stosun. samogł:	spółg:
j. niemiecki	1	1,83	5,5	35	65
j. polski	1	2,1	5,2	40	60
j. czeski	1	2,11	4,9	41	59
j. słoweński	1	2,11	4,8	41	59
j. serbo-kroacki	1	—	—	44	56
j. bułgarski	1	2,03	5,0	48	52
j. rosyjski	1	2,03	5,0	48	52

2. Z Polski:

Na początku chciałbym omówić pewne głosy, które pojawiły się w związku z tą częścią *dziejów stenografji* polskiej, która dawniej została wydana, a które mają znaczenie dla dziejów stenografji polskiej.

Przedewszystkiem krytykowano *podział dziejów stenografji* polskiej na *okresy* moje, a szczególnie uważano za przesadę nazywanie okresów: „korbelowski“ „wojnarowski“ t. d. Między innemi piszą Těsnopisne Listy:

„Ze stanowiskiem jakie zajął dr. Taub w krytycznem osądzeniu całego rozwoju stenografji polskiej, nie można się zgodzić. Podział na okresy lat nie jest równomierny i dlatego nie podaje pełnego rozwoju polskiej stenografji. Tak n. p. czas działalności Instytutu stenograficznego Wojnara w Warszawie po przewrocie nie daje się porównać z działalnością Polińskiego i jego uczniów w latach przedwojennych i jest niedocenianiem naukowo-teoretycznej pracy stenografji na korzyść żurnalistycznej działalności Wojnara i jego instytutu“.

Osobiście uważam podział na okresy za rzecz zewnętrzną pewnego porządku. Przyznaję, że może za wczesny taki podział, co jednak łatwo to naprawi bez trudu przyszły historyk, jak to zresztą zauważają Listy. Nie na to jednak położyłem główny nacisk w mych dziejach. Właściwą treść i wartość mej pracy oceniają słusznie dr. Tadeusz Czystohorski w Głosie Szkoły Zawodowej (1932), Z. Zieliński w Biuletynie Zrzeszenia (1932) lub G. van Daacke Schriftwart Stolze-Schrey nr. 10, 1932. Możliwem jest, że przeceniam dobę obecną, ale przez to nie zauważy nikt jeszcze niedoceniania przeszłości a zwłaszcza Polińskiego, lub nawet poniżenia może przeszłości na korzyść teraźniejszości. Leży w mej naturze, że wolę przecenić, niż niedocenić.

Ale z drugiej strony mam zastrzeżenia co do *oceny pracy Wojnara* jako wyłącznie żurnalistycznej lub jako takiej, której na serjo brać nie można.

Praca Wojnara nie była wybitnie naukowo-teoretyczna, to prawda. Ale zasługa jego leży w organizacji ruchu stenografji i propagandzie w Niepodległej Polsce, wywołaniu tego tu ruchu, o który się nikt inny wtedy nie troszczył. Wojnar pociągnął potem za sobą innych, może teoretyczno-naukowo wytrawniejszych od niego, ale w nim właśnie było źródło ruchu. Nie chcę być nieskromny, ale i moje dzieje powstały w tej zależności od Wojnara. Pytałem też pewnych wybitnych stenografów w Polsce i oni odnosili się z uznaniem wielkiem dla pracy propagandowej Wojnara w Polsce.

Odnośnie do *sprawy jednolitego systemu stenograficznego polskiego* odbyła się zapowiedziana już w dziejach konferencja, zwołana przez inż. Z. Łabęckiego w Katowicach dn a 20 XII 1931 r. Zaproszono przedstawicieli wszystkich kierunków stenograficznych w Polsce. Referat i korreferat: O unifikacji systemów stenograficznych w Polsce wygłosili dyr. Kapuściński względnie Franciszek Kotas, a dr. Taub rzucił kilka myśli na temat: Wytyczne dobrego systemu stenograficznego polskiego. Tezy referatów wydrukowano w Szkolnictwie Zawodowem, tam też również ukazał się protokół z konferencji w nr. 1 r. 1932.

Na kongres przybyli przedstawiciele systemu Polińskiego (Brachaczek, Cholewa, Kapuściński, Karpiński, Świerczyna, Taub) Gumińskiego: Zgliński, Balczyńskiej, Balczyńska-Barto-

szewiczowa, dyr. Bartoszewicz, Przyłudzki); prof. Korbel osobiście nie przybył, w jego imieniu przemawiali dr. Salkowski, Dąbrowski i Folek, wreszcie był też prof. Kotas.

Po zagajeniu przez inż. Łabęckiego, którego wybrano na przewodniczącego obrad, po wygłoszeniu referatów i dyskusji, wybrano komisję złożoną z autorów stenografji, przedstawicieli związków stenograficznych, lektorów, nauczycieli, praktyków i teoretyków stenografji pod przewodnictwem dyr. Kapuścińskiego, która miała się zająć dalszą sprawą przeprowadzenia ujednostajni ia systemów. Komisja żywotności nie wykazała.

Zmarli od wydania pierwszej części dziejów: Polakiewicz, Suchecka Wanda, kier. biura sten. Sejmu i Senatu, Wicher, autor stenografji narodowej, Antoni Wojnar (16 VI. 1932).

Po śmierci Wojnara pozostał *Korbel* ze swym podręcznikiem bez konkurenta, podręczniki systemu Polińskiego nie mają szans ukazania się.

W jesieni 1932 r. można było przeczytać w Ilustrowanym Kurjerze Codziennym krakowskim: Nowa uczelnia w Krakowie: Kuratorjum Okr. Szk. Krak. zorganizowało przy Instytucie Administracyjno-Gospodarczym w Krakowie **„Kursy Dydaktyczne dla kandydatów na nauczycieli stenografji, kaligrafji, i pisania na maszynie w szkołach zawodowych“.** Kandydaci, posiadający pełną szkołę średnią, mogą obecnie łatwo uzyskać kwalifikacje nauczycielskie w zakresie każdego z tych przedmiotów, które wchodzą w program wszystkich szkół handlowych, a w których uczą dotychczas w olbrzymim procencie siły niekwalifikowane.

Absolwenci „Kursów Dydaktycznych“ **będą mieli pierwszeństwo przy uzyskaniu posad nauczycielskich w szkołach zawodowych** oraz **otrzymają przygotowanie** do egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli stenografji, kaligrafji i pisania na maszynie w Krakowie. Kurs trwa 9 miesięcy. Wykłady odbywać się będą w gmachu Szkoły Ekonomiczno-Handlowej w 10 godz. tygodniowo od godz. 6 wieczór. Kierownictwo powierzyło Kuratorjum prof. St. Korblowi.

W mojej osobistej *kontrowersji z Korblem* wydano, jak już dawniej wymieniono, Krytykę Polskiego systemu stenografji (Taub) i odpowiedź na nią (Korbel). Na tę odpowiedź powinienbym wydać replikę. Nie chcę sprawy jątrzyć, ale na dwie rzeczy muszę zareagować. Pisze prof. Korbel: „Dr. Taub in-

auguruje swą krytykę przytoczeniem jakichś „moich“ słów, wypowiedzianych, jak twierdzi, w Król. Hucie. Jest to widocznie zniekształcony i niezupełny wyrywek z czegoś, słowa bez ścisłego związku. Dr. T., przypisując mi zdania, nie mające jasnego sensu, już na samym wstępie nieprzychylnie uprzedza dla mnie czytelnika“.

Przytoczenie „jakichś“ powyższych słów „Korbla“ nastąpiło **dosłownie** według sprawozdania z III kongresu w Król. Hucie ze Stenografa Polskiego nr. 7. r. 1924 i **tam też są umieszczone w cudzysłowie**, jako dosłowny stenogram przemówienia Korbla. Jeżeli prof. Korbel nie widzi w nich jasnego sensu, to winę niech przypisze albo sobie albo stenografowi, którym był, zdaje mi się, Rudolf Wojnar, na którym ja bezwzględnie miałem prawo polegać. Przypisywanej mi intencji na samym wstępie uprzedzenia czytelnika zupełnie nie miałem. Jeżeli prof. Korbel przypisuje mi złośliwą ironję, to na to się zgodzę, lecz, jeżeli podejrzewa o fałszowanie źródeł, czy istotnego stanu rzeczy, to na to jak najenergiczniej muszę zareagować, odseparowując się od takich tendencyj, których nie brak było dawniej w dziejach stenografji, nie brak obecnie.

Po drugie, jeżeli prof. Korbel mówi o tajnych krytykach, to tylko chcę zauważyć, że nie były tak tajne, skoro mu, jak zdradza, zupełnie dokładnie są znane. Nie słyszałem, żeby Władze kogoś o memorjały prosiły.

Co do *ruchu stenograficznego* w Polsce, to *Zespół* Poli' iego słaby żywot wykazuje, Czytanek nie wydaje od r. 1931; „ *iast*“ król-hucki pod stałem kierownictwem A. Brachaczka, żywotnie się rusza, nowe Tow. syst. Polińskiego powstało *w Goduli* (Poncza). „Piast“ obchodził w listopadzie 1931 r. uroczystość *10-lecia* swego istnienia, na której uczczono pionierów ruchu sten. w Król-Hucie: radcę Grzesia, Ant. Nowaka i Augustyna Brachaczka, prezesa obecnego Piasta. Z bogatego programu wymienić należy deklamację wierszy układu prezesa Brachaczka; wiersz na cześć pionierów ruchu stenografji wygłosiła P. Żołnierczykówna, dwa wiersze poświęcone dr. Taubowi wygłosił z entuzjazmem i odczuciem należytem 7-letni Boleś Brachaczek. *Walka* zwolenników Korbla przeciw Zespołowi czy Piastowi wyładowała się między innemi w artykułach Folka: „Na błędnej drodze“ w Szkolnictwie zawodowem w r. 1932 i odpowiedzi Cholewy w Głosie Szkoły Zawodowej.

Na Śląsku działa jak dawniej *Związek Balczyńskiej*, wydając swego Stenografa, w którym nie może strawić systemu Gabelsbergera i jego przekładu przez Polińskiego a wspólnie z macierzystym systemem Stolze-Schrey występuje przeciw niemieckiej stenografji jednolitej.

Na Śląsku czeskim, gdzie początkowo pozostał tylko jeden egzaminowany nauczyciel stenografji Wojnar Paweł, rozwija się stenografja polska dzięki poparciu i propagandzie kilku jednostek. Wymienić należy dyrektora gimnazjum realnego w Orłowej Feliksa Piotra, dyrektora szkoły wydziałowej we Frysztacie Chromika, inspektora powiatowego Wójcika Władysława wreszcie znanego z I. części dziejów Józefa Dadoka.

Na 14 tamtejszych szkół wydziałowych, handlowych i gimnazjów tylko 4 zakłady nie prowadzą wogóle lekcyj stenografji. (według Biuletynu sten. nr. 5, 1933).

Pocieszającem zjawiskiem jest *działalność Zrzeszenia stenografów praktyków i nauczycieli stenografji* w Państwie Polskiem w Warszawie. Wydaje ono swój *Biuletyn* i w pierwszym jego numerze donosi, że podjęło się wielkiego dzieła scementowania wszystkich stenografów dla wspólnego dobra i skupienia ich dokoła wspólnych spraw i temu też ma służyć Biuletyn. Zrzeszenie jako towarzystwo nadaje się do scalenia stenografów różnych systemów na wspólnym froncie dobra stenografji.

Zrzeszenie rozwija się dość pomyślnie dzięki zasługom przewodniczącego K. Krupińskiego i sekretarza R. Zembika oraz innych członków Zarządu Ma dużo do zrobienia, choć mało jeszcze ma środków i sił, lecz trzyma się taktyki dość ostrożnej nie porywania się na rzeczy nadzwyczajne, mniej hałasu a więcej solidności.

Ostatnio, jak donosi Biuletyn sten. nr. 5 z 1933 r., złożyła delegacja Zrzeszenia w Ministerstwie W. R. i O. P. „wniosek w sprawie utworzenia w Warszawie Komisji Nauczycielskiej dla kandydatów na nauczycieli stenografji" i omówiła różne aktualne zagadnienia z dziedziny stenografji.

Z wydawnictw nowych systemów ukazał się „Najłatwiejszy podręcznik stenografji polskiej podług systemu Stolze-Schreya opracowany *przez F. Horodyską* w Warszawie, 1932 r. Nie przedstawia on żadnych nowych ani szczególnych wartości.

Oznacza zupełnie jednakowo, bez możliwości nawet odróżnienia, pary samogłosek: a-e, o-u, ą-ę, pismo bez pogrubień.

Drukiem pojawił się *podręcznik S. Stegawskiego*: Kurs stenografji polskiej oraz Neografja (wstęp do stenografji), bez daty, copyri ht 1931. Pod względem wokalizacji system ten zajmuje miejsce pośrednie między Arendsem o łącznikach kresek rzutowych samogłoskowych zmiennej długości (a, e, i,) a Scheithauerem, gdzie te łączniki są niezmiennej długości (o, u). Na oznaczenie grup spółgłoskowych służy gradacja czyli stopniowanie t. j. powiększenie grubości lub wielkości znaku. W następst ie wypadają znaki wielkości od linji podstawowej w górę: 1/2, 1, 1 1/2, 2, 2 1/2 stopniowe bez nacisku i z naciskiem, podobnie od linji podstawowej wdół. Czyni to system nieprzejrzysty i niewyraźny.

Na Śląsku próbował jakiś autor swój system patentować.

Ja wydałem we wrześniu 1931 r. na czterech stronach litografji „*3 projekty* prawidłowych, łatwych, elementarnych systemów stenograficznych". Pierwszy projekt opiera się na symbolizacji samogłosek w znaku poprzedzającym je i łączniku, wielkość znaków jest 1/2, 1, i 2-stopniowa, znaki na głoski miękkie różnią się wielkością od znaków na twarde spółgłoski. Znak r (rz) jest kółkiem, które wwijaniem i t. p. tworzy grupy spółgłoskowe. Głoska s (z) jako pierwsza grupy spółgłoskowej oznacza się przedłużeniem drugiego znaku grupy o 1 stopień wdół. Pismo jest elementarnie stałolinijne.

Drugi projekt typu Stolze-Schreya opiera się na symbolizacji samogłoski w znaku po niej następującym, z korzyścią możności pewnego namysłu sposobu oznaczania symbolicznego samogłoski; znaki na spółgłoski miękkie różnią się zgrubieniem od odpowiednich znaków twardych spółgłosek, powiększanie zaś znaku o 1/2 względnie 1 stopień w górę oznacza następne r względnie rz grupy spółgłoskowej. Pismo zmiennolinijne.

Trzeci projekt typu Scheithauera, gdzie spółgłoski są niezmiennemi ciągami wdół a samogłoski w górę, miękczenie przez nacisk, pismo niezależne od linji.

W r. 1932 uznałem *projekt pierwszy* za najbardziej odpowiadający duchowi języka polskiego, zmieniłem jedynie przydział znaków i symbolów samogłoskowych, nieodpowiedni

w systemie pierwotnym. Pewne rzeczy dałyby się poprawić. Projekt jest w tablicach.

Do tej teraźniejszej decyzji doprowadziły mnie rozmyślania teoretyczne i przegląd systemów obcych jednolitych narodowych, i systemów polskich.

Co do tych systemów obcych jednolitych miałbym z mego punktu widzenia następujące sprawy do zauważenia:

Czechosłowacki system Herout-M:kulika jest według zdania wyb tnych czechosłowackich stenografów odpowiednio przystosowany do języka czeskiego. Dla mnie nie wykazuje on jednolitej prawidłowości ani w zakresie wokalizacji ani miękczenia ani grup spółgłoskowych. Pra idłowość jest większa niż w przekładzie gabelsbergerowskim ale ciągle panuje jeszcze różnorodność oznaczeń. Należy porównać tablice.

Niemcy ustalili w swoich nowoczesnych systemach prawidłowość wokalizacji według schematu Faulmana, przejętego przez Stolze-Schreya i E-K. Jednolita wokalizacja polega tu na prawidłowem oznaczaniu symbolicznem czy literalnem samogłoski w łączniku i znaku po samogłosce następującym. Poza tem niemiecki system jednolity wykazuje różnorodność grup spółgłoskowych i ponadto różnorodność w wielu względach, nie zawsze całkiem jasne i ścisłe ujęcie prawideł w kodeksie systemowym (Systemurkunde).

Jednolity *system węgierski* (Radnai) wprowadził cały szereg oryginalnych zmian i do ducha języka węgierskiego odpowiednio dostosowanych. Bije on na krótkość pisma. Woła ten system: Więcej samogłosek, które brzmią dla ucha węgierskiego silniej niż spółgłoski i oznaczenie samogłoski Węgrowi silniej dźwięk całego słowa przypomina, z czem nie mogą się oswoić stenografowie innych języków. Stąd więc samogłoski otrzymują w tym systemie prawidłowe oznaczenie, dające się wyrazić jednolicie we wszystkich znakach (różne względne położenie znaków, łącznik, nacisk, zob. tabl.). Skracanie odbywa się przedewszystk em dźwiękiem, a to samą samogłoską, która w różnem położeniu może oznaczać całą zgłoskę, lub samogłoską wspartą znakiem spółgłoskowym, a więc odwrotnie niż n. p. u Polińskiego. Dla wyzyskania tu znaków i możliwości różnych oznaczeń użyto trzech pozycyj i wielkości znakow 1, 2 i 3-stopniowych, nawet w kierunku poziomym a także nacisku, który nawet może być zastosowany do kresek

rzutowych (w górę biegnących). Kreska więc pozioma n. p. występuje w 3 różnych wielkościach i to z naciskiem lub bez, a następnie w 3 pozycjach. Niema w systemie natomiast dowolnie utworzonych stałych znaczników. Stenografom innych języków trudno oswoić się z dominancją samogłosek i naciskiem wgórę. System posiada wielką krótkość, trudno mi ocenić łatwą czy trudną nauczalność. Mam wrażenie, że ten system, jak i poprzednio wymienione obce, wymagają dość znacznego wysiłku nauki, może tylko nieco mniejszego niż system Gabelsbergera.

System proponowanej *jednolitej stenografji rosyjskiej* Sokołowa był pierwotnie bardzo zbliżony do systemu Scheithauera pod względem wokalizacji (przedstawiam według: Anny Meerowitsch: Kurzschrift i Wissenschaft). Obecna forma niema już prawidłowości Scheithauera ani w grupach spółgłoskowych ani w wokalizacji. Pierwotnie bez nacisku, zastosowuje system obecnie w pewnych przypadkach nacisk. Pierwotnie niezależny od linji, jak Scheithauer, obecnie mówi się o linji w pewnych przypadkach. Obecnie w zamkniętej zgłosce oznacza się niektóre samogłoski symbolicznie, w otwartych zgłoskach pozostało oznaczanie scheithauerowskie, dwugłoski jotowane oznacza się przez wygięcie znaku samogłoskowego, względnie znakami diakrytycznemi, po innej samogłosce ma samogłoska specjalne znaki. Pewne są wyjątki od głównych prawideł.

Co do systemów polskich, to Poliński pierwszy zapoczątkował naturalne, odpowiednie dla języka polskiego oznaczanie miękczenia, Gumiński dał prawidłową ale skomplikowaną wokalizację jeszcze niejednolitą, i nieodpowiadającą duchowi języka polskiego o zgłoskach otwartych, przekłady Stolze-Schreyowskie nauczyły prostej wokalizacji, ale nienaturalnej dla języka polskiego, bo symbolizacji w znaku następującym po samogłosce, co przy przewadze zgłosek otwartych w języku polskim w przeciwstawieniu do niemieckiego nie jest odpowiednie; Korbel próbował uprościć Polińskiego w wokalizacji, co mu się udało dla **i**, niezupełnie dla **u**, dla **o** zaś pozostała dawna różnorodność Polińskiego jeszcze wzmożona; w grupach spółgłoskowych a zwłaszcza też zgłoskowych pozostał Korbel na dawnem stanowisku; Kotas próbował też uprościć wokalizację, przenosząc jej ciężar na znak poprzedzający samogłoskę i łącznik, nie udało mu się jednak jednolicie pro-

blemu rozwiązać; ponadto próbuje Kotas zmienić dokładnie grupy spółgłoskowe, po części udatnie, z grupami zgłoskowemi jest ostrożny, w piśmie elementarnem ich nie używa.

Problemy stenograficzne do rozwiązania tyczą się w języku polskim wokalizacji, miękczenia, jotacji, grup spółgłoskowych i zgłoskowych.

Stoję na stanowisku, że obok uwzględnienia takich haseł jak krótkości, biegłości, wyrazistości pisma stenograficznego, praktycznej jego zdatności, łatwiej nauczalności i i., przedewszystkiem zwrócić uwagę należy na prawidłowość i to jednolitą systemu stenograficznego.

Przez *jednolitą prawidłowość* rozumiem matematyczną funkcjonalną zależność między prawidłem a pisownią a mianowicie: **Pisownia ma z prawidła wypływać jednoznacznie i zupełnie.** Jednoznacznie t. j. znając znaki i prawidło, powinno się potrafić daną rzecz napisać; zupełnie t. zn. dane prawidło ma się odnosić do wszystkich znaków, do całości zjawiska danego. Jeżeli prawidło nie odnosi się do całego zakresu danego zjawiska, mamy pisownię prawidłową, jednoznaczną, ale nie jednolitą t. j. niezupełną, nie obejmującą całości. Pisownia powinna być w każdym razie bezwzględnie prawidłowa. Jako przykład nieprawidłowej, niejednoznacznej pisowni, jest n. p. symbolizacja o Gabelsbergera, prawidłowa ale niejednolita jest n. p. wokalizacja Gumińskiego.

W polskim systemie stenograficznym dbać należy przedewszystkiem o jednolitą prawidłowość wokalizacji, a już bezwzględnie o jej prawidłowość, dalej o prawidłowość miękczenia, jotacji i grup spółgłoskowych czy zgłoskowych. Im większy zakres systemu obejmie się prawidłowością i to jednolitą, tem system będzie prostszy i logiczniejszy, naturalnie przy uwzględnieniu jeszcze innych bezwzględnie koniecznych postulatów.

Jednolita prawidłowość wokalizacji da się łatwo osiągnąć w języku polskim w znaku poprzedzającym samogłoskę i łączniku, a więc jest to odwrócenie prawidłowości symbolizowania w znaku następnym, jaką przedstawił Faulmann. Jest takie oznaczenie naturalne dla języka polskiego ze zgłoskami otwartemi i możliwe z powodu małej stosunkowo ilości brzmień samogłoskowych (8), podczas gdy w niemieckiem

przy 13 brzmieniach samogłosek możliwe.

Zasada powyższa odnośnie do *oznaczania samogłosek* w znaku poprzedzającym i łączniku, wyrażona *w projekcie* moim z r. 1931 a w przydziale symbolów zmieniona w *r. 1932* przedstawia się następująco:

Całkiem ciasne zestawienie 2 znaków spółgłoskowych (krótki łącznik) oznacza brak samogłoski między niemi (grupę spółgłoskową, o ile nie ma specjalnego oznaczenia grupy), normalne zestawienie 2 znaków spółgłoskowych (normalny łącznik) oznacza samogłoskę **e** między znakami, szerokie zestawienie (długi łącznik) samiołoskę **i** względnie **y**, zależnie od poprzedzającego znaku spółgłoski twardej lub miękkiej (przy **l** i **ł** oznaczonemi jednakowo pomoże w razie dwuznaczności znak diakrytyczny;) nacisk znaku poprzedzającego samogłoskę oznacza przy normalnym łączniku **a**, przy długim łączniku **ę**. Następnie: obniżenie znaku o ½ stopnia przy normalnym łączniku oznacza **o**, ponadto przy nacisku obniżonego znaku **ą**, obniżenie o ½ stopnia przy szerokim łączniku oznacza **u**.

Przedstawiono symbolizację samogłosek w zgłosce zamkniętej. W zgłosce otwartej na końcu wyrazów jest ona zupełnie taka sama, na początku zaś wyrazów lub też przy literalnem oznaczaniu samogłosek zupełnie analogiczna, a mianowicie: Znaki samogłosek są to małe haczyki, podobne do małego **b** Gabelsbergera czy Polińskiego, w których kreska zstępująca (laska) wyraża brakujący tu znak spółgłoskowy a kreska wstępująca (rzutowa) łącznik. A więc: Haczyk z normalnym łącznikiem oznacza **e**, takiż naciśnięty **a**, z długim łącznikiem **i** względnie **y**, takiż naciśnięty **ę**; haczyk o ½ stopnia obniżony z normalnym łącznikiem oznacza **o**, przy nacisku **ą**, haczyk obniżony z długim łącznikiem **u**. Na początku wyrazów opuszcza się kreskę zstępującą (laskę) haczyka tam, gdzie nie jest ona naciśniętą, a więc **e** będzie kreską od linji ku początkowi znaku następnego, **i** takąż kreską dłuższą dwukrotnie (długi łącznik), **o** jest kreską z pod linji ku początkowi znaku następnego, **u** takąż kreską z pod linji ale dłuższą, ukośną. Dwugłoski obce: au = ą, eu = ę. W przypadkach konieczności oznaczenia samogłosek, symbolizowanych normalnie obniżeniem, nad linją podstawową, oznacza się **o** krótką

kreską poziomą (ą jeszcze z naciskiei poprzedniego), u zaś długą kreską poziomą.

W ten sposób jest wokalizacja jednolicie prawidłowa. Pary głosek pokrewnych otrzymały podobne oznaczenie, z wyjątkiem ę.

Miękczenie jest jednolicie prawidłowe według schematu Polińskiego, gdzie znaki na miękkie spółgłoski różnią się rozmiarami od znaków na twarde, choć nie według par fonetycznie odpowiednich głosek. Znaki *l* i l odróżnia w razie potrzeby znak diakrytyczny.

Grupy spółgłoskowe wykazują prawidłowość, jednolitą, grup zgłoskowych specjalnych niema.

Jotowanie odbywa się zapomocą znaku j; tam gdzie ono ma charakter miękczenia, oznacza się jak miękczenie (bja-bia), dj, tj mają analogiczne znaki jak miękkie, rj, lj oznacza się alfabetowo.

Część elementarna może na powyższem poprzestać, jest wtedy *stułolinijne.*

System powyższy wykazuje wprawdzie dość dużo długich łączników i więcej ciągów niż pismo Polińskiego, krótkość jego jednak według typu Stolze-Schreya praktycznie zupełnie jest wystarczająca.

Prócz wypracowania powyższego projektu prawidłowego systemu polskiego i dalszych prac nad dziejami stenografji *nawiązałem* ostatnio *kontakt z zagranicą* a mianowicie z Czechosłowacją, Bułgarją (Golubow), Węgrami (Dr. Traeger), i Włochami (prof. Aliprandi). W czeskich Tesnopisne Listy ukazał się mój artykuł o stenografji w Polsce, a we włoskiem Bolletino mają się właśnie pojawić 2 artykuły: Krótki zarys dziejów stenografji polskiej oraz Język polski i systemy stenograficzne polskie. W ten sposób i zagranicą nie będzie o Polsce głucho.

Na koniec tego uzupełnienia dziejów nie wolno zapomnieć o *zawodach stenograficznych.* Odbywały się takie zawody na terenie Śląska (Zespół, Piast, Balczyńska), a zwłaszcza wspomnienia godne są jedyne w Polsce Międzyszkolne Zawody we Lwowie Stowarzyszenia Dyrektorów Społecznych Szkół Handlowych T. S. H., którego przewodniczącym jest dr. Franciszek Tomanek. Zawody zainicjowane zostały przez dyr. Kapuścińskiego (zestawienie ich w czasopiśmie Organizacja i Praca Szkoły handlowej w Jarosławiu nr. 11/12 1932/3), pilnuje ich

regularnego przeprowadzenia i udziela opieki z należytem zrozumieniem sprawy dyrektor dr. Tomanek, a wreszcie, last but not least, otacza je swą troskliwością Naczelnik Wydziału Szkół Zawodowych Kuratorjum OSL. dr. Karol Zagajewski, biorący czynny udział w przeprowadzeniu zawodów.

Zawody te na nowo obecnie zorganizowane, rozpadają się na lokalne w poszczególnych szkołach (począwszy od 45 słów na minutę), które równocześnie są zawodami eliminacyjnemi do wyższej grupy t. j. zawodów rejonowych (począwszy od 60 wyrazów na minutę), te zaś prowadzą do zawodów okręgowych w siedzibie Kuratorjum we Lwowie. Regulamin tych zawodów, które właśnie we wszystkich swych formach obecnie się odbywają, zostanie ogłoszony w wymienionem czasopiśmie „Organizacja i Praca" szkoły jarosławskiej, której dyrektorem jest Kapuściński. Regulamin opracowali Kapuściński i Taub.

„Jest intencją Stowarzyszenia Dyrektorów, by przez zawody okręgowe wywołać zczasem zorganizowanie zawodów okręgowych we wszystkich kuratorjach, i zawodów ogólnokrajowych w Warszawie. Rozumie się, że zawody ogólno krajowe rozpoczną swe wymagania od sprawności conajmniej 75, 90 słów w górę"

Zorganizowanie zawodów międzyszkolnych w innych okręgach szkolnych natrafia chwilowo na wielkie trudności mimo starań pewnych stenografów (por. Biuletyn nr. 5. 1933).

B. Uwagi do tablic

Przykłady do *systemów obcych* opracowałem głównie na podstawie następujących *źródeł*: Bonnet: Handbuch für die Vorbereitung auf die Prüfung als Lehrer der Stenographie; Brandenburg: Zeichen und Regel; Gaster: der Kurzschriftlehrer; Jahne: Grundriss einer Geschichte der Stenographie; Johnen: Allgemeine Geschichte der Kurzschrift; Kosswig-Schmidt: Handbuch für den gesammten Kurzschriftunterricht; Melin: Stenografiens Historia; Mentz: Geschichte der Stenographie; Navarre: Histoire générale de la sténographie; Scheunig: Entstehungsgeschichte der deutschen Einheitskurzschrift; Schmidt: Kleine Geschichte der Kurzschrift; Wittken-Specht: Der Bau unserer Kurzschriftsysteme. Ponadto częściowo posługiwałem się podręcznikami danych systemów, artykułami w czasopismach stenograficznych.

Przykłady do *systemów polskich* zostały opracowane na podstawie *źródeł oryginalnych*.

Objaśnienia do obcych systemów znajdzie czytelnik w Ogólnych dziejach stenografji, opracowanych przez P. Bobrowską, po części też i w niniejszych uzupełnieniach. Tablice ilustrują właśnie to, co tam teoretycznie zostało wyłożone.

Objaśnienia do systemów *polskich* znajdzie czytelnik tylko częściowo w dziejach stenografji polskiej. Zostały bowiem w tablicach przedstawione wszystkie systemy polskie, do jakich tylko zdołałem dotrzeć, dzieje zaś dają analizę dokładną tylko pewnej części systemów i niema nadziei uzupełnienia dziejów w tym kierunku.

Ażeby zrozumieć i te inne systemy (a chodzi głównie o stenotachygrafję, systemy wypisujące samogłoski i pewne nowsze systemy polskie), trzeba dokładnie przestudjować teorję systemu macierzystego, z którego dany system powstał, według ogólnych dziejów P. Bobrowskiej a następnie zwrócić uwagę na następujące wskazówki:

1) Przypatrujemy się dokładnie formom znaków spółgłosek i samogłosek, zawartych w zestawieniach w tablicy;

2) studjujemy dokładnie zasadnicze typy wokalizacji w porównaniu z alfabetem i to w zgłosce zamkniętej (beb, bęb i t. d.) i otwartej na początku lub końcu wyrazów (eb, ab i td. be, bę i t. d.);

3) następnie przystępujemy do uzupełnień i rozwinięć danego systemu w dalszych częściach, a mianowicie a) Grupy spółgłoskowe i zgłoskowe, które porównywamy ze znakami alfabetowemi części składowych grup; b) wokalizację, którą porównywamy z typowem oznaczaniem samogłosek j. w. c) miękczenie, bacząc, czy w alfabecie są znaki na miękkie spółgłoski i miękczenie pojęte wtedy jako problem spółgłoskowy, co jest naturalniejsze, czy miękczenie wyraża się w inny sposób (problem wokalizacyjny), głównie łącznikiem przedłużonym; d) jotowanie, wreszcie: e) przedrostki, przyrostki, znaczniki. Linję podstawową stenogramów poznać łatwo, bacząc na pismo zwykłe obok stenogramu, które znajduje się na wysokości linji podstawowej.

W części zatytułowanej: Szczegółowe uzupełniające rozwinięcie systemów, są rzeczywiście, zwłaszcza w systemach obcych, zawarte tylko uzupełnienia typów zasadniczych przedstawionych

tabelarycznie. N. p. jeżeli jakiś system oznacza **o** prawidłowo, jednolicie, długim łącznikiem i niema wyjątków od tej reguły, którą w tabeli ilustruje „bob“, no to w uzupełnieniach niczego więcej nie znajdzie (w polskiem dawałem przykładów więcej), natomiast jeżeli gabelsbergerowskie **o** w „bob“ wyraża się zaokrągleniem stopki znaku **b**, a przy **g** zaokrągleniem główki znaku **g**, a w innym zaś jeszcze przypadku powiększa się pętlicę jakiegoś znaku, to wtedy uzupełniono to w tej dalszej części.

W grupach spółgłoskowych są też tylko typy tworzenia tych grup: n. p. jeżeli znak **r** jest kółkiem i nawija się w podanym przykładzie na znak ostro u dołu zakończony (laskę), to znaczy, że i na inne podobne znaki się nawinie; jeżeli jest inaczej, to to wyrażono w tablicach.

Jeżeli miękczenie odbywa się zapomocą znaków na miękkie spółgłoski, a więc są znaki na b' ć, ń i t. d., to wszędzie, gdzie występuje miękczenie, kładzie się znak miękki i pisze się: biały = b'ały, niańka — ńańka, koni = końi i t. d., Wyjątki są znowu wyszczególnione. Gdzie niema znaków na spółgłoski miękkie, należy miękczenie porównać z wokalizacją, n. p. więc oznaczanie **nie** porównać z **ne**, **nio** z **no** i t. d.

Jotowanie jako miękczenie oznacza: bja = bia, bjo = bio, cja = ća = cia — i t. d. Wyjątki jak n. p. lja, rja przytoczono. Alfabetycznie: należy porównać ze znakiem **J** alfabetu.

Wreszcie dobrze jest przypatrzyć się, jak autor tworzy przedrostki, przyrostki, znaczniki i o ile one mają związek z normalnem pismem stenograficznem danego systemu.

W tablicach naturalnie, z powodu drożyzny miejsca, uwzględniłem tylko część zagadnień stenograficznych, zwłaszcza z zakresu systemów polskich, jest to wyciąg z obszernych moich zestawień opracowanych w notatkach w bruljonie.

W końcu zestawiono w tablicach w przykładzie ciągłym ważniejsze systemy obce i polskie. W polskiem wybrano jako tekst *„Ojcze Nasz“*, a to z następujących praktycznych powodów: Odtworzenie jakiegoś tekstu obcym systemem, który nawet się zna dobrze zasadniczo, jest trudne i może poprowadzić do błędów; Ojcze nasz jest dane w przykładach zwłaszcza dawniejszych autorów (Saxe, Heger, Poliński, Suchecki), stamtąd też stenogram odtworzyłem; wielu żyjących autorów prosiłem o przestenografowanie mi tego tekstu ich

systemem: przesłane stenogramy starałem się dokładnie skopjować. Stenogram, o który prosiłem, otrzymywałem czasem szybko, czasem z różnych przyczyn dopiero po latach, albo i dotąd go nie otrzymałem. Kiedy mi więc dr. Czystohorski niedawno poradził, bym dobrał tekst inny, co zasadniczo uznałem, nie mogłem rady posłuchać z powodu przytoczonych trudności. Przysłali mi tekst: Balczyńska, Korbel, Panejko, Pyrek, Stegawski, Tomaszewska-Herdanowa (system Ożarowskiego), Zgliński (system Gumińskiego). Inne teksty sam odtworzyłem.

Układ systemów w tablicach będzie czytelnikowi skoro przeglądnie treść drukowaną, dołączoną do ni części dziejów.

Co do *nazwisk* obcych czy polskich i odpowiednich systemów znajdzie czytelnik *objaśnienia* łatwo, szukając w indeksie rzeczowym lub imiennym, który zostanie dołączony do następnej części. Dokładny spis tytułów odnośnych dzieł znajdzie się wkrótce w biljografji.

Tu tylko dodatkowo pewne *wskazówki*. W tablicach są przytoczone najpierw systemy obce, a potem polskie, które z nich się rozwinęły, a więc n. p. na jednej tablicy: Stolze, a potem przekłady polskie Stolzego; następują dalsze obce: Faulmann, Schrey, Stolze-Schrey, a potem przekłady polskie tego ostatniego systemu, więc Stolze-Schreya i t. d. Czasem jakiś system tylko gwałtem został wtłoczony w przedstawiony schemat systemów, tak n. p. system Stegawskiego, który właściwie nie da się bezpośrednio podporządkować schematowi. Klasy podziałowe mają zawsze coś sztucznego w sobie tak i w tym przypadku rozklasyfikowania systemów. Niektóre systemy zostały tu przedstawione ze źródeł prywatnej korespondencji autora n. p. system Czajkowskiego (zmiany), Wysocki-Magryś, system Schreya w grupie systemów scheithauerowskich; ostatni system jest przekładem Volkskurzschrift Schreya, ma tego przekładu używać W. Freymark jun. w Michałowicach w Białostockiem; podobno i Skorsetz kusi się o przekład tego ostatniego systemu Schreya. Jeżeli Taub znalazł się w kilku miejscach, to chodzi o te różne projekty, które odpowiednio rozmieszczono (zob. wyżej). Po raz pierwszy w tablicach występuje system Bielskiego, nie wymieniony dotychczas przeze mnie, bo dowiedziałem się o nim niedawno od Edmunda Szysz-

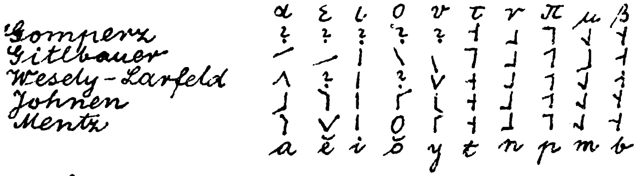
ki w Warszawie, który też przesłał mi odnośny podręcznik. W tablicach po raz pierwszy występuje też zmieniony mój projekt z symbolizacją w znaku poprzedzającym samogłoskę i nieco zmieniony projekt typu scheithauerowskiego, gdzie miękczenie wyrażono powiększeniem rozmiarów znaku spółgłoski twardej, zamiast naciskiem danego znaku: system byłby wtedy bez zgrubień.

Zestawienie *systemu ruskiego* Panejki z r. 1913 z jego systemem z r. 1922 przytaczam według listu Panejki. Osobiście nie znam na tyle języka ruskiego, bym mógł szczegółowo całość przedstawić. Część I. podręcznika z r. 1913 opracował Panejko, cz. II. i znaczniki Bardyn, w cz. I. z nowych znaków należą się Bardynowi: y, t' tje, — tyj, kn.

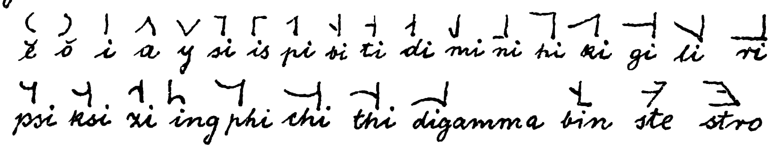
Z systemów narodowych jednolitych obcych przytoczyłem tylko niektóre: System czechosłowacki, jako nam najbliższy a ponadto pretendujący, jak i dawniejszy przekład Gabelsbergera, do tego, by go użyto jako podstawę ogólnego systemu jednolitego wszystkich systemów języków słowiańskich; ocenę niech przeprowadzi bezstronnie sam czytelnik. System węgierski, jako oryginalny w wielu zagadnieniach, i rzeczywiście swoiście przystosowany do języka wegierskiego, pobudza do nowych konstrukcyj możliwych w innych językach. Przez przeoczenie nie umieszczono systemu Sokołowa, ale powyżej scharakteryzowano. System jednolitej stenografji niemieckiej został w innym związku przedstawiony.

I. Starogrecka tachygrafia.

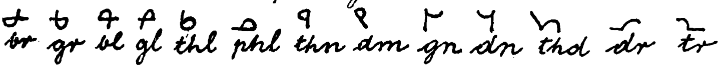
1. System akropolisowy.

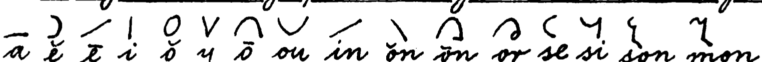
Johnen:

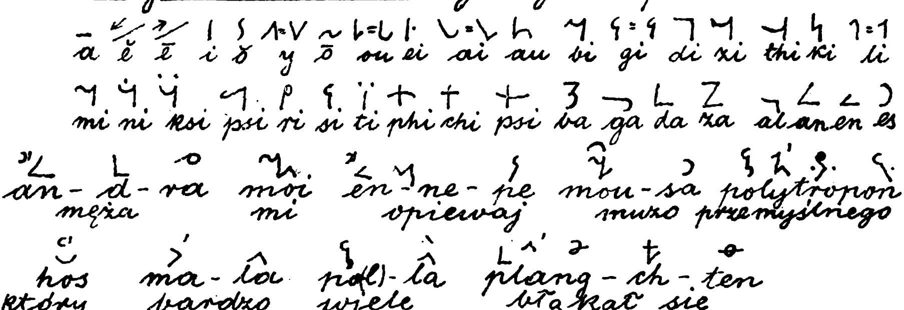
2. Tablice spółgłoskowe.

3. System egipski czyli starobizantyński.

4. System włoski czyli grottaferrata.

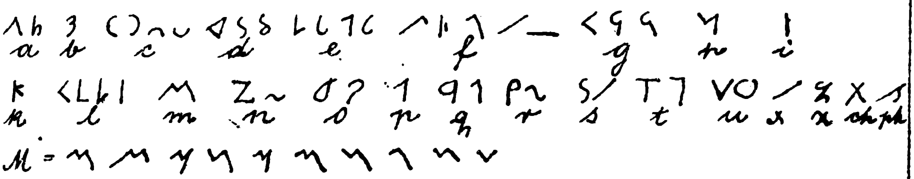

5. Tachygrafia książkowa.

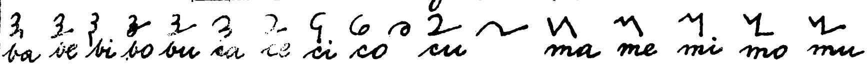

II. Noty tyrońskie.

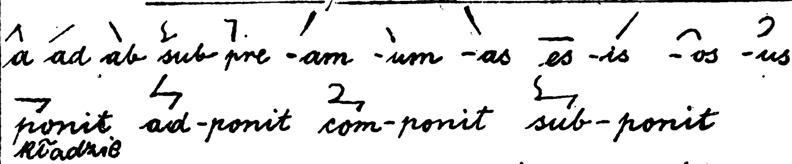
1. Alfabet.

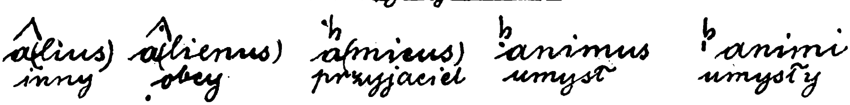
2. Znaki zgłoskowe.

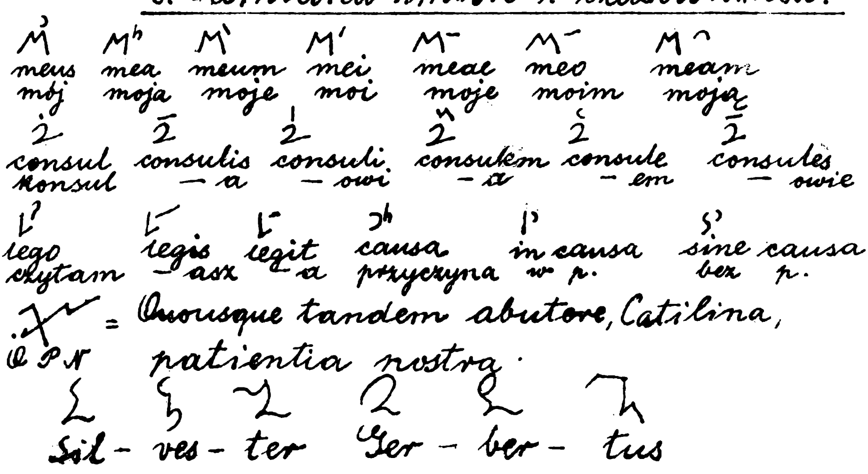
3. Znaki przedrostkowe i zakończenia.

4. Znaczniki (siglae) i punkty diakrytyczne.

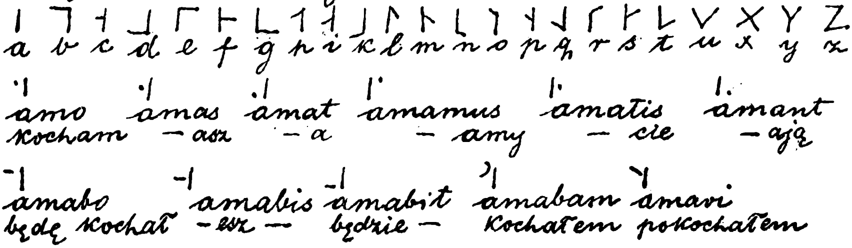

5. Odmiana imion i czasowników.

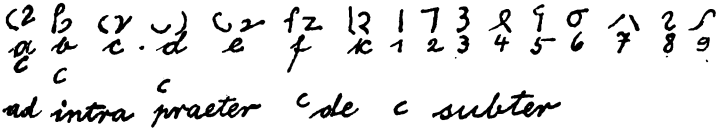

III. Okres przejściowy.

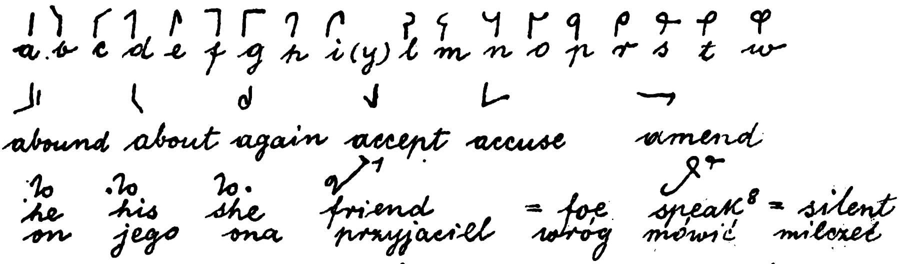
1. John z Tilbury - Tomasz Becket.

2. Ars notaria Aristotelis.

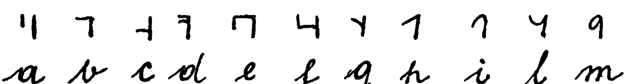

3. Timothy Bright.

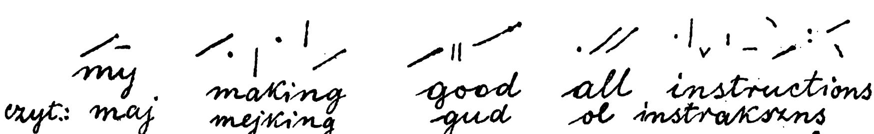

4. Kryptografja - steganografja.

Agrippa.

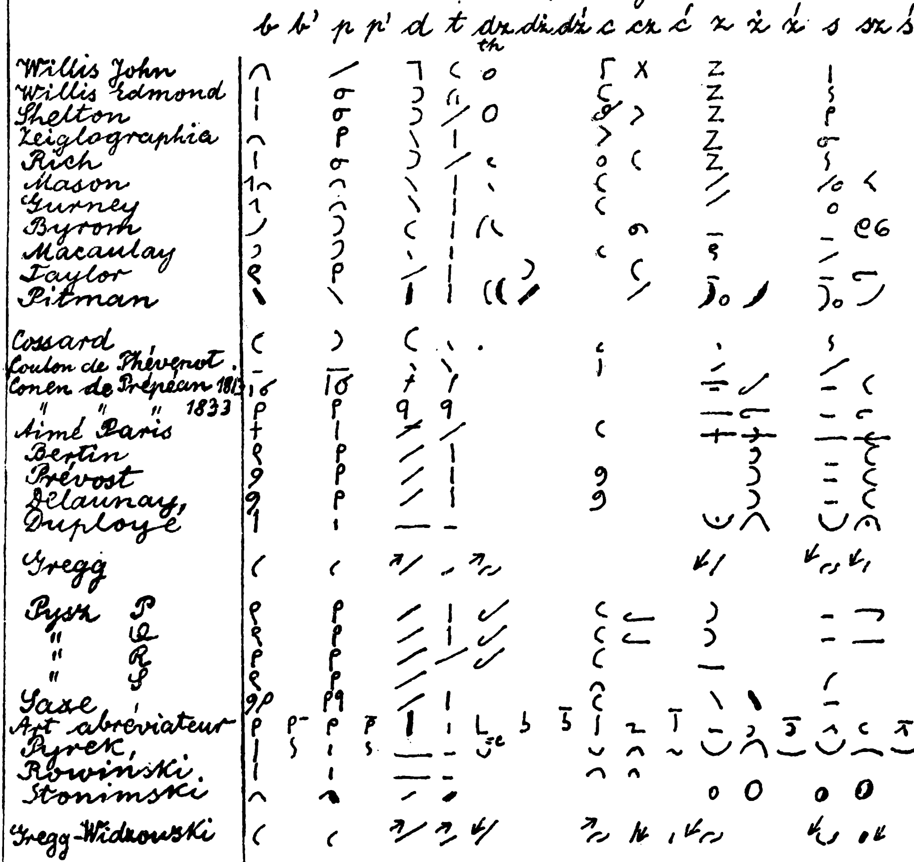

Bales.

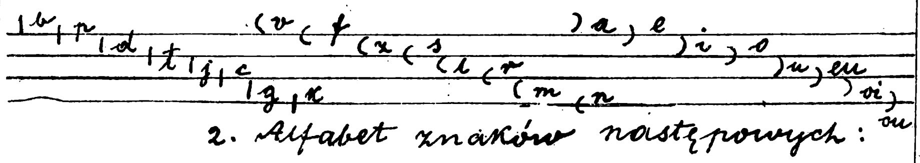

IV. Systemy geometryczne i

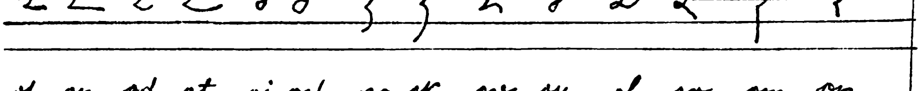
1. Spółgłoski

Blanc. 1. Alfabet znaków początkowych:

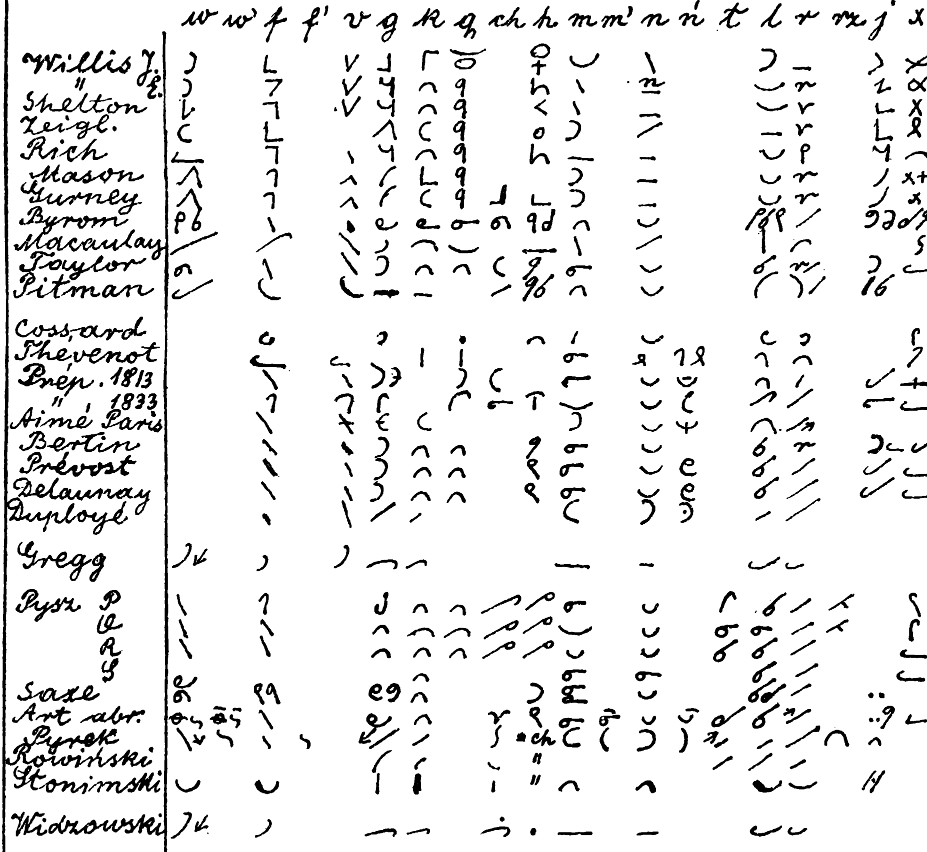
2. Alfabet znaków następowych:

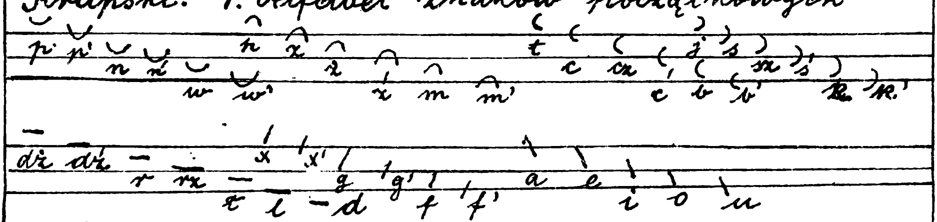
ob op od ot oj och og ok ov oz ol or om on

półgraficzny Gregga.

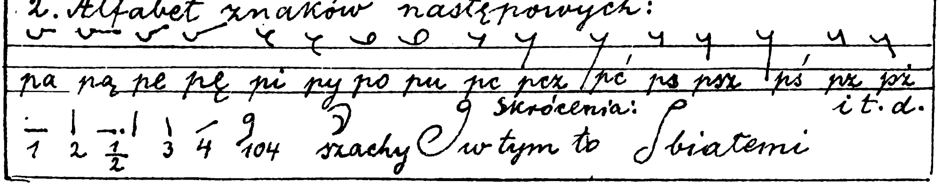
(przeważnie według fonetyki polskiej.)

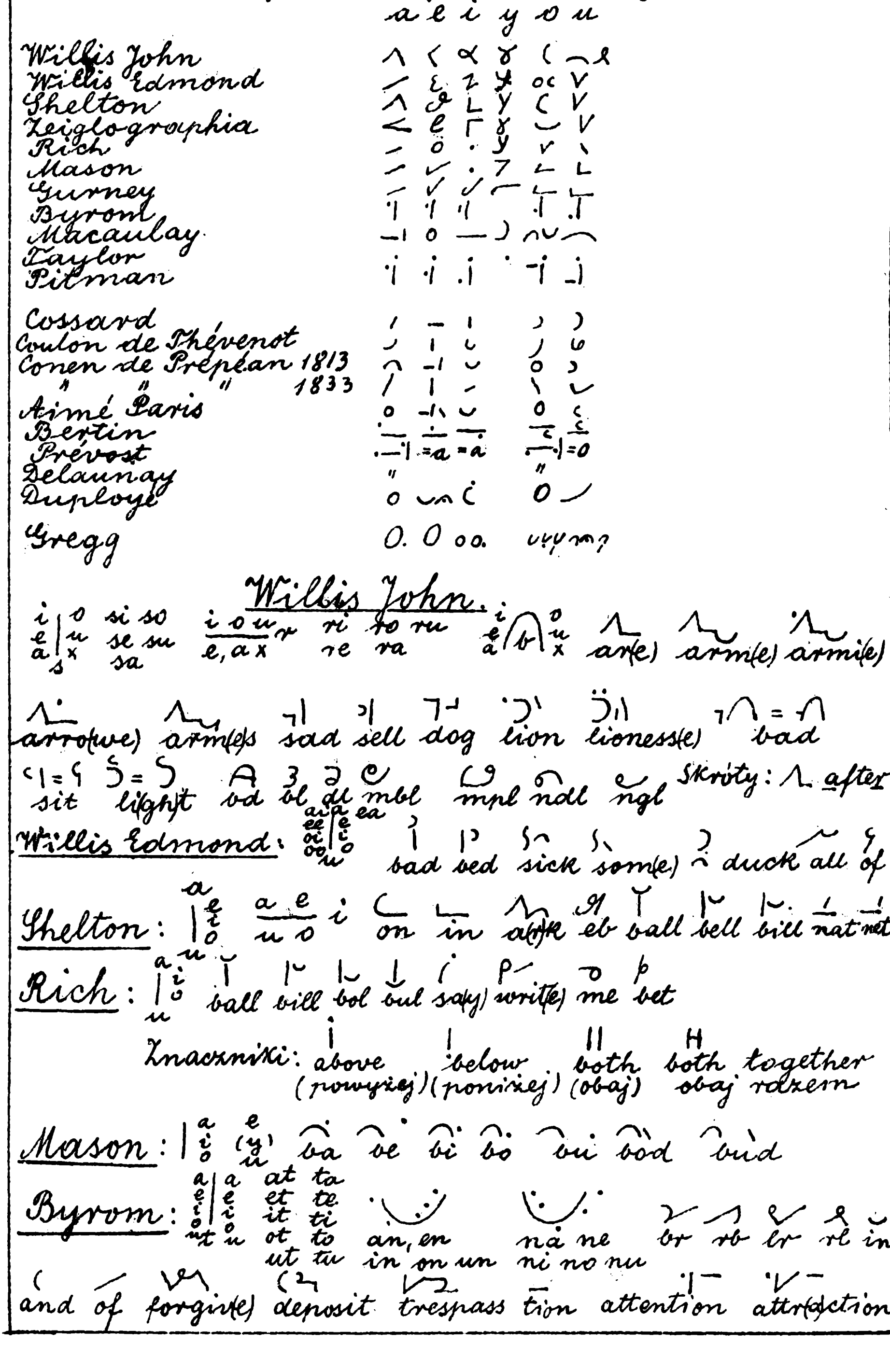
Krupski: 1. Alfabet znaków początkowych

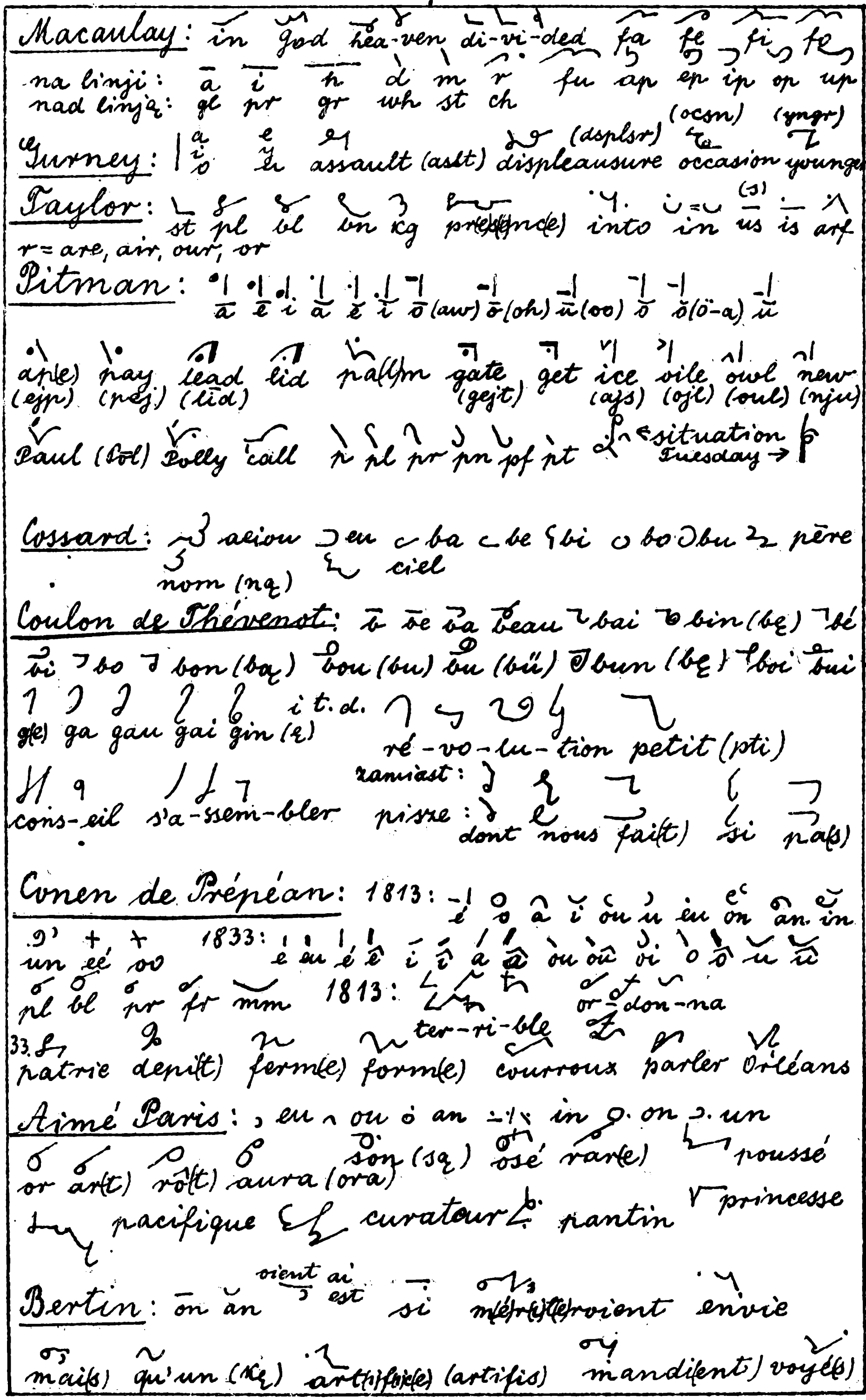

2. Alfabet znaków następowych:

2. Samogłoski, grupy spółgł., słowa.

Macaulay: in God hea-ven di-vi-ded fa fe fi fe
na linji: a i h d m r fu ap ep ip op up
nad linjq: gl pr gr wh st ch
Gurney: assault (aslt) displeausure occasion younger
(dsplsr) (ocsn) (yngr)
Taylor: st pl bl bn kg pre(se)nc(e) into in us is arf
r = are, air, our, or
Pitman: a e i a e i o (aw) o (oh) u (oo) o o (ö-a) u
ap(e) pay lead lid pa(l)m gate get ice oile owl new
(ejp) (pej) (lid) (gejt) (ajs) (ojl) (oul) (nju)
Paul (Pol) Polly call p pl pr pn pf pt situation Tuesday
Cossard: aeiou eu ba be bi bo bu père
nom (nq) ciel
Coulon de Thévenot: o oe oa beau bai bin (bq) bé
bi bo bon (bq) bou (bu) bu (bü) bun (bq) boi bui
g(e) ga gau gai gin (q) i t. d.
ré - vo - lu - tion petit (pti)
cons-eil s'a-ssem-bler
ramiast: pisse: dont nous fai(t) si pa(s)
Conen de Prépéan: 1813: é o â i ou u eu on an in
un eé oo 1833: e u é ê i î a â ou oû oi o ô u û
pl bl pr fr mm 1813: or-don-na
ter-ri-ble
33. patrie depi(t) ferm(e) form(e) courroux parler Orléans
Aimé Paris: eu ou an in on un
or ar(t) rô(t) aura (ora) son (sq) osé rar(e) poussé
pacifique curateur pantin princesse
Bertin: on an oient ai est si mé(r)i(t)(e)roient envie
mai(s) qu'un (kq) art(i)fi(c)(e) (artifis) mandi(e)nt voyé(s)

Prévost: an en in, ar, er ir al, el il or ur obr faut heureux être)

Delaunay: sam. na pocz. a, e, i, oi o, u eu, ou, ui an, in, un ar er ir or ur al, el, il, ol, ul
le ta le tes se, ze me on rer, ber pel, bel
pre, bre ple, ble ter, der tel, del depe, debe che (cheme
chepe, chebe gne con lens, len ren, rens

Duployé: ou eu an on ui oi ill un
vap) bateau bois voiture robe latte)
verre digue jeu dedans outil ôté
idée édit poule sténographie regarde
sténographie

Gregg: ten tenor dm dem end, ent
mat knit take (tejk) tuck John
deed (did) kill hate (hejt) fig fail
dash safe sales (sejls) stay fr fl
we=ui yacht ahed away fume (fjum) now (nau) via

Systemy polskie.

Krupski: Zupełny alfabet znaków następowych:
pa pą pe pę pi py po pu pc pcz pć ps psz pś
pz pż pź pb pb' pp pp' pm pm' pn pń
pd pdż pdź pf pf' pg pg' pk pk' pc pl ph
pt pw pw' pr prz px px'

pan żab żabie czas czasie panowie

w tym to białego białemi Ksantypa
ojczyzny religijnych sprawiedliwości

Pysz:

Saxe:

Art ab.

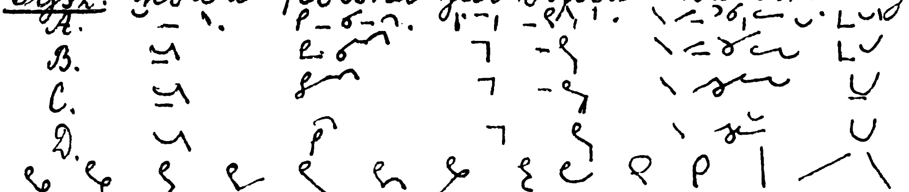
Pyrek:

Rowiński:

Słonimski:

Gregg - Widrowski:

Pysz: Mowa polska jest obfita w rozliczne tony

bp bt bd br bw bk bh bc bn bb pp tt dd ww

aia ai iaia ieia oie it.p.

(aja) aj jaja

Skrócenia zakończeń: two, ctwo, eństwo

śledztwo dostojeństwo wojować kocham

kochasz łaskawszy najłaskawszy

"święty" święci przez 1 2 3 4 5 6 7

Saxe: db fb gc gf żż żz

bb cc dd kk żż cz rz szcz

Przedrostki: nabić nadstawić przyłożyć

przeprowadzić = podstawić rozdzielić

Końcówki: 1) Rzeczowników: przymiot. słów: imiesłów: dodawanie: chlubnemi: kupować , + Jezus

chrześcijanin: ziemia słońce około kwadrat

Art abréviateur: teraz nie matka noga lato obu

Zmiękczenia: ośmnasta ciekawość bojaźliwość się dzieci darować

Pyrek: baba pop foka rada rok pe ep pi ip
iwa raki bieda obziewka bitwa mikado
je ej ja aj jo oj ju uj ją ję jan au ua jej
jaj joj juj jak roj rój jęk eu ue ou uo ao ae ea
seme żeme meże neże deṡe deże
kese seke weże umyst zmyst mścić
misa wrzask żywność
Sufiksy: miast cjalny ciel two. Prefiksy: do prze
Osnowy: e czas wzgląd stara starsza
Frazeogramy: u naszego a to po co. Elizja: Ozamek
jeszcze nie =100 =1000 4 czwarty drogocenny
Kryptogramy: i t. p. M. W. R. i O. P. Ideogramy: na- oczy z punktu widzenia miłość jednocześnie wczasem
je-sto (jest to) kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje.

Rowiński: oto dodo oba papa tata
pili Ira
Słonimski: 1) tutaj dodatek kogut kokos
namiot 2) wyspa wspominać
rosnąć 3) fatalny głowa barwa
4) rywal kapitan 5) jeden niniejszy miasto 6) dochód doktór dokładny

niniejszem mam zaszczyt zawiadomić W. P. że
Adaś lubił drażnić psy matka prze-
strzegała go często

Der König Alfons sagte: Die beste Waffe
eines Fürsten ist die Liebe seiner Untertanen

Gregg-Widzowski: Jotowanie ji, je, ie ieje, ij, ej, yj
ije, eje, yje iej ja, ia, ija aja aj, iaj, jaj aje
uja aju oja ajo ju iu, jo, io uj juj oj
uju oj, joj, oje uji, uje, iuje ujo, jujo ojo.
Miękczenie: z, ż, ź, rz = s, ew. , ł = l, ń = n, ć = c
nak rad mat meta dam im gil liga
figa fala Franek daszek tapa bat wa bi
barszcz szczątek widzę on hola
dom mody kula kuty
spad sączy as heca cisnąć sos
rzeka rzepa rząd rży
Grupy spółgłoskowe: = ten, den =
tem, dem = int, ind, = tw, dw, nk
= men, mem = ted, ded = ses, zes
w = kwit gwoli lwy tenor
wydma demagog mdły grunt
ar hart dar karta perły
pijcie miejcie śpiewa bajka
bajeczny bij bije bój jama Jowisz
bije pieje obiad sieje siadają
(w)iadro wo(ła)t ta(le)rz dłoń
kradł(t) os(ta)tek majes(ta)t

Przedrostki: arcy, archi auto nad-miar
nadpić sub ultra od pod nie pro
prze, przy przed przeciw roz trans
Przyrostki i końcówki: ctwo izm ość
Znaczniki: (niektóre): aby, by, będę być, był,
bit dotąd jestem który wewnątrz
Wyrazy złączone: jednakże nie był
wcale to
nie jest

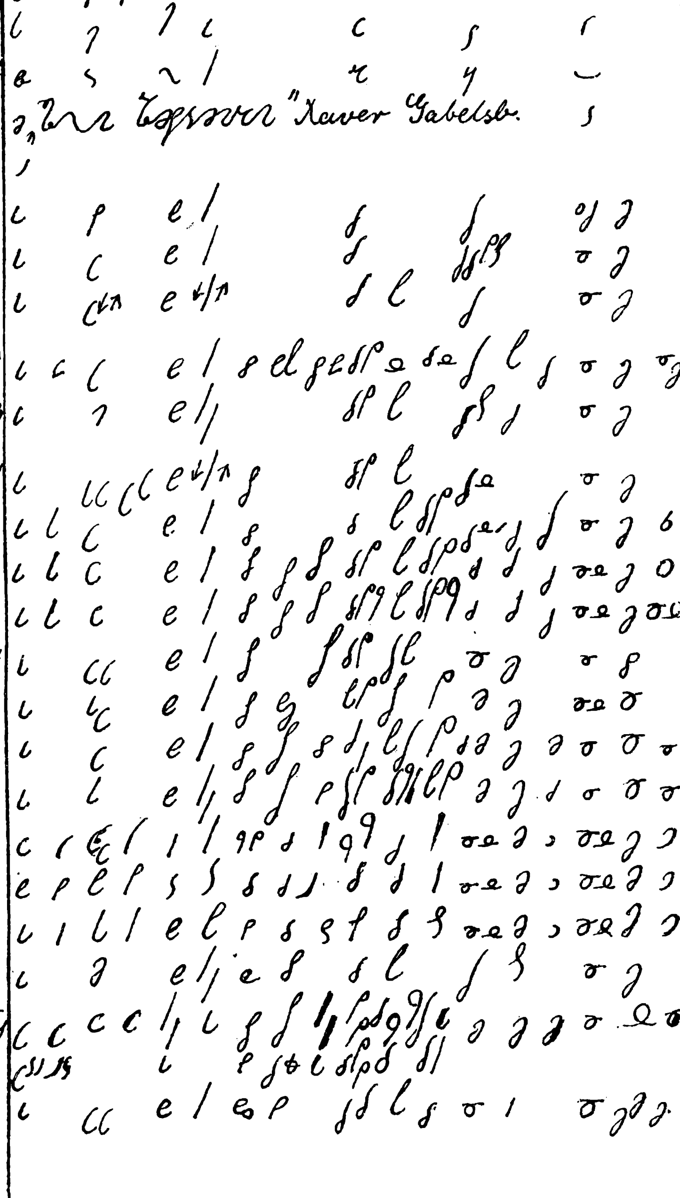
V. Systemy

A. Oznaczające samo-

1. Gabelsberger

b b' p p' d t dz dż dź c cz ć z ż ź s sz ś

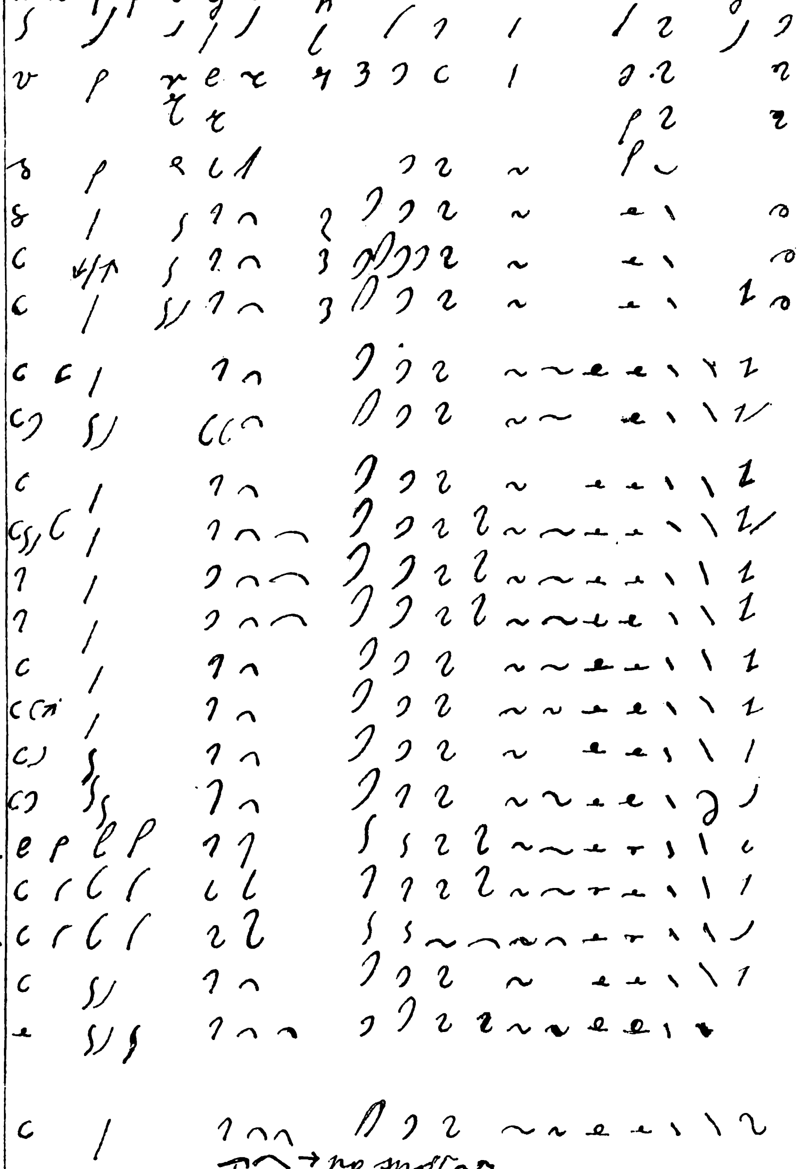
1. Bordley
2. Gabelsb. 1817
3. " podpis " — Xaver Gabelsb.
4. " pocz. 1818
5. " Koniec "
6. " 1834
7. " 1902
8. Heger 1849
9. Tęsnopis 63
10. Poliński 61
11. " 1863
12. " 1892
13. Czajkowski
14. Olewiński 64
15. " 1868
16. Jackowski
17. Ucrebnyk
18. Suchecki 66
19. " 1883
20. " 1893
21. Berner
22. Brzobohaty
23. " 2.
24. Kin

graficzne (kursywne).
głoski symbolicznie.
i pochodne.

w w' f f' v g k k' q ch h m m' n ń t l r rz j x

1. B.
2. G. 17
3. G. 17
4. G. 18
5. G. 18
6. G. 34
7. G. 02
8. H. 49
9. T. 63.
10. P. 61
11. P. 63
12. P. 92.
13. Ox.
14. O. 64
15. O. 68
16. J.
17. Uoz.
18. S. 66.
19. S. 83
20. S. 93.
21. Ber.
22. Brz.
23. "
24. Kin

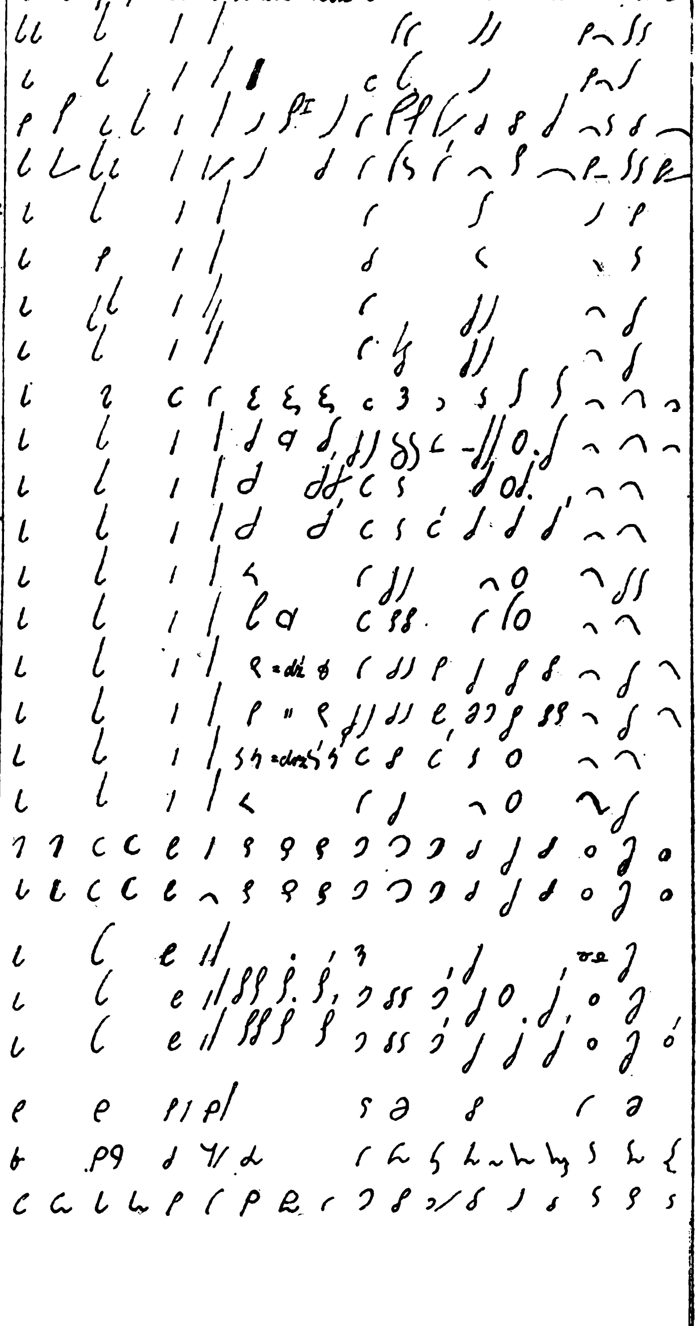

→ po spółgłosce
po samogłosce

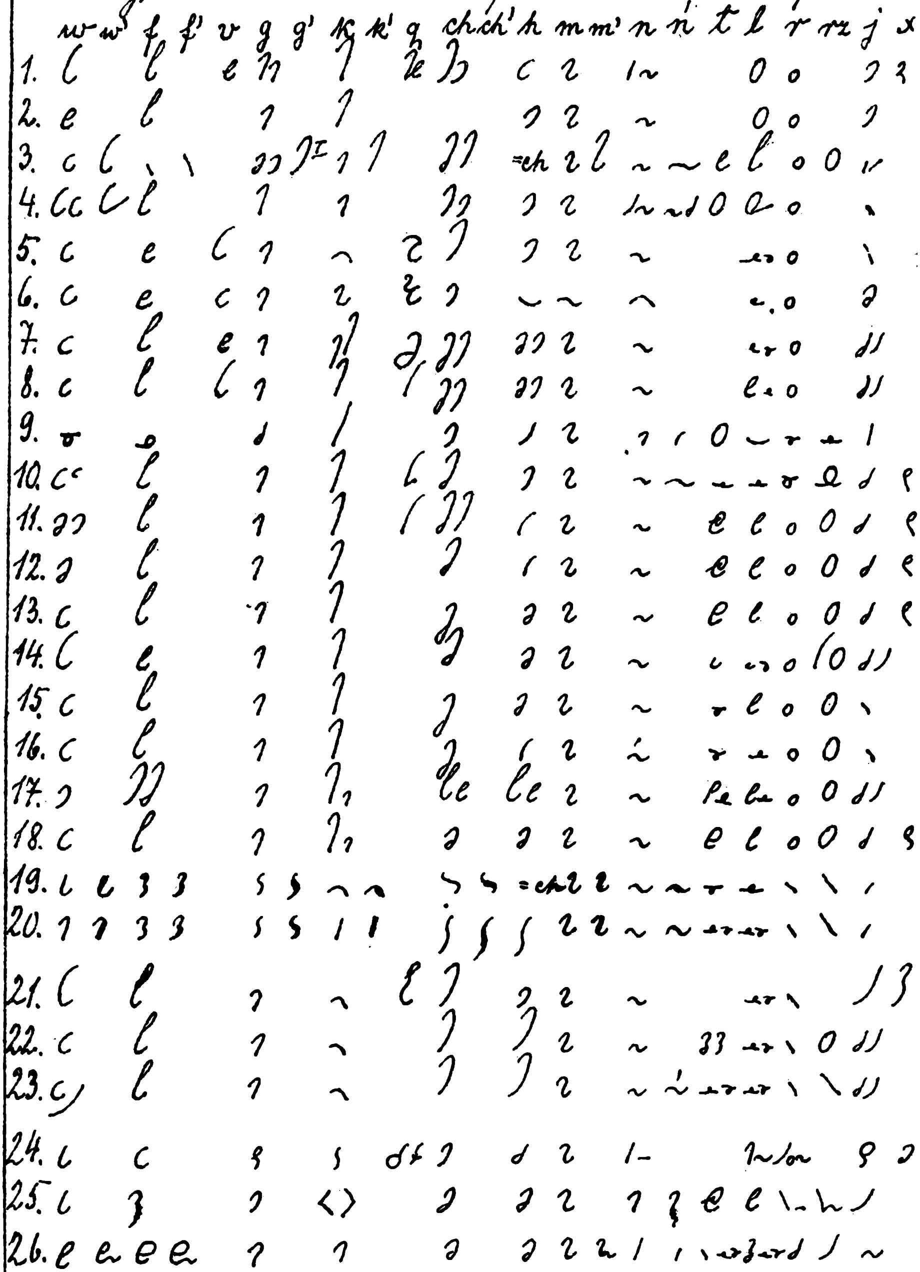
2. Stolze, Faulmann, Schrey, Stolze –

b b' p p' d t dz dź dż c cz ć z ż ź s sz ś

1. Stolze
2. Kwaśniewski
3. Gumiński
4. Polakiewicz
5. Faulmann 1867
6. " 1883
7. Schrey
8. Stolze-Schrey
9. Kohz
10. Mellin
11. Napolski
12. Hamczyk I
13. " II
14. Balczyńska
15. Skorsetz I
16. " II
17. Majerski
18. Horadyska
19. Taub 1930
20. " 1931
21. Einheits-Kurz.
22. Hacke
23. Hacke-Taub
24. Lehmann-St.
25. Wiśniakowski
26. Siwy

Schrey Einheitskurzschrift, Lehmann i poch.

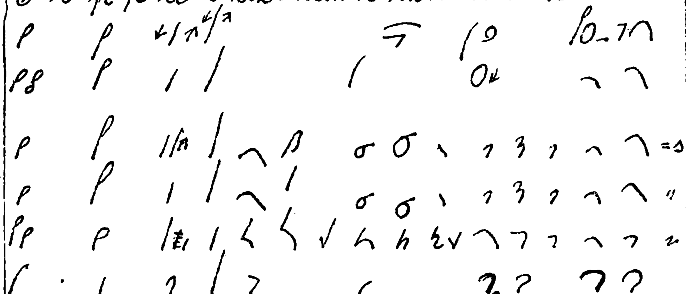
B. Systemy wypisujące samo-

1. Znaki spółgłosek są cią-

a. Znaki są w połączeniach

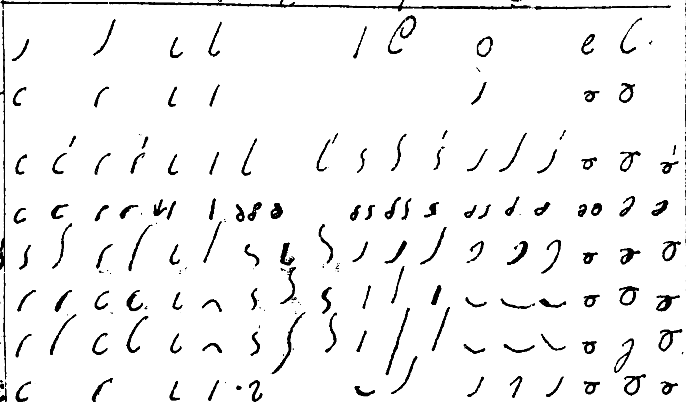
b b' p p' d t dz dź dż c cz ć z ż ź s sz ś

1. Arends
2. Roller
3. Ożarowski I
4. " II
5. Sobczyński
6. Halbina

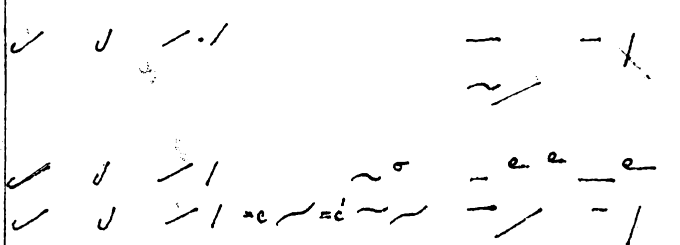
b. Znaki są w połącze-

7. Brauns
8. Scheithauer
9. S. G.
10. Stegawski
11. Wysocki-Magryś
12. Taub 1931a
13. " " b
14. Schrey polski

2. Znaki spółgłosek są cią-

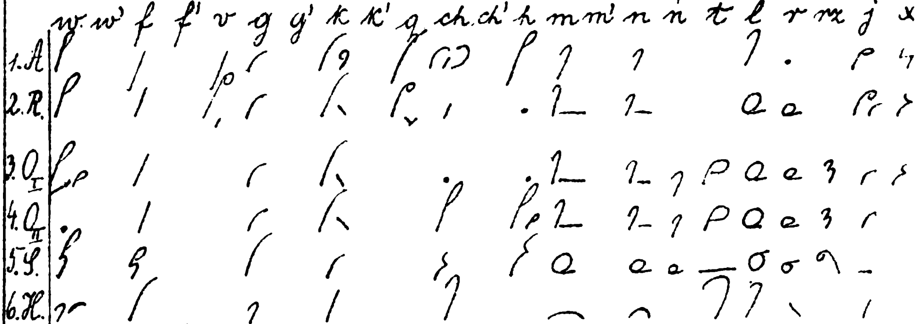
15. Kunowscy 1902
16. " Deutsche-K.
17. Bielski
18. Kunowski

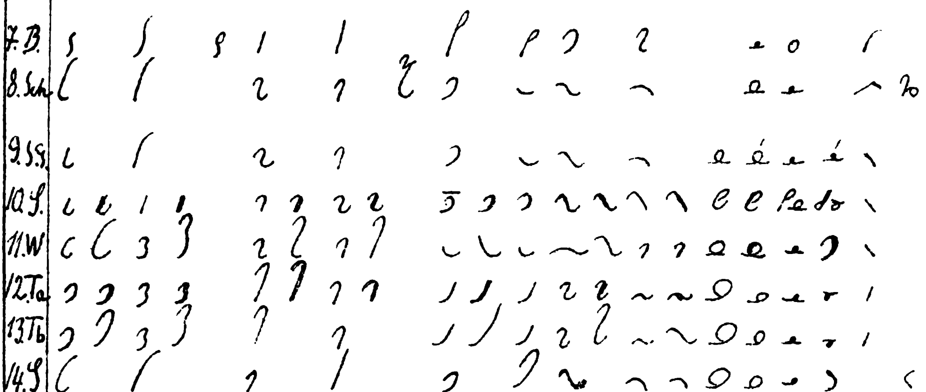
głoski alfabetycznie.

gami wdół, samogłoski wgórę.

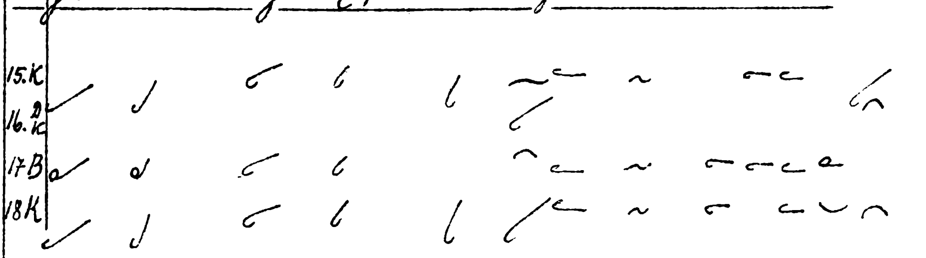
zmienne.

niach niezmienne.

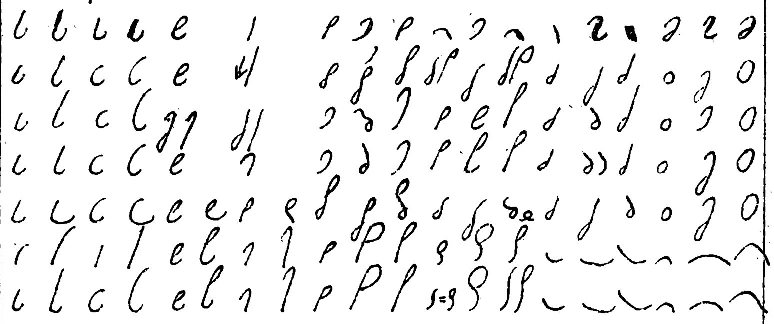
gami wgórę, samogłoski wdół.

C. Nowsze, bardziej oryginalne

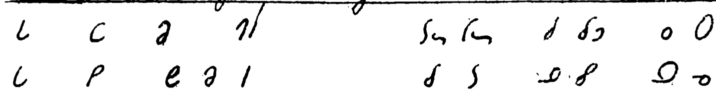
b b' p p' d d' t t' dz dź dż c cz ć z ż ź s sz ś

1. Wicher
2. Czajkowski
3. Korbel I
4. Korbel II
5. Kotas
6. Taub 1931
7. Taub 1932

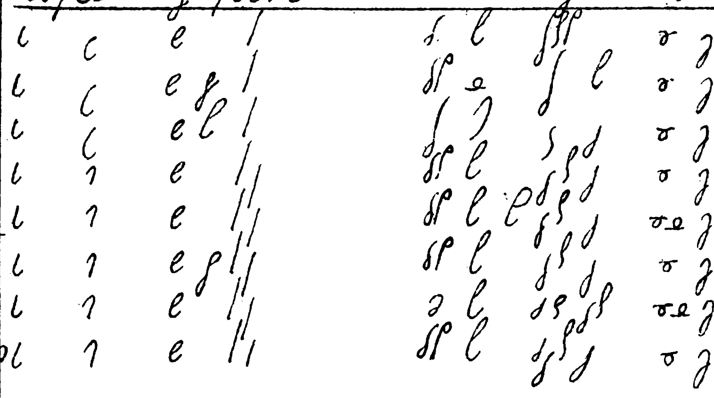
Nowsze systemy narodowe

8. Herout-Mik.
9. Radnai

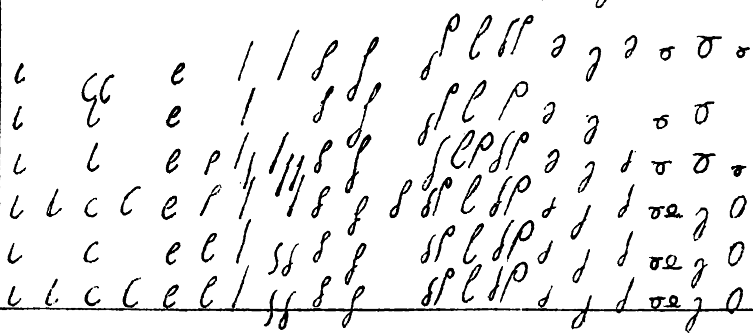
Alfabety porównawcze systemów

10. Gabelsb.
11. Heger 49
12. Vinković 62,
13. Těsnopis
14. Kroacki 71
15. Bezenszek 75
16. Magdić 98
17. Nowak 1900

Ruskie (ukraińskie) syste-

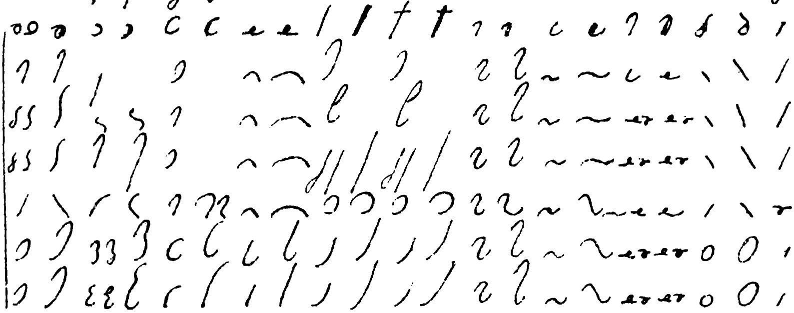
18. Olewiński
19. Jaworski
20. Uczebnyk
21. Poliński
22. Bardyn-P.
23. Panejko

systemy polskie.

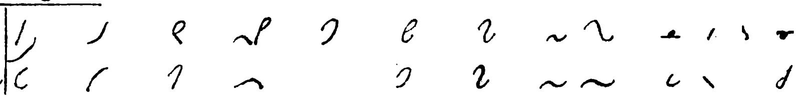
w w' f f' g g' k k' ch ch' h h' m m' n ń t l r rz j

1. Wicher
2. Czajkow.
3. Korbel I
4. " II
5. Kotas
6. Taub 31
7. " 32

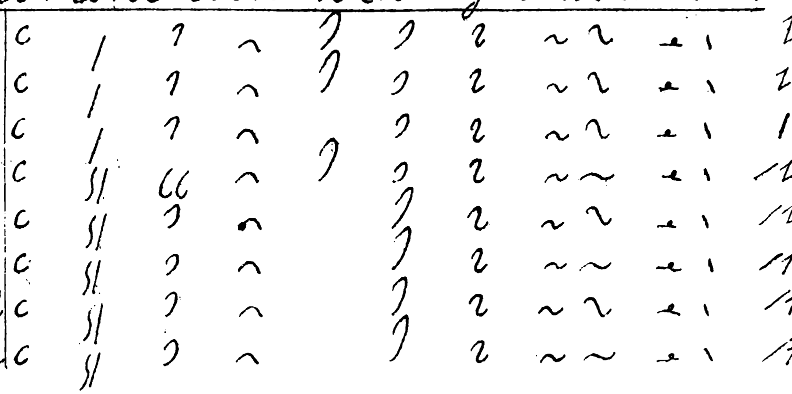
obce.

8. H-M.
9. Radnai

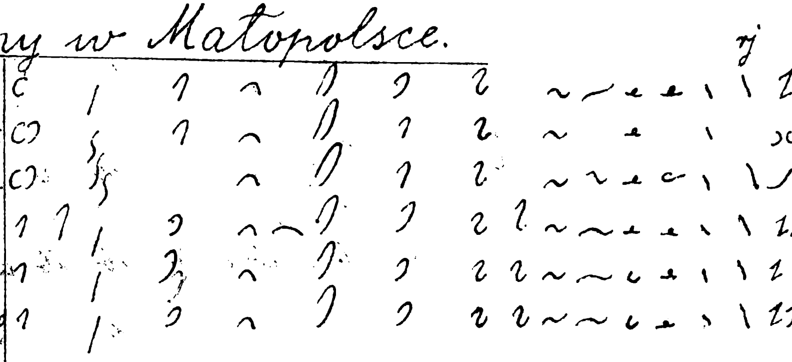
słowiańskich według Navarre'a.

10. Gab.
11. Heger
12. Vink.
13. Czeski
14. Kroac.
15. Bez.
16. Magdić
17. Nowak

my w Małopolsce.

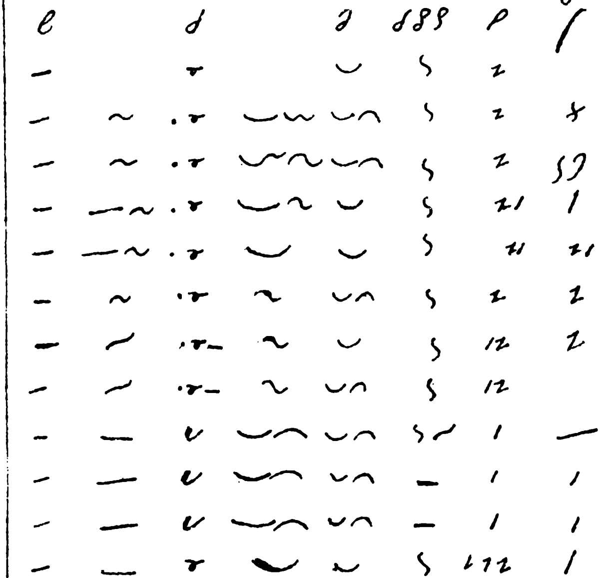
18. Olew.
19. Jawor.
20. Uczeb
21. Polin.
22. B-R.
23. Panejko

Samo-

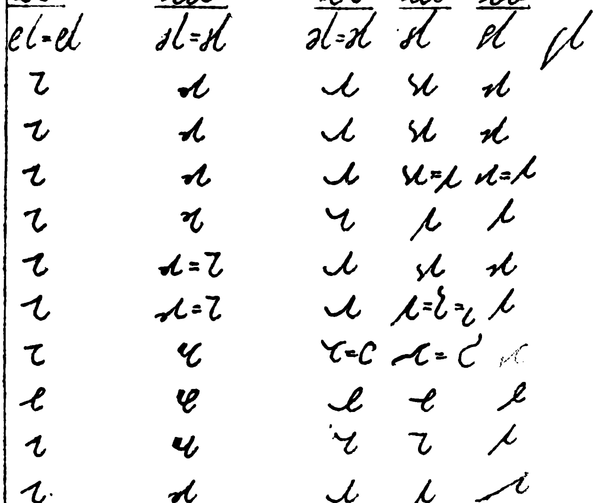
e ę a ą o u i y

1. Bordley
2. Gabelsberger
3. Heger
4. Poliński 1861
5. " 1863
6. " 1892
7. Olewiński 1864
8. " 1868
9. Jackowski
10. Suchecki 18[illegible]
11. " 188[illegible]
12. " 1893
13. Kin

eb ab ob ub ib

1. Bordley
2. Gabelsberger
3. Heger
4. Poliński 1892
5. " 1923
6. Olewiński
7. Jackowski
8. Suchecki 1866
9. " 1883
10. " 1893
11. Kin

ä ö ü au äu eu ei ai

Gabelsberger

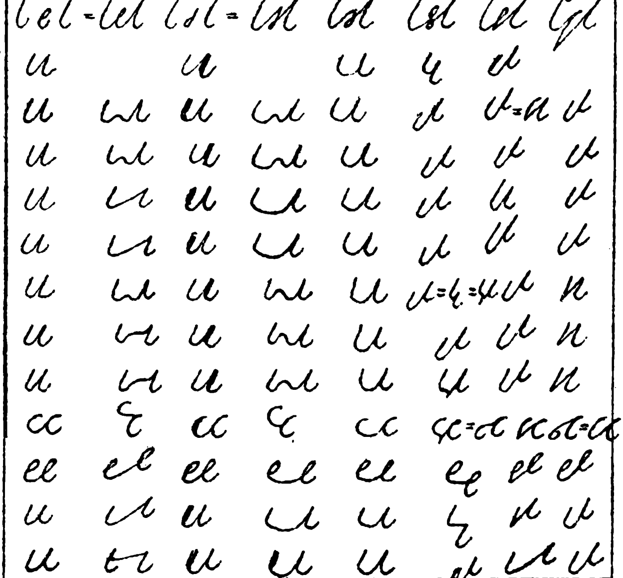
äb öb üb aub äub eub eib aib

Gabelsberger

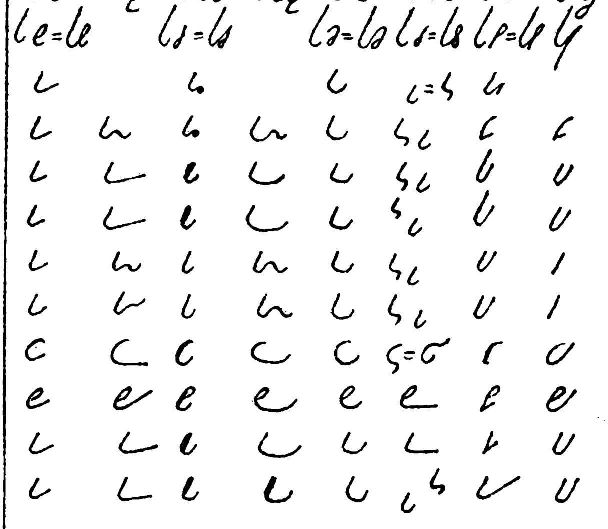

głoski.

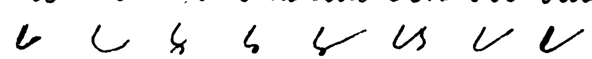
	beb	bęb	bab	bąb	bob	bub	bib	byb
1. Bordley								
2. Gabelsberger								
3. Heger								
4. Poliński 1861								
5. " 1863								
6. " 1892								
7. Olewiński 1864								
8. " 1868								
9. Jackowski								
10. Suchecki 1866								
11. " 1883								
12. " 1893								
13. Kin								

	be	bę	ba	bą	bo	bu	bi	by
1. Bordley								
2. Gabelsberger								
3. Heger								
4. Poliński 1892								
5. " 1923								
6. Olewiński								
7. Jackowski								
8. Suchecki 1866								
9. " 1883								
10 " 1893								
11. Kin								

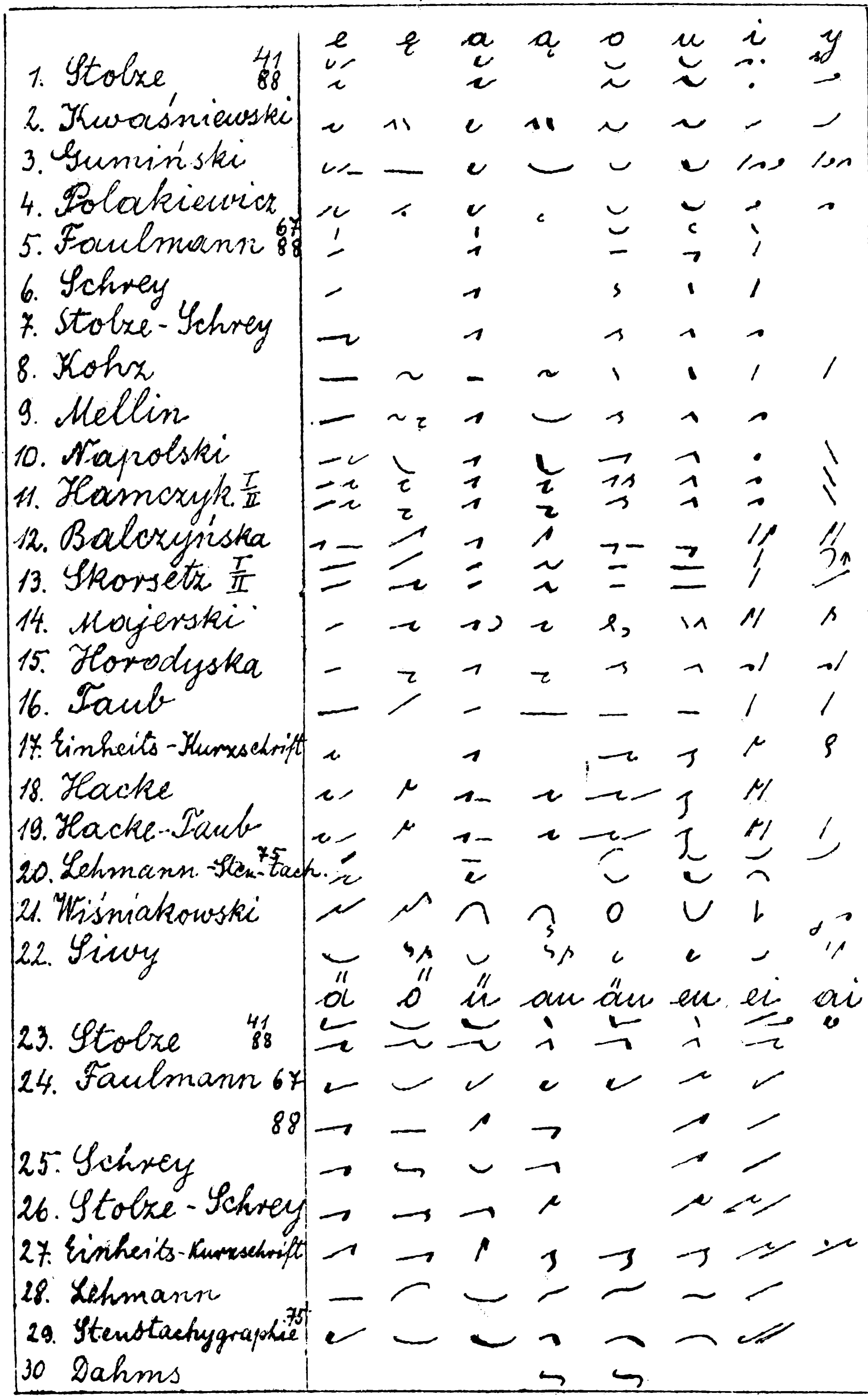

	bä	bö	bü	bau	bäu	beu	bei	bai
Gabelsberger								

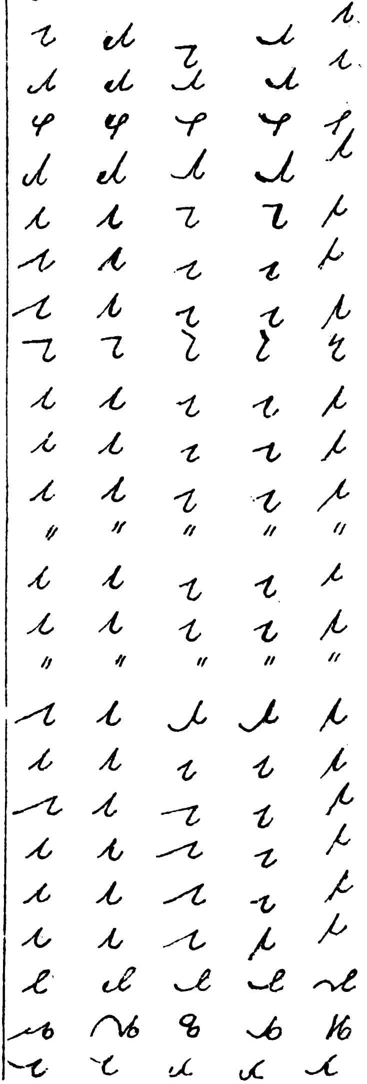
	bäb	böb	büb	baub	bäub	beub	beib	baib
Gabelsberger								

e ę a ą o u i y
1. Stolze 41 88
2. Kwaśniewski
3. Gumiński
4. Polakiewicz
5. Faulmann 67 88
6. Schrey
7. Stolze-Schrey
8. Kohz
9. Mellin
10. Napolski
11. Hamczyk I II
12. Balczyńska
13. Skorsetz I II
14. Mojerski
15. Horodyska
16. Taub
17. Einheits-Kurzschrift
18. Hacke
19. Hacke-Taub
20. Lehmann-Sten-Tach. 75
21. Wiśniakowski
22. Siwy
ä ö ü au äu eu ei ai
23. Stolze 41 88
24. Faulmann 67
88
25. Schrey
26. Stolze-Schrey
27. Einheits-Kurzschrift
28. Lehmann
29. Stenotachygraphie 75
30 Dahms

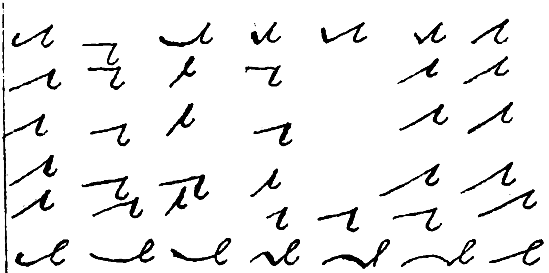
eb ab ob ub ib

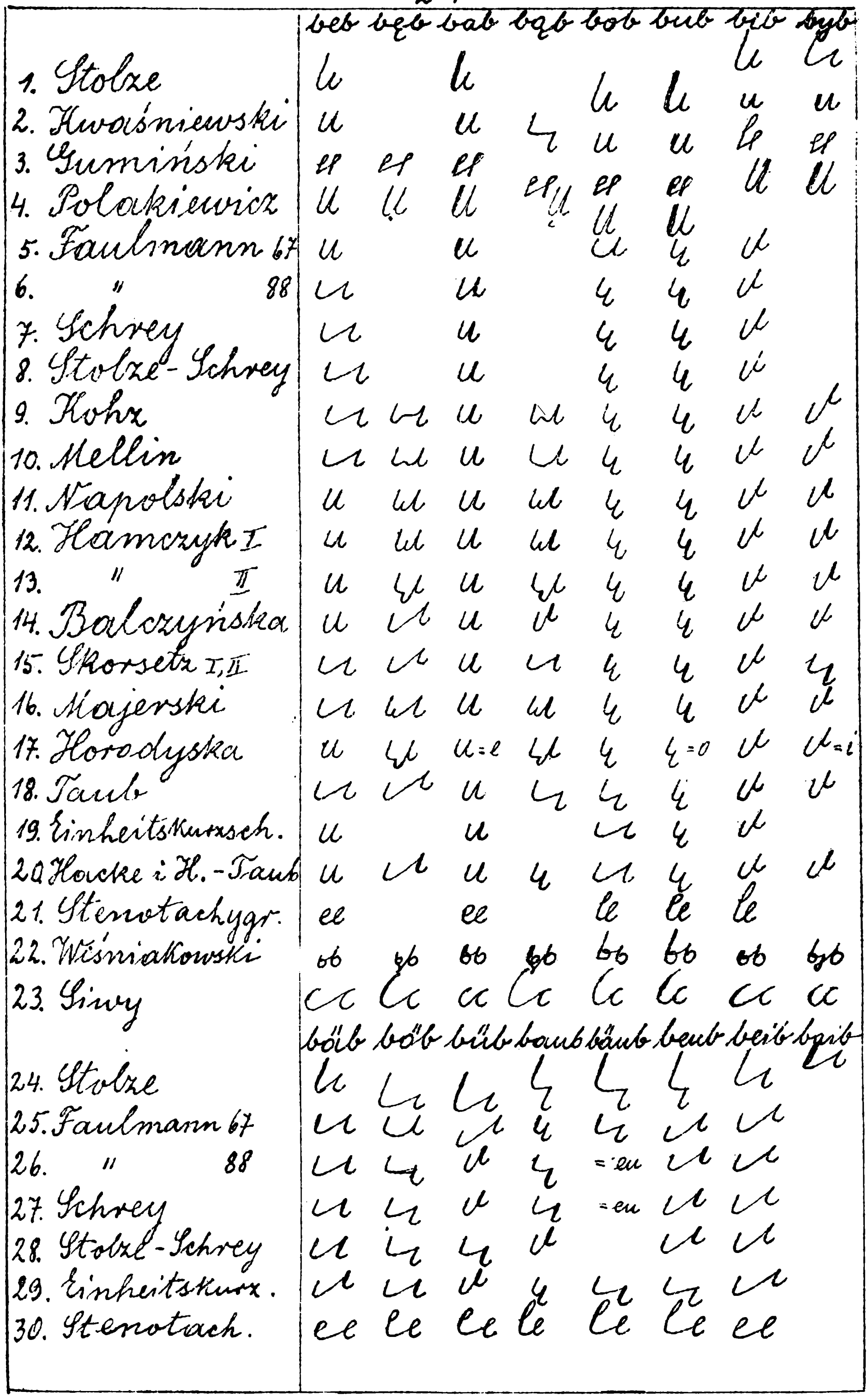
1. Stolze
2. Kwaśniewski
3. Gumiński
4. Polakiewicz
5. Faulmann 88
6. Schrey
7. Stolze-Schrey
8. Kohz
9. Mellin
10. Napolski
11. Hamczyk I
12. " II
13. Balczyńska
14. Skorsetz I
15. Skorsetz II
16. Majerski
17. Horodyska
18. Taub
19. Einheitskurzschrift
20. Hacke
21. Hacke-Taub
22. Stenotachygraphie
23. Wiśniakowski
24. Siwy

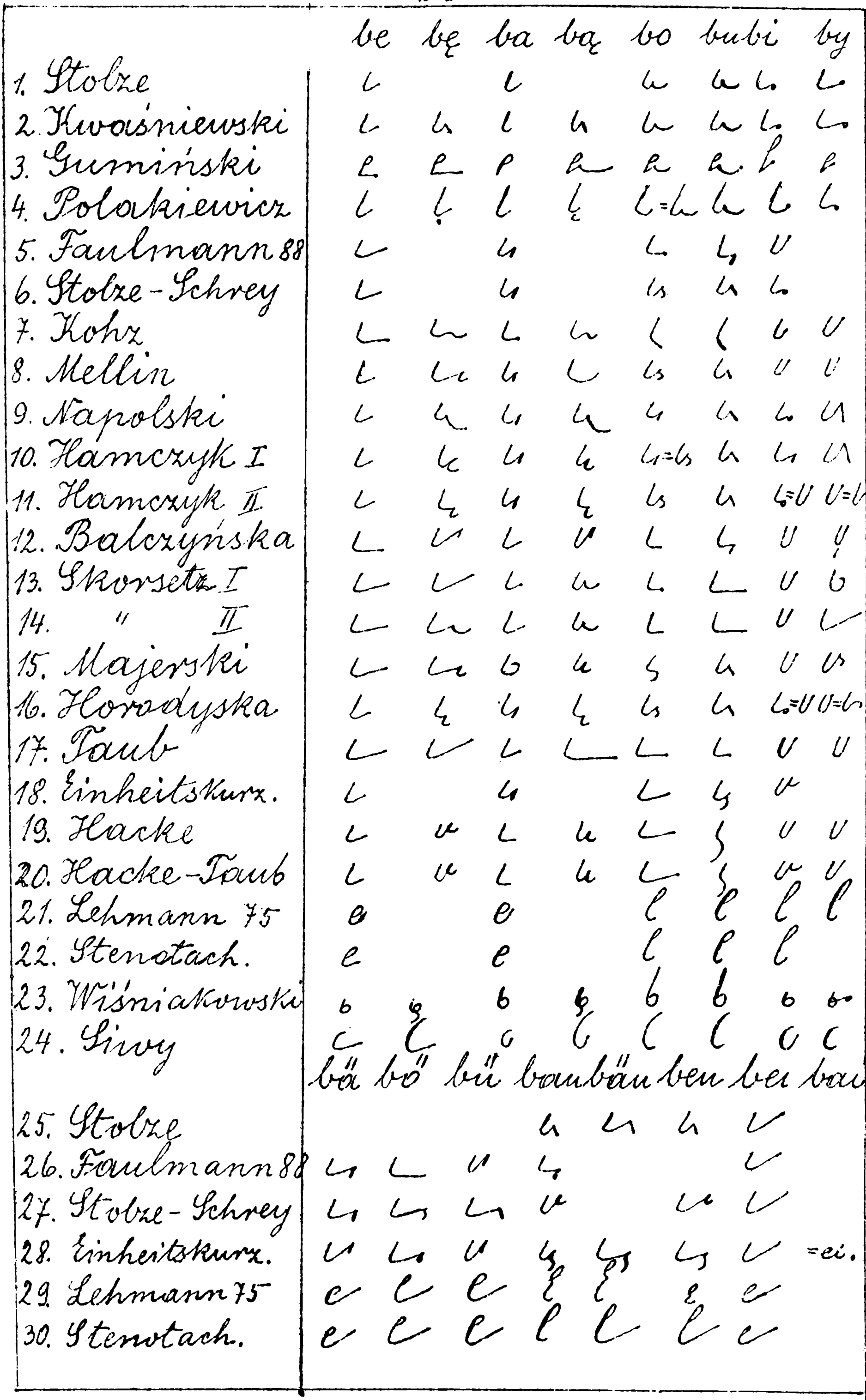

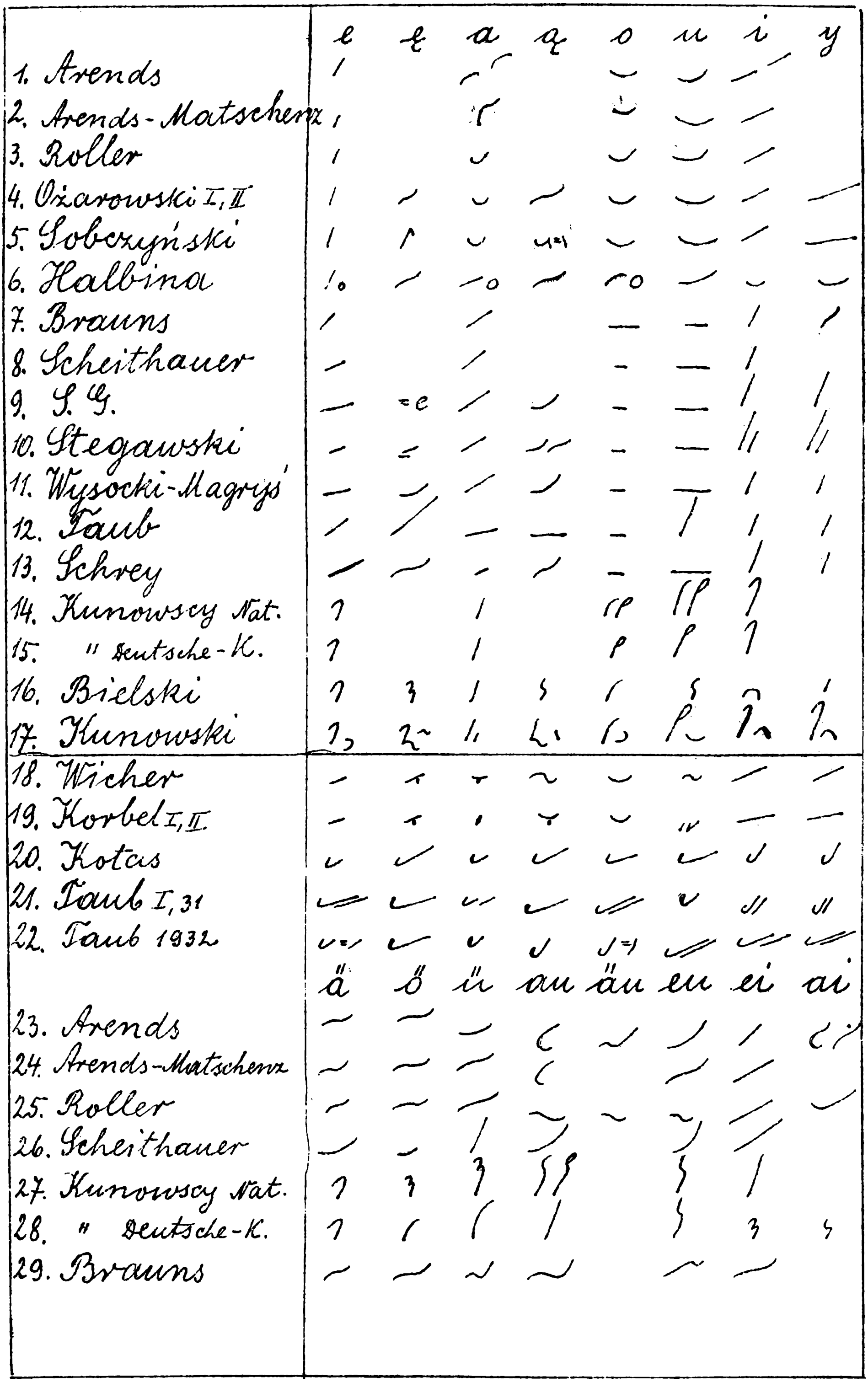
äb öb üb aub äub eub eib aib

25. Stolze
26. Faulmann
27. Schrey
28. Stolze-Schrey
29. Einheits-K.
30. Stenotach.

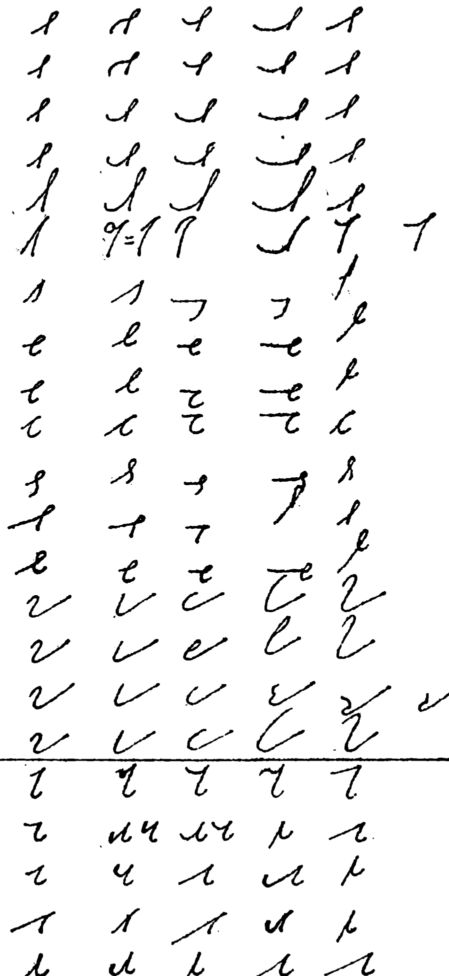

beb bęb bab bąb bob bub bib byb
1. Stolze
2. Kwaśniewski
3. Gumiński
4. Polakiewicz
5. Faulmann 67
6. " 88
7. Schrey
8. Stolze-Schrey
9. Kohr
10. Mellin
11. Napolski
12. Hamczyk I
13. " II
14. Balczyńska
15. Skorsetz I, II
16. Majerski
17. Horodyska
u=e
4=o
v=i
18. Taub
19. Einheitskurzsch.
20. Hacke i H.-Taub
21. Stenotachygr.
ee ee le le le
22. Wiśniakowski
bb
23. Siwy
cc
böb bőb büb baub bäub beub beib bpib
24. Stolze
25. Faulmann 67
26. " 88
= eu
27. Schrey
= eu
28. Stolze-Schrey
29. Einheitskurz.
30. Stenotach.
ee le le le le le ee

be bę ba bą bo bubi by
1. Stolze
2. Kwaśniewski
3. Gumiński
4. Polakiewicz
5. Faulmann 88
6. Stolze-Schrey
7. Kohz
8. Mellin
9. Napolski
10. Hamczyk I
11. Hamczyk II
12. Balczyńska
13. Skorsetz I
14. " II
15. Majerski
16. Horodyska
17. Taub
18. Einheitskurz.
19. Hacke
20. Hacke-Taub
21. Lehmann 75
22. Stenotach.
23. Wiśniakowski
24. Siwy
bä bö bü bau bäu beu bei bai
25. Stolze
26. Faulmann 88
27. Stolze-Schrey
28. Einheitskurz.
=ei.
29. Lehmann 75
30. Stenotach.

e ę a ą o u i y
1. Arends
2. Arends-Matschenz
3. Roller
4. Ożarowski I, II
5. Sobczyński
6. Halbina
7. Brauns
8. Scheithauer
9. S. G.
10. Stegawski
11. Wysocki-Magryś
12. Taub
13. Schrey
14. Kunowscy Nat.
15. " Deutsche-K.
16. Bielski
17. Kunowski
18. Wicher
19. Korbel I, II.
20. Kotas
21. Taub I, 31
22. Taub 1932
ä ö ü au äu eu ei ai
23. Arends
24. Arends-Matschenz
25. Roller
26. Scheithauer
27. Kunowscy Nat.
28. " Deutsche-K.
29. Brauns

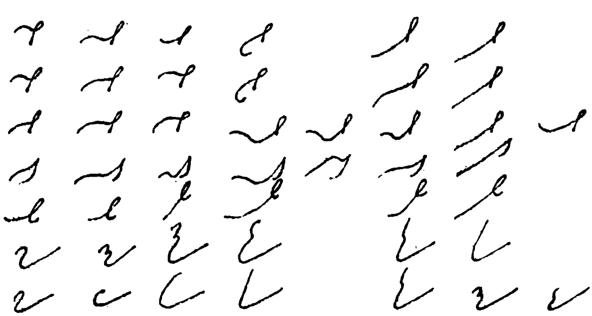
eb ab ob ub ib yb

1. Arends
2. Arends-Matschenz
3. Roller
4. Ożarowski
5. Sobczyński
6. Halbina
7. Brauns
8. Scheithauer
9. S. G.
10. Stegawski
11. Wysocki-Magryś
12. Taub
13. Schrey
14. Kunowscy Nat.
15. " D-K.
16. Bielski
17. Kunowski
18. Wicher
19. Korbel I, II.
20. Kotas
21. Taub 31
22. " 32.

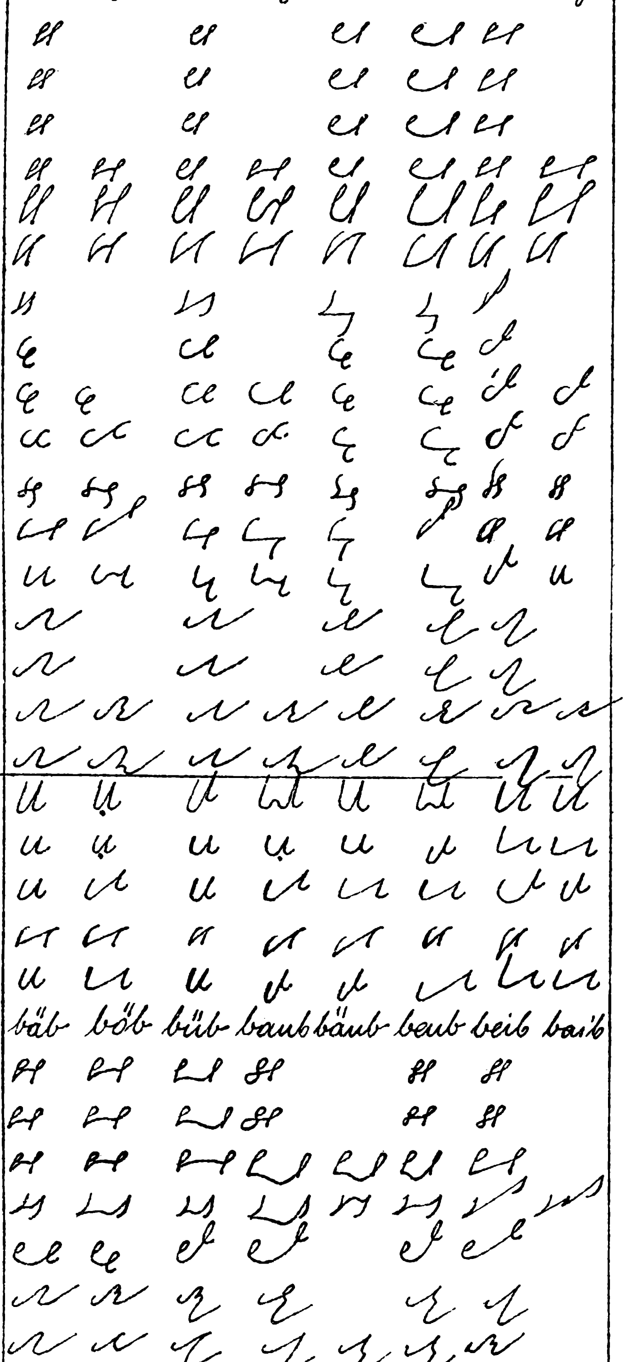
äb öb üb aub äub eub eib aib

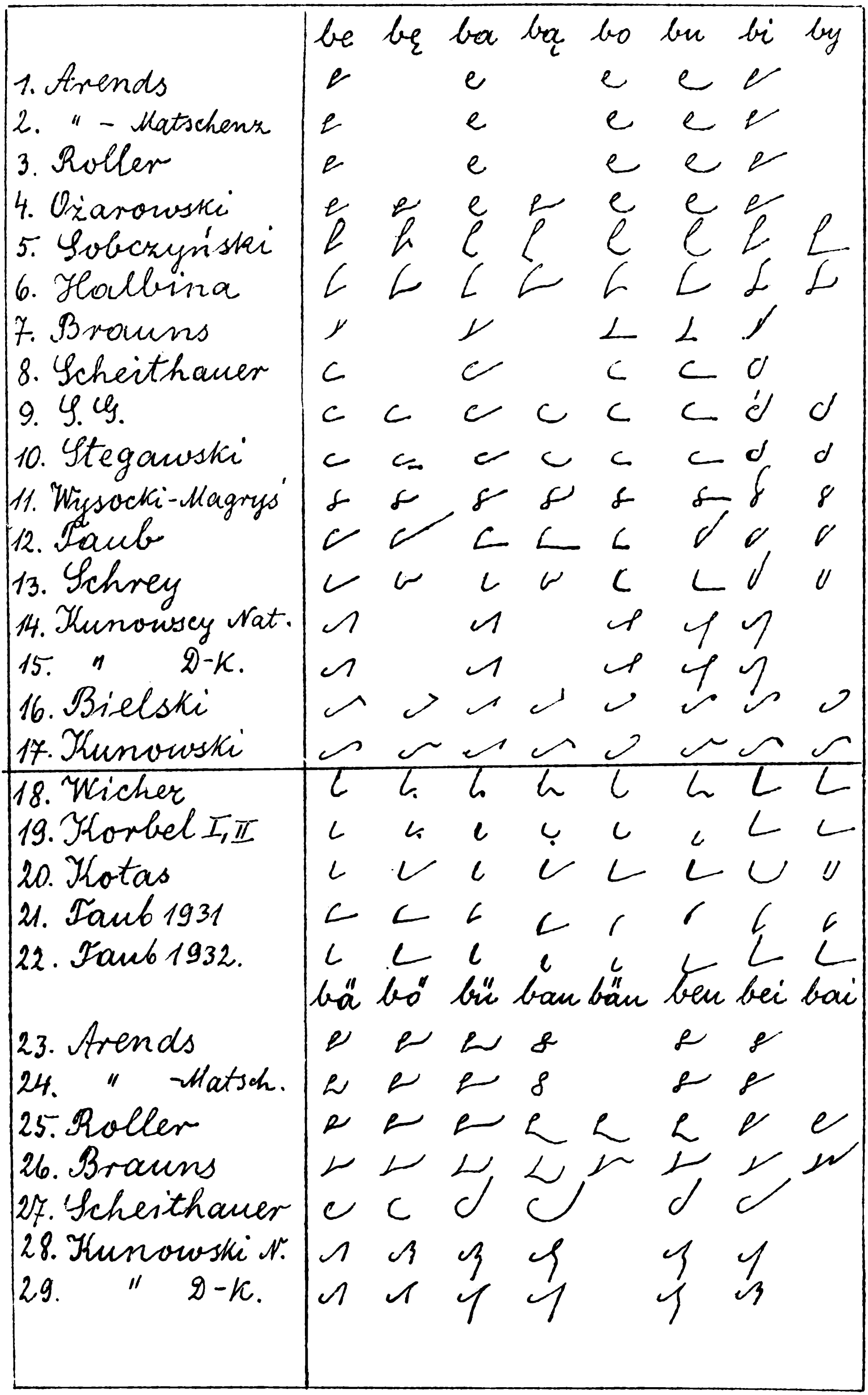
23. Arends
24. Arends-Matsch.
25. Roller
26. Brauns
27. Scheithauer
28. Kunowscy Nat.
29. " D-K.

	beb	bęb	bab	bąb	bob	bub	bib	byb
1. Arends								
2. Arends-Matschenz								
3. Roller								
4. Ożarowski								
5. Sobczyński								
6. Halbina								
7. Brauns								
8. Scheithauer								
9. S. G.								
10. Stegawski								
11. Wysocki-Magryś								
12. Taub								
13. Schrey								
14. Kunowscy Nat.								
15. " D-K.								
16. Bielski								
17. Kunowski								
18. Wicher								
19. Korbel I, II								
20. Kotas								
21. Taub 1931								
22. Taub 1932								

	bäb	böb	büb	baub	bäub	beub	beib	baib
23. Arends								
24. " -Matsch.								
25. Roller								
26. Brauns								
27. Scheithauer								
28. Kunowscy Nat.								
29. " D-K.								

be bę ba bą bo bu bi by
1. Arends
2. " - Matschenz
3. Roller
4. Ożarowski
5. Sobczyński
6. Halbina
7. Brauns
8. Scheithauer
9. S. G.
10. Stegawski
11. Wysocki-Magryś
12. Taub
13. Schrey
14. Kunowscy Nat.
15. " D-K.
16. Bielski
17. Kunowski
18. Wicher
19. Korbel I, II
20. Kotas
21. Taub 1931
22. Taub 1932.
bä bö bü bau bäu beu bei bai
23. Arends
24. " -Matsch.
25. Roller
26. Brauns
27. Scheithauer
28. Kunowski N.
29. " D-K.

Szczegółowe uzupełniające rozwinięcie systemów graficznych.

Bordley:

These letters may
Te litery mogą

either be written separate or joined.
albo być pisane oddzielnie albo łącznie.

Gabelsberger: Grupy spółgłoskowe: cht, ng, sp, st, tsch, qu, ff, kf, kp, pft, chtf, bsz, msz, tp, chm, chp, bl, bs, tl, ts = chs, cl, fl, fz, chn, schn, schw, rs, nd, rt, br, dr, wr, chr, fr, ffr, gr, kr, mpr, schr, spr, mm, rr, ss, tt

Heger: szcz, sp, kw, kw, nd, msz, chm, br, brz, dr, drz, kr, krz, rsz, spr, gr, grf, szp, szf, sw, tw, twr, szw, zw, zp, zr, ff, mm, tt, bb.

Poliński: Rozwój alfabetu: Bibl. II, 1866: ć, ś, f, f', j, ż. Bibl. I, 1867: b, b', p, p', dz, dz, dź, z, ż, ż, w, w'. Bibl. II. 1867: b, b', dz = dź, z, ż, ż, w, w', g, h, j. Bibl. VIII. 67: dz, dź, dź, ś = s,

Wzorki 67: dz, dź, dź, c, ć, z, ż, ś, s, ś, w, g, ch, h, Bibl. IV, 69: z, ż, ż. Bibl. IX. 69: dz, dź, dź, z, ż, ż.

Mendocha 65: dz, dź

Grupy spółgłoskowe: 1892: szcz, dr, pr, kr, krw, mr, br, brz, wr, wrz, czm, chc, chm, cht, chsz, chw, gw, kw

km mp kmp, msz, rsz, pf, pt, rg
drg, rw, nd, ndz, cn, szn, rd,
rdz, rs, sp, sm, sk, ks, x, sf st sm
zm sch, = sc, mść cm bs, ck, szk
cl, = tl wl, zl, gr grzm fr, szr,
zr, lb lg dp czcz gd gs, rb rp
bw cw czw dw drw pw szw, tw,
zw gw chw kw, bl, dn lf. o
Poliński 1861: bp, br, brz, cc, gw, gl
chc, chm, zr, mr, lg pp gr.
1863: br brz cp gw chc = chw
mr mrz, szczr, gr grz. 1867. bsz,
gr, gw gl lw mr mrz sg sch
1868. gr gw rg śl, = szr zr
Czajkowski: c, t l cm gd 1908:
rg, rm rw st. dp
Bojarski: cm, = rm sr tch fr fl krw
Mesuse: dr i, Korbel: i dm, 1920: mr
mrz sch tchn. Kongres 1923: gl gr
czm cm tl, fr dp gb = tw krw
Olewiński 1864. mm tt, pp sp ść = szcz
65. szcz, 64. bt, db, km kp ksz
lb msz wż rb rdz hr br brz
brzm dr drz gr grz kr pr prz
spr str strz tr trz wr wrz
chc chm chw chl kmp sc wsz
wp żw 65: mr mrz 68. cm czl
czn drg chr msz rb skw spl
szm wcz zt zr.
Jackowski: ść sc szcz czc, czcz dd
= br = brz brzm dr kr, mr mp
km chm cht msz pt chp chc kw
czw żw tw = = trz gr grz chr

gl zl kl pl nd zn = gw = czw

wb sch stw wst ws rd rs zb bl lb

Suchecki 1866: szcz, ździ ść, żdż bc = bl

br czc cl = ct cw czc = dc dcz

dl dt = dr sr szr = śr kr = rt

= rs rp rl rt rm = st zt kt = tt

1883: bt bm br brzd bs, bz, ct cl

cn cm dd dc dl dr = drz rt

rk kr st cht sk = grz

1893: bl bt bm br bż ct cl cc = dń

dr st żd rb st dw szcz ść

grzb chrz = krz

Berner: szcz mn ps pś

Brzobohaty: X. st ść szt szcz szć

str strz sztr zd zdź żd żdż żdr sp

spr zb zbr żb żbr st szt = sr szr

kt kn = kw dt ksz wsz rsz

XI. = fr gt = = cht chm tb wb

zb mn mr mp msz mst pr prz

sp spr st sw = sr wr kt kn

Kin: bt ct cl ft fl br brz czr

bw cw czw ck cn czc czć dp

dr drż drw drz drzw dż dżw

gl gt gr grz hl ht chc chć

chm chn chr chrzć cht chw

kc kp kr krw krz kw kt

tw mr mrz mp mpr nd pch pl

= pt = pr pt rb rd rs rż sb

sf skr st ss sp = st strz

sw ść śk śm śp śr św szcz

szczw szp szpr szr szt szw szm

= tl tw tr trz trzc = tw tsz wt wr

wrz ww wż zc zcz zt zm żl żr

Wokalizacja, tworzenie słów.

Gabelsberger: e eb, ehe bebe lebet leb-
a. gab Rat tat ab alt arm 34 nahm
o bo go cho ko lo ro so tto
u gub gusch kuf rufen hup tuf uf
ug us sku ur i. gib ti it tief pi
ip tritt im ir nimm Magie
ä: gäbe = fänge ö jak o szersze. ü güb
Tür sü nü Übel. au analog. do u.
äu gäub zäumen eu geub
Eugen Feuer Heu ei beib meide Zeug
eit eif ai Maid ee Heer
Heger: krew (f), ten te eb ec eg ab
ac am jaf ka ra frak lato ja czytać
mą sądzić stąpić ząb ją lata
bi, wi ti it chti ri nim mym ryba
lilja Lilja naszym = = mi Żyd bli
om = jof go ko kro ro to sobie fo
osioł mądrość post dzio ból dziób
umrzeć ub uf up cu bu Ku buk
gruby stużyć stuch wół ur poko
kupić Kura. szenie

Tĕsnopis 1863. — e — ĕ a o u i barak
kapa acz Kanaan cep mete běla
běla byk liba dika wykaz dyka
matica Iran žaby do sago maso
licho kozo kubik umi miru utek
chybu nucen ku szyjici w kole mo-
jemna hybej lejte bas cizi = tal
lwem Gustaw
Poliński: 1861. e e pled rew res te fe eb
ec eg = = ech ei 63: es er eks ej
ek em bieleje kiep lec, fel krew

ter step 66: def dep her wer stek setek
92 ew em poeta kołdarka saper
szlifierz chorągiew
Czajkowski 1901: : w lecie ech et ec
= setek = betel ten 08 mch mech
= mezzet meteor setek refer
Bojarski: sk sek sn sen bierzcie bierzenie
Mesuse: Niemiec sieć świeć brewiarz tek
Poliński Roman: tę Kongres: tę mezzet karet
ę Poliński 61. będę kęs 63. pędzel bęben
ręką (=ręke) 66: bęben = nęcę język
67. ęt ęc ęch ęcie 93: bęben nęcę tę
Poliński Roman: tę Czajkowski: ję ję
Kongres: bębnię ęt ęc tę nięty potężny
a: Poliński 61. = ac al ambona amator
eta ema fama chata talent mak
nam sztachety = ba (koniec) = ta
63: bata pakt katar fiakier tatarka
tabaka mak nam al ar as am Ewa
fatalnie 66 Abrahama altana alfabet ta, fa ta, fa patelnia fałsz nam mak
67. ambra Antek Wzorki 67 i 68: ambra an
93. ab al ar fałsz karczma = facet
Czajkowski 1901: = bagatela = sztab
= facecja ataman = = Aten al
1908. tak tan tal fal far sta sat sfa saf tas
Bojarski = = ssak fantazja (sia) Mesuse la
(bez nacisku) stację. Bojarski: ag am al ar
Kongres: ag am al ar metafi taje tat
tacje ta, fa ta, fa fałsz
ą. Poliński 1861. mąka sądzę gąt
skąpy 63. bąk gąbką szczątek
jątrzy pączek sąd babią mają

92. bą ną tą cą chą Ką lecą
Czajkowski: cą lecą Kongres usunął ą odwr.
o Poliński 1861. ob oc = om = op
bo = co ro so ho Ko no oo posi
63. ob oc og och bo co = pochop
czopy szopa jo fo fok forma fol-
wark co cjo 66 obr oc Koc forma
67. = solo = niosą = front
71. so sio płaco Kwo 92. ob bo
płaco fantom co cios Kość częstować
Czajkowski 1901. ob oc och orz oz oż co to bro
cjo Katowali 1908. foka
faktor jodła co Ko bo Kso so co to ro Kontrone
Bojarski: ob og och ocz Krwiożerczy
pastwą lichwą łżywą = oso
Korbel: Ko twio ksio posp fo metoda
Kością Kongres: folwark metoda two amator Kością
u Poliński 1861. uż up uc = uf ug um
us uch ufać ulga ubić ułatwić
uszy ur urz buda Kontusz Kutwa
futro trudne; Końc: cu = bu chu ru
su ju = uchu mchu
63. uc uz ucho ubył uchodź buda
dzieciuch fuga miru ruska futro
szumu sztuka szturm czupurny
drut funt hufiec staraniu narodu
panu parkanu 66. uc uć ug ucho
um, ul mów dufać chustka dżuma
buda narodu 67. ug up usz ut po-u
ula 68. chróst tłusty rebus stu sut
71. = ubył pusty = Kurzawa rebus
92. ub uzd ubez uc ugo- ucho uja- dał
ukradł um uśmiech up ut uw

buda dmuchasz fuga furman
kapelusz szczupak koliduje
lituje kolumna, szu, żu, laku
stu szkatułka warunek gatunek
Czajkowski: 1901: = ub = uc = uch = um
ugoda cu su = = sufit = sułtan
wrzu, wru, wiu purg 1908. = ub uc
uch um uwiąd uz = ur ubr
Iwasiu waluta salutaris zaufał un
stu sut = ust biskup chirurg
Petersburg, ślu śru, wru, wrzu

Bojarski: = ug = us uszcz = usz
= = pakuje szafuje = rebus
= wzór Mesuse: śniadanie tuman
Sekutowicz: gu Korbel = urz = funt
batuta gatunek warunek
Mesuse: = maluje Srul śruba domu
oczu = archiwum
Kongres: ub un ubr urz um uk
gatunek funt batuta stu sut
i, y. Poliński 1861. = ib = if, = in
Islandja Italia inąd idź mig
nit = dir kim mnich kit
di mi si bliski czyje = byt myśl
pyta myto motyw aby chory czasy ny
63. idę iglica ile Italia maik
taić bibuła sygnał dym szyć
di chi tyw dyr wir byt flisak
filozofia bali dary szaty sępy
66. Italia imię igła ile idę
bydlę njm. blich byt = filter
liszka milczenie lilje mdłych

skrzydlatych dy szczytnie wmaić
gratyfikacja maty straty w teorji
67. if lit iw ychliw szczytnie kit
= szyk dy di 68 szyje zima dia fia
92 idę w Italia ibra ig imię iskra
bydlę bisk dy di, fi ti lit tyw
licznie rycerz szyje życie lice
elita dia fia tych matematyka zbawiciel
Czajkowski 1901: ib ic idź id il dy ty nim = kit nic żyje sztylet
bije kij szyszak liche rycina
= pytel Michał 1908. ik isz ib idę
ich dy szyszak mikroskop
symptomat patyk nich kit tyk yst
Bojarski: ib, ic = if im = in = ist
isz rycerz gips = liż dy = pytel
= szpital lit wielbiciel oficer ty wy fy
Mesuse: gi hi (końc.) ki
Korbel: idę igraszka idź import
ikra iskra lina kieliszek rycina
blisko znaczny dy gi gia fi if
byt życie taić motyl cichsze straty
Kongres: im nich pyt pit popyt
platyna niszcz rycerz wmaty akty

Olewiński: 1864. element efekt
balet poeta Pettew mate
65. (e)lementarz 68. meta (mata)
Katecheta teka stek statek
= pełne (e)gzamin
Czyt. będzie bęben pęd zęby Czyt. 64. ję
68. bęben ręka stępa słabnę
ję szczęt

a 64. Abel aby arfa (cy)mbona Aula
Afryka car dat tąd bat satan stan
farbiarz (m)acierz st(a)do
68 agat Abel Arab amant dała rata
teka kara sadza natura ma dama
dam bat nad danie pel pa sapnę sapane
a 64. bąk = ląd ząb sąpel
65 daną daniną 68 bąk ląd sędzią tną mą
o. 64 obłok ocean cofnie chory czo
sowa fo(r)ma sofa Sokrates tof(r)t Ko przeżorny
65. nowy owo opat 68. boże czoło soli
osoba likwo(r) dokto(r) doktora
u. 64 ubogi ufa uc ulga usta ustawa
umarli = buda buduje lud mu-
lufa stuła futro tupał murujе skut tytuł
ów turm 64. Czytanka: Busk Busku duch
dżuma tytuł placu 66. = czu
68. ustanie ufał uwaga Busku
kukułek kukułka tuman bunt
sól funt trud trudzi trup
ulega ulga ustne wyrobu ołtarzu
lasu deszczu dołęgów Końcówka = = = ból
i, y 64. im biblia widmo wi wy = wino
wybór fryzjer = rycerz nic nic
byt chin lip litość by cygan my
pyta religia mistrz motyl pić pijać
piać piec lisy życzy ni 65. baty
68. idea ile im Italia bit by py
= Michał cygan lichy si sy dy pisk
wy wizja my it ty staniczek kit
sito dali daty = baty radcy kolei
lilii 2sam. ei ai oi moi au ui
eu tryumf teatrze 68 automat Eugeniusz

Jackowski: e ekonomja emigrant eks
cele całe ciele poeta
ę wędka jęk dęta = kępa mielę
a = afekta = = amputka mata
tra car dama dam satyra
ą: bąbel sączyć sąd jądro biegnę
o oboje od ochota ot om
= cio = tom = zo sobie sobota
ro to = forma = = zorza = drzewo
u = = ubić = = ulga = urna ustu-
chać słuchać = = uc cuchnie dusz su
= crub = pudło = = burda datku = muru
i, y imieniny ircha izba widmo milion
filozofja bitna kochany kochani by
my wy ty yt yf ny bi mi wi pi = yn
optyka buty datki = ai = ia = ei(ej) = ruina au

Suchecki 1866. e = Elba = eter Ewa
83. eter 93 ej Ewie 66. = pierze = dech
ziemia = herbata = berbeć werbel
83. sen wiele szereg = piec ziemie
93. sen niech szereg szet szyt
66. małe fale = de = dzie te cie 83 nie
ę 66. pięciom = cętka = płacę cięgi
dęba prędko obręcz dę cię
83. sęk dębem kęp gęś pędzę zębem
93 sęk pędzę będę
a. 66. Adam = atamana 93 ach zaaresztowana
ą 66. = postąpił = dąb ząda
83. koszą = niczą, ą szersze o.
93. sąd sążeń = szą = zią = się
= = cą = ją = = kaszą kiszą osią
nacią = ciąg niciąg = tamią
jąt pająk mają Marją wiją wijąc

o. 66. = = od = os = ob' co czo = pcio
= so bo ko ro = bok osiot
83. sok wesota siodet Kazio Kacio
93. Olesia ogon = so szo = cho
u 66. = ud = uc uś = up = ust
= tu = = bu cu = = cu chu
ru = lu = tucz = komu = luka
83. u um posucha = niucha lo pasu
93. u suchy kukurudza guma
i, y. 66. Itaka Irena = idę bi ci si
gi = mi ni = xi pali = ty yt
83. iż imię zima figi = kij Kij mi
Kasy kasi 93 iż imię Irena
syna Kij Kija Kije figi Kolei sina wytocz
2 sam. 66. haukat miauczy eu idea
83. Kairo Makao miauczy Ilium
Europa 93. wyjma ruina wymyst
Brzobohaty promieni pędzą po-u po-lach
gą dą podobne jakiego od
gońca ug tu duch dług szumi
słychać kopyt e ę a o ą ści
Berner: e ę a o ą u i, y
Klin: e em erz ech ef weź referat
Karetę afera me he te
ę rzęs lęg mę tę a ach = at ma
dza echta ą: gą są żą rzą ją
o och = ot bo so żo rzo go morzom
trzo tro przo pro = two dzo (dż) mrz
u ub uk ukut uj = ut = up = uf
w humorze odbuduj szybu zu
ryżu rzu gu hu su um! ku
i im imam zim mizerny
it agitacje wita litera Itaka

bi zji tji
y bym dy wy ży rzy bywają
ty py szyszka szyty cytryna magnezyt
tyt tytoń licytacje trzy chwy my
= e dó gó żó mówi
2 sam: wo wio ai Kair Izaak au Seu
Klaudja nauka idee ideę idei
teina lilii choina ruina Kondu ita
Bias konstruują szyi
Uczebnyk 1871 - e ę a ą o u i y zob. Ruska Sten.

Miękczenie.

Heger: kamień ci pi bi(e) = wie kość
osioł nie świecić ziemia ciebie mi
ptaki ciąg figi dziób dzisiaj ciężki
mnie się mierzyć ć ó ś dź ź ń.
Poliński 1861. wiąże piec umierać raz
stań chwieje ździ miałam dziś szafie
ciebie siostra = ia = ie = nią si
63. leśne big bieg bił biała Olimpia
sidło 92: był bił biel biała bio biąl
biuro chmiel brwi Korbel: miękkie tęgie
Olewiński: -ie bielmo djabeł dmie
siemię gwiazda myt miły swat
świat świt piekło spiekota śmiech
cielę ciało mię ciągle jezioro
motyl miotła książka siąść Wojciech
68 dać dacie dzieło działo dziel
= działać miasto miedź miedzi
miedziak = nie piekło siadał piec
świeć świec świecy świecie wiatr
wietrze nie tak fiołek Józefie mię
cięcie giętki biorę ciocia ciociu
ziomek sioło lubią Kazanin dali daty

kasi kasy bi by pi py dź dy wi wy mi my

Jackowski: cicho cie ci nić pielić zięć ścina ściana umawiać miota przebieg nie biuro siostr śmiech pociąg kie nie nia pie cie ciasto kwiatek piastun krwiożerczy

Suchecki używa stale znaków na miękkie spółgłoski

Berner: znak miękczący; ćma cień cię ciasny ćwiczyć t'=ć nici użycia cegieł

Brzobohaty: Miękczenie przez nacisk znaku spółgłoski twardej: m m' mo mio

Kin: ie wie więź wiam wia ia wio io wią ią zima bi bin win = in = ió wió sió zi zio wieźmy źrebię ienie kio rio ich (iech, iach) it (iet, iat) if (ief, iaf) miecz miech piętro = tja - tia.

Jotowanie.

Heger: jego moja twoja mej jej djabeł zając raj dzisiaj

Poliński 1861. ja ji jaja jajo hej moja siej gaju mają wujek wija wicą

63. jara jodła jeden leje uwaga familji wyjątek Krajanie wyjątkcie dające dojęcie pojęcie bijecie bijcie zjechał Kojec Jewka Adrja raj mej maj 66. lej mej klei klejcie klejecie teorji yj=ii=ji=i Grecy Grecji 67 dają sieją maj raj

92 język jęczy jem tajesz zjechał majętne dajcie dajecie maj

Czajkowski: jęczeć jeleń jem jecie zdejmie = fajka = fajka racjonalne 1908. je jec jech jet = ja jo ju Jerozolima język myje wije wieje szyje śmieje = gnije bajka stajnia wójt Klejnot syberyjski higjena pacjent dojść pójdzie je ję

Bojarski: jodła jutro wejdę = lew = lew miejski odbytej religji ukoi ukój czytaj wyjście szybciej pijak Azja (Asia) urojenie = = daję = = szacując ję

Mesuse: jeleń sieje leje wiecie wiejecie wiejcie

Korbel: jowialny jodła ja jem jeleń bestje sieje myje bajka sejm bojaźń amnestja pija mniejszy miejcie jej wczoraj 1918: kraju 1922. zajaśniał boju = wczoraj = tej

Kongres: ja Marja dja pja jutro jodła jem tje sejm mej daj

Olewiński 64. je jej jego daly (65) danej Jeremiasz jodła jąć jaja djabeł ujrzał oj, jo dojdzie hojny hoiny Djana Kojec Koit mojemu = wójt rojny rajtar = zjadł zjednał ję ją aj 68 jec jet jech ma maleje pija pieje wyje wyj wij je wieje mój dany wieją bieleję objętość serjo ojca mej piej kij kij najniej niej tej szytej miejski

Jackowski: = jadę = jodła = jechać = jęk = jurysta moje miejcie = ój jó ą ją - ję - ję ja - je = żaduje = urojenie = ojciec = kraj mej - aj

Suchecki: 66: jedzenie / ji 83. jeleń kij = mija ujrzałeś 93: jeden = = jęk piję picie pijcie ryj ję myjcie myjąc = Marja mają każdej rejsy wojsko miejsce pająk ojcu ojcze = myjcie ujrzy = bujne

Berner: ojczysty jej

Uczebnyk: - ja - je - jo - ju ji ją ają

Kin: jej magja j Jan sję = się ej - iej obejmę myj - rja - lje = tje tji fji stja wuj = tuj - tju mej

Grupy zgłoskowe:

Gabelsberger: Dawniejsze grupy: Berg Hefe Hof Stappel Stufe Waffe Tafel Stempel, Strumpf stumpf Landpost Nordpol Durchfahrt Erbse Engel

Późniejsze: - cher - chter - chem - chen - hen Hahn - tten ven schef schaf Händ

Poliński 61. mapa stopa Stefan ustęp papier nietoperz potężny partjota ryś ambaras kres respekt malarz barszcz czwartek daremnie kochasz komp skóra tapety tart twarz

63: czapka czarka czerstwy dopełniacz dziwoląg krew marzec petent pierwotny powiew propozycja rzeźbiarstwo korzystne barwierz brewiarz braw cep = cyp = ciup matador forteca potęga

67. warczeć wertel 68 barw barka

63. wrzeszczesz breszesz szepetliwy szpargał
68. chorągiew kałamarz marzec zmarzł
92. garbarnia chorągiew drukarski
rapier wampir murarz towar
Czajkowski 1901. drgawki departament
chem cham chom ber bar bez gar
gra gor kiem kiep kap kop
komp szość kszość 08. szypułka
komora nad-p od-po do-po popo
popiół propo przedpiekle dopiekł
popis propaganda kartofle twarz
Bojarski: pow powóz powróć powozi
powrót powraca Paweł mewa mówka
mawiał mowca miewa dworzec twarz
stworzenie czerwiec czerwony
dopiął źwierz łyżwiarz łyżwiarski
Mesuse: cht chat chot kos kosz
kso ksio Mickiewicz stację
Korbel 1917. globus zdarza defraudant
deputat darstwo epopeja poprostu
popyt popruć popielaty propaganda
propozycja = powziąć koperta
mierz kosmopolityczny papier papież
doprą kasjer ochota Hiszpanja
kosztorys towarowe zaw ojciec
Hamburg humanizm humorysta
1918: przedawny góra bohater ksio
kwas korzystne ryzykowność rewizji
towarzysz Rzeszów wytrwałość Zygmunt
Olewiński: barbarzyństwo byśmy
ażebyśmy to tylko. akcept cić dziedź
dziedzina czart czerwiec wieczór
czepił uszczypał dart darów

def dep, dop, dyp dzierżył fatalnie
gorzej chłop pochop kar karz
kom korzysta 68 nauczyciel Kiem kosz
krepa mam mimo moment śmiem
estetyka statystyka niestety istotnie tato
samiśmy się cośmy = = papier pop
papuga poprawa pulpit 68 papier
Rusin razem Stefan stopa wstęp
68. następny wstyd szmer tafla
pantofel topografia twarz twart
żwawa nawciągnąć wódka pożar
poczciwy owych -ował ową wypowiada

Jackowski: bezwstyd deputat nader
dopieroż dopóki ruchomy ków, kiew
komplement pokrótce mam Tatar
mamona Wawel istotny proponować
interes róż podstęp niemowlę pewnie

Suchecki: 66. mącić radzić garść Grzegorz
skarga skompro- komin kop Kornel
korona korzystać.
83 cierpliwy druciarz pościel ciętrzew
darzy niedojrzały dzierżył dziatwa
dziad dziewczyna jaja stal targ
Tatar byłbym abym był abyś był obym był był
zdźbło

Kin: kom, komu nikomu komp kompro skomle

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Gabelsberger: ab, für ge un miß statt
aus ein er in anbei ant unangenehm auf durch
-bar -dings -fach -haft -heit keit schaft
-ung -zung aber bin der des dem den doch
gewesen haben hatte hätte ich ist kann

können / nicht noch sind soll will muß war wird wurde zu.

Heger: jestem (jsem) jesteś (jsi) jest (je) byłem będę będziesz bądź będąc bywszy być w w niebie z wody

Šesnopis: (63): (był jsem jsi jest) był budu chci zustati ten ta taký který kolik sam každý žadný však před kde nikde dobrý = stwo w-t w-c ský, ovatý, (vše, (n)ík.

Poliński 92: bez w, -ł, o z z bratem z gęby z chat, z-l z-r, prze, przy roz, wy, przed po popo- popro- pro-po od-po przed-po do-pro poposuwat doprowadzić doprosić z-prze z-przed przy-po po-przystrajać powypo- powzmacniać po-u . ab, ad, ak- .. ana -barz, -farz -rarz -marz cje cja, cia cją cin ciel ista, izna tych, cie tach ów ców ówka two (y) tszy owy, owaty, owity lipowy) .... tacz, tecz, tycz, tarycz, torycz, tatycz, tetycz ten ta to się jak które jest może tak będzie być przez raz wszystko wsze być gdy każdy musi różny, równy rzecz sam są względ zostać bardzo widzi dobry

61. bardzo gdy jak przez przy pod popod tak wszędzie z, za two ctwo dztwo który byłem będę w domu

63 w w-c w-p, w-z prze przed przez zlecę zbierze zemrze z hetmem bez za propo, popro- popo- podpo po-prze ponadpo- roz tacz ... ta jak trzeba dobre gdy tak jest może raz zaraz względ zostać ten które są sam musi

Czajkowski: w-r w-prze od-w w-w pod do-po po-po prze-g stwo stwa stwu stwem stwie stw stwom cje cin ciami ciach

Mesuse na przez prze-g przez-nas przespiewa

Korbel: arcy nie chełp się od-dalić odznacza przyjazd w prze- tość szość zość pomoc Taub: w-w

Olewiński: 64 prze przeba(czyć) przekład sprzeciwić się wyprzedać odeprzeć naprzeciw przy przed po-d przez twoje (68: = prze) = po = pod poj zabił zgadł się zjadło z tem zaj- roz (68:) wy popod proza popi

niepo- dam ci dać dawać dajcie owi królowi traktować państw notarjusz by stał się dajże 1. ja sam cnotliwy który się wszystek się ten to gdy na czas = może ja jestem ty jesteś on.. my... jestem jesteś jest będę będziesz będzie bądź pisać aurum Chrystus chrześcijaństwo 68 ja się oddasię robisię

Jackowski: bez przeciw po pod przy tak się prze sprze przed że roz -jać nasz to każdy który jestem jesteś jest będę będziesz bytem bywam chcę bardzo mimo nie

Suchecki: 66 do od nad pod przy przed prze wy naj być jest był będzie który polski

83. wy prze w do pod nad przy owi ami ów wicz -ego emu Polska handel będę jestem był być

93. wy roz prze w oez pod przy owi ctwo ych pan rzecz pisać być części jestem był

Kin: roz prze uprze przy uprzy przy-u wać iwać -sie cie -ście sio cio siu bardzo będę był dobry gazie gotowy jest który są ta tak tam to ten temu raz w razie. Uczebnyk: prze przy przed pod trzeba

Stolze i pochodne.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe.

Stolze: bebe bebt Neid wende Bahn Stat matt beut Reiter bb dd nd nt ng nk sp mp mpf pf st ss schw zw kw tsch nsz nz nzt md nsb br fl gr kl rg rl

Gumiński: ck = sk sch st stw sw św zd sc ść kw skw skw żdż mn ss rg rzg rch rzch rw rn gr grz mr mrz sr źr fr br brz rb rzb rf = = tr = rt dw gw kw zw bn nb nd chn nch psz bc = tk = szt zdr strz = spr wsp wskr sp = trzn = krt = kszt lszt lszk rpl.

1900. bt bl; 1906: bt bl 1900: ct cl gt gl cn cń czn czń cht chl chr mn sk 1906: cht chl = kr, 1912: = chr = sk 1928: chr

Polakiewicz: bk dk nd = zd mp chn rd rb tb lb dw kw chw st = ść ck ctw, drtw, stw cj rj rszcz żdż dr drz dt dl br brz hr chrz cht chl = tr r-z, zr zt rm sm śm sk sp sw św sn śn = sr śr st rt czn = zn = zj kcj brzm kc = chc str nn kk

Samogłoski, wokalizacja.

Stolze: Tee, echt Pedell Pedal Kamerad Boa Ohr Mohr empor Samoa; u jak o + nacisk. Marine irrt Figur Ähre Fontäne blau Tau Karthäuser.

Kwaśniewski: eter, ę = eu Stolzego bęben będę Agata; ą = au Stolzego: bąbel bąk będą on bob bób ów bibuła

y = ai Stolzego: bym

Gumiński: eter, kaczorem ec ek em es esz Podolem Aloes kojec (II: kojec) = bierze che cienie = racie
ę. bęben mięte metę
a = Agata Nacia (I: = Nacia) zawołaj niebiosa ac ak am as asz wojak
ą sąd (I) II. wyłączać (III =) połączenie = wolę piszą pisząc
o owad sobolom 1906: = tornot
1928 = niebiosa = Nero mało nosjecko
u uwaga urok duchów = waluta uchu tupu

i, y imienia ile byt bit nizina liliput apetyt 1900: luby ludzi kupy moi lasy dary baty ić, yć icie taicie tajcie V: icie lokaj lokai I gaj gai 1906: gaj gai III. gai wy (I:) V: = kupicie końc: i, y dla odróżnienia.
2 sam: Aar aula eunuch poezja miauczeć nauka haukać aloes boa Genua kolei 1900: haukać (II =)
Naciskanie grupy: że skała swój warga frunąć Zaruska

Polakiewicz: eter me te nie kare = kufrze bęben będę Agata będą warte wąs ją oko owa ciociom żałobom = = = tło ców córunia i im Ida mi nimi bali = dzięki my baty = dzicy cyna rycyny = grzmoty 2 sam: nauka teatr ruiny

Miękczenie.

Kwaśniewski: W razie koniecznej potrzeby długi łącznik.

Gumiński ma znaki na miękkie spółgłoski: bie bię bia bio biu bi i t. d. zob: wokalizację

Polakiewicz: — znak miękczący: wara wiara cel cel cele całe cały cali ład lada wiatr robią cios fiu mi my ćma dać końc: ść ść ż ściana ziemia weź jezioro dź (dz końc) n końc. ń ń bańka ś siebie coś ślepa świat oświata nia brzegi grzmot.

Jotowanie.

Kwaśniewski: aj = ä , ej = ä bez nacisku, oj uj

Gumiński: V: — (pocz. i końc), (środ) je, ja ja końc. końc: oje uje oja uja jem jemy jamy ujechać jadam ujadam tyje kujemy mija diecezja djabeł kopjał Marjan jo ju ją, jąc = ąc majowa Jowisz raju jąkać mają = dając. koljom ję końc: , ji manji język myję ojciec uma ujma ujrzał ejmer ejnał wójt sejm jec jak lokaj lokai

1900: reja ryjął daje (ob: 4) = ujechać linję -ryę biję (ob) koljom cesji wójt sejm taicie tajcie dojmy doimy wojna wojak jej lej wejść ob: = mija = Tobie 1912: religję (II:) linję kolji (II:) wójt sejm = dalej I: jo ju V I Jeremiasz

Polakiewicz: alfabetowo: bajki ojcom
= wadja (d') cj cja rja kcja akcje jajko

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Guniński: pbez / do ob / po (pod) prze przy wy w - z dorasta bezmyślny nauka zjawienie schować nada naddać popro podpro poprowadzić bezmyślny biblio biblioteka cało co dobro drogo wielo cja ciel (tel) ctwo ość tor cyjny szy bardzo bardziej bądź bilans być jestem byłem byłbym gdy gdyby gdzie handel jak jeden który którykolwiek może państwo raz razem tak ten tego temu tobie tych wewnątrz wszystek wzgląd względem że żeby żaden

Liczby: 1 = 2 = 3 = 4 5 6 7 8 9 0
10 12 100 = 1000 10000 miljon

Polakiewicz: auto bez do na naj nad nie ob od po przed pod prze przy roz wy poz = pow eks odpo odpro poroz rozpo prepro ów ych emi owat ego emu ją maj mają jąca jące jącej jący jących awszy = i poczęwszy ać = eć = ić iśmy, yśmy, ość, iść = maści = ański ifikacja tjalny bardzo być bądź będzie był dobrze dziś gdy jak jest który którzy rzecz ta tak tą = = tę te tej też tych ten tego temu w wszystko.

Faulmann, Stolze-Schrey, E-K. i pochodne.
Spółgłoski, grupy spółgłoskowe.

Faulmann: mm nn pf r rr ss st tsch tz schh chh bh mh rh Fischhof mt mf umfassen nt nd nch ng nk nw nsch nz scht zt mmt gt nkt sd s-sch sf sk sg ds schs ns chs chst ks=x kw schw zw tl stl fl pfl rtl tr schr rtr ld ls

Schrey: nd nt tsch zw schw schm pf sp ng nk mp mpf mm nn ss rr ff

Stolze-Schrey: ck ff ll mm pp tt rr ss mpf nd ng nk ns pf schm schw sp st tz zw br bl dr dl = tr chr chl ngr ngl sr sl rr rl lll

Einheitskurzschrift: pf cht mp mpf ng schm schw sp = st zw rr ss wr dr pr fr pfr kr br cr gr tr schr spr str zr nd nf rd rf hn chn schn zn hr chr mpr tl gl schl spl zl hl chl gs ts ds ls ns rs ks krs chr bn

Kohz: szcz ść bg pm lj ck czk ctw gl gt kt tk st stk szt sztk stw nsk; c, d, dz, k, n, t, tk w górę po spółgłosce: kolce oddział piłka adept hardy indyje bl ml dl wl sl ml tlen tl br brz bł dw zt kt kw bw czw wcz wsch wd wdz wf wg sk szkło = wb chw wskw sw ws szczw wz wzgl

Mellin: szcz ks nd ng ns nk mp mf ść kw kk st bc rm lg mr ml gl gr zw czw sw ws wsz wch wcz wść stw

Napolski: brzm grzm nd, dn, tn ns sc ść sl sn sm, szm sw szw szcz pszcz ws wsz zb zd zw chc chm chw czw dk, tk, kd, kt dzm kn kszt nk pch ps pst pt psz sch sk szk sp szp st szt tw wch wd wk wsch wsk wst wz zdz bl br wr

Hamczyk: I. ww ff kk ng bn cn dn gn mn szn inne grupy jak Napolski
II. kw cw sc sf ks mkn sw ps zdz ns nk sk szk nd st szt sm sp szp sch sn czw szw dzw kszt szcz szm brzm grzm dl dr wr wl zd wd w pocz. — z pocz.

Balczyńska: kw nk nn st szt sp szp sk szk stw sc szcz sw zd zw wz brz bl br dl dr drz

Skorsetz I sp st kw = ść zw chw br dr i t. d. II. sk zw

Majerski: ck cw - dzw, dn chm chw km kn ks kszt kw mn - nn nd sc sch sk sm sn sp st stw sw szcz szk szp szw tn tw = wsk zd bl br brz sl lb lw rw rsz lp lk zk tr trz

Horodyska: tw sf sp szp sm mn - nn kw wz - wzm. - wzn chs - chw, sch - schw, sn czw sc szw nd st szt stw ks mkn sw ps dzw zdz wc - cw zw ns nk sk szk kszt gw zm - zn szm brzm grzm dl dr sr

Taub 1930: b b' br brz st str strz strj bw brw brzw rw bl pl szl ks cn szn sc rb bs ms sp sl sch szcz ść sw św sp spr sprz

Taub 1931 zasadniczo jak 1930 przy zmienionych znakach.

Hacke: ława stół pudełko płot

Grupy spółgł. jak w oryginale z nast. zmianami z-k rz ść, źć szcz sk szt brak pf

Hacke-Taub, zmiany: mp sk ść lb, tb lg, lw lz ndz rszcz sch sm śm zr sw bw cw czw dw dzw fw kw rw stw brw dw twr twrz krzak drzew

Samogłoski, wokalizacja.

Faulmann 67: go ko do to bo so scho

88: 2 sam: eab eib aib oeb ueb i t. d.

Schrey: ib pet pit pot leitet

Stolze-Schrey: końc: -e ei eit bei Ei sch bisch isch eisch eusch ausch

haczyk: Altar Wirtin Artur ter tes tig tung tens 2 sam: ea ier oa

Przesuwanie się linji pisma: Baumeister Tribut romantischer Schokolade erregen

Einheitskurzschrift: lege Klee Blei Ei Martha Tag Doktor Direktor Ideal be-an Leo Kakao Maria sun sen Sinn sed Sud Sied Tisch zahlte zahlten Quartal Stuhl Maul bung dung mung rung lung chung tig tik tum tiv -tisch Credet bewahrheitet verehrt geeilt geirrt verachten

Kohz: aby oko owe Iza ani dama bekas Jarema dery mama mamę Kędy Zosią Pol ugodowy miła

bity pyt wyt Ryga pałac
2 sam: dyakon Sabaudja boa koi idea
idee Laa Kain duo
Mellin: Ewa dech sen cele kta-
= węgiel = wengiel amor musztarda
kwarta sekta bąk gąbka gęba
okno dom uchu muru, it ich miny
mydła prawi(-y) -ty autor Eugen teatr
idea leopard
Napolski: Ewa mech miech sen cele
mękę Anna bąk gębą gąbkę
okno dom -uchu muru Ignacy
winy piegi dymy neutrum
Europa Aurelja Laura stoik
Hamczyk: I II Ewa I sen (II) metr
cele (II) mękę (II:) Asan dama
tak ma bąk I mą (II) = okno
dom tor uchu muru ideę wino
/it -tyk pani pany ryby (II) martyrjum
Europa Laura Landau Leo Buenos
Balczyńska: Ewa sen cele pędzę
aby batą bąk mą okno dom muru
uchu igielnik lisi łysy autor poeta
Skorsetz: Ewa sen cele (II) gęś
mężny prętu brat adres żada
ołtarz bąk uprzątać morską
(II) okno dom uchu muru
-tur ile wino ligi kieliszkiem
swoich dym wytrzy- ucha lasy (II) nauka
Majerski: Ewa sen cele zęby
ważę Abel cała ma bąk mą
oko dom bo co uchu muru
mu Iza ligi wyje gady my

Aida Eol oaza w boi

Horodyska: Niema zgrubień: e=a Ewa sen (San?) cele (całe?) papa (Pepa?) Ada (Eda?) bale (bele?)
o środk.=u, o końc. , u końc. Bogu (Bugu?)
ubiera (obiera?) ono środk. i=y, końc. i,
y: im syna (sina?) ciemni ciemny
mysz (sz) ę, ą pęk (pąk?) rąk ręka (ęka?)
ter, tar tor, tur tyr au=aj, eu=ej Europa Zeus
Aurelja kakao boa Genua Leoben Leon

Taub 1930. Ewa sen cele pędzę
Abel cała bąk mą okno
uchu muru duma Ida myty mity mili dom
autor Europa aa ae ea oa

Hacke: mewa mowy mów mawia
mowę mową mękę mąką ców
stanu domu list ryby wagi tani
sen suną kakao Leon
Ewa cele pędzę cała bąk okno
uchu muru Ida myty mili

Hacke-Taub zmiany: tany tani niski
ców ma mą drą mu fortel apostoł kaktus daktyl dokumentem
dokumentom fantasta imienia umienia

Miękczenie.

Kohz: bieda biada biodro cios
biuro lilii zjada = ziada
elegia elegią Zosią mięso elegie
ciąg wiór pióro piesio
imieniu

Mellin: c ć dź ń s=ś ź ie śnie
bania durniu ciociu rąbią
pilnik list wieczne stanąć
źle koń

Napolski: Długi łącznik: śmiech (śmech) bieg
z więcież pięść lepiej ciasto
piąty namiot ziemia sień
wież śledź śniedź ścieżka
Hamczyk: bieg sień mięsień
bania nos noś
Balczyńska: ie ię ia ią io
iu ziemie ciotka ciura
igielnik świec świeć
Skorsetz I: ć dź ś ź znak miękczący: ; wielkie Poznań drogie
II: haczyk miękczący: wielkie Poznań
siostro zbór zbiór wiatyk więzu
wiąz epidemji końc. ie ia suknia
Majerski: jedz jedź Edzia bij ligi
bieda babie babiej więzy ziąb
bawią łamię wiozą wióz(?) Józiu
Horodyska: ć, ń, ź, dź = c, n, z, dz ia=ie
ia końc, aj-ej-iaj-iej mej (miej?) bieda
io iu ię-ję, ią-ją miodu (biada?) mida
syna (sina?) = mi my pięta (piąta?)
Taub zapomocą znaków na miękkie spółgłoski, znaki te zgrubieniem różnią się od twardych:
biada biada bieda byt bit
Hacke: ść, źć dz dź dż ie = ej = iej iet-iejt ięt ia iat ią iąt =ot=iot
ew. iot, o=io iut = iót = ojt iu = oj
i, y it yt bieda biada cięgi
ciągi biuro bjorę ziemio
mity myty prawie (prawej?) prawię(?)
prawię prawi (-y?) ciociu nos noś
Hacke-Taub: zmiany: prawie prawej lepiej prawi ściana
prawy cięgi biorę ziemio ściana

Jotowanie.

Kohz: j Jarema Rej zjada = ziada

Mellin: jeden Końc: aj ej ij maj ładnej grajcie ajmy

Napolski: jeden lepiej lewej

Hamczyk: I. jeleń aj, oj, po spółgł. jak zmiękczenie: ie=je eje ja Końc: ej, iej, ij-ji II. język wyjąt. pocz: ej, środk: ejn, końc: ej, aj oj uj ojn oje uje oja uja oję ij yj, po spółgł. jak miękczenie.

Balczyńska: jaja, po spółgł. jak zmiękczenie: jada, ale: zjada wakacje

Skorsetz: j jaw ojciec (oj = eu) tój nię po spółgł. jak miękczenie znakiem . II ojciec, jak I.

Majerski: jada gaje maj, końc. ej, iej, je całej babiej lilję legiji; po spółgł. zmiękczenie.

Horodyska: j Jan aj - ej - iaj - iej = au, eu pocz: aj - ej ia - ja - ie - je mej (mij?) maj majdan sejm oj - uj ojca pójdę (-ę) mój ojn - ujn wyj (wij?) pocz: ję, ję = ę, ę jęk zdaję, zresztą jak miękczenie.

Taub: j Jan aj ej oj lilja Marję zresztą po spółgłoskach jak miękczenie.

Hacke: iejt (=iet) ej - iej (=ie) ójt (=ut) oj (=iu) ojt (=iut) dalej lepiej wójt wojsko Stawoj pyszniejszy jabłko moje miejski Marjan.

Hacke-Taub: dalej wójt wojsko Stawoj

Zmiękczenie: jabłko Marjan Józef Francji Marję jęk. Po samogł.: maj moje jajko jej świej lepiej linijka partyjny pyszniejszy miejski mo(je)go dojść, dość.

Grupy zgłoskowe.

Einheitskurzschrift: Nieakcentow. zgłoski końcowe
Leder Koffer Schöpfer klappern
Witwer reichen Hexen Sprecher Dreher
Stümper Kämpfer Jugend wandernd
Taub 1930: cer cier cerz dzer dzier fierz
Hacke-Taub: oficer cerkiew cierpienie
felczer czerwony ocen met zbyt
chan czar car carz charz staw twarz

Przedrostki, przyrostki, znaczniki:

Stolze: ab für ge un miß an aus
er in auf durch zwischen; końc. -l -em
-en et heit-keit-tät haft schaft ung
bin bist ist sind war wurde gewesen der
Faulmann: durch ge ver zu in ein
statt ent ant bar haft ment schaft
heit keit der die das dem den ein
sich wir ihnen haben hatte hätte sein
bin ist sind war werden wurde können
kann sollen wollen nicht seit
Stolze-Schrey: ge un ver er ant, ent
-en -em et haft heit-keit-tät
all dar der des die für gehabt hab
hat in ist sein sind war wär
Einheits-K. ge un miß ant ent er
rück ver zer haft heit (ig)keit
(ent)lich schaft ung aber als
Arbeit auf aus bis dar dem den
der des die doch eine für gewesen
hab hatt- ist kann könn mit muß
sei sein sich sind über vor war werd
zu Redeschrift: graph Gemeinschaft Kapital
Kom wer Minister Ministerium

Kohz: ek iek nik z zb zk przy jest jak się są teraz tak bardzo koło dokoło wkoło jestem -eś -st -śmy będę -esz -e -my -cie -ą byłem byłbym który Jezus raz rzecz wszystko

Mellin: w, u za na naj prze przy z -e -en -em nie nienie two iwy szy-inszy aj -cie tka et, iet ego emu czny być czyli czyje gdy chociaż jaki jaka każdy al, ał raz ten ta to względem

Napolski: an, na am bez bo ob co do od po pod nie nad prze przed prze pre pro roz u wy w z(e) za zo -en -em. al ąc bym byś byśmy byście kroć kolwiek twarz stwarza two albo bądź był chciel gdy gdzie i t. d. i t. p. istotnie jak każdy który kiedy raz przedewszystkiem siebie się te tak więc wszystko

Hamczyk I jak Napolski II: ana. bez do eks jak nad naj nie ob od przez prze przy przed roz wy pre pro pra ponad pood poprze podpo w-d w-k z- zd zb ze

I. en em nie eć ieć yć ić ąc yśmy bym byś byśmy ąc domek ik nie isko ąc it-yt et tet em ność cja ejacja nienie ciel graf stwo iczny esz szy eć ywać albo bo dość dosyć dobrze gdy jak nić przed raz się siebie. II: bardzo bądź który nic polski Polska przeciw tym razem więc więcej wszystkie

Balczyńska: bez naj nad prze przed przy roz bezkarność przykaz przedkościelny przeor (II:) roziskrzony bezimienny ejsz, iejsz, emu-iemu, owie ek stwo bieglejszy albo ażeby bardzo bardziej gdy gdzie jak każdy kto który którzy któż moż natychmiast nić przedewszystkiem się, siebie tak teraz wszyscy wszystek zawsze

Skorsetz: do nad na ob od po pod prze przy u w za z dobierać odmotać z naszych przewaga w niebie

II na po przy w wy za z(e)

I ić ać ować om ego ów owi ami

II ów owie ami ich śmy ście am

II być będ(ę) jak jest mieć miał który (I) każdy się tak tam wy (I) tymczasem

Majerski: bo ob sub przeciw do naj nad nie od po pod pre prze przed przy roz bez spo sprze w wbiega wkłada we ale: wraca wnosi władza z zbroja znosi ze wy wyob w domu zwiedzę po obiedzie owiec cja nie nienie unek kolwiek ejszy ego emu ami ach ik em ć wać ąc myśmy abyście ten tej temu tem kto nic być jestem są bądź był będę chcieć mieć miał móc mogę albo by aby lub bardzo przeciw żaden gdzie takie firma każdy kto jak Polska przytem oraz rzecz Rzeczpospolita który się siebie sobie więc itd. itp. kredyt

Horodyska: nad naj za zd zg zc zm zr wd wg wn wk w-l w-r przez prze przed przy ego ponad podpo eks ik t-it-yt et-iet to tu ąc jąc jący jąca ojność -owość cja ącja en em bardzo gdzie nie się jest żaden to jak bez ob do od po pod dobrze przeciw raz który kto ten=ta w ten sposób tym sposobem stwo

Taub: w wy z roz o po-o przy przel odpo odpro popro eks egz po-z organizacja praca prawo zostań

Hacke: do(j) dwu naj nie in ob od po pod przed przy(j) roz wy z za(j) złoty al, ał, ął, el, ęl, eł, il, ył iał ut bym ego owie two ęt aniżeli jeżeli bardzo będ będę być chce czego często czy czyj czyli dobrze gdy gdzie jest jestem który(y) którzy ma my mieć odpowiedź są tak ten to tu ty wraz.

Hacke-Taub: do(j) na po(j) po-z z rozpo roz po-po odpo pow przy prze przed w w-w z-w wy bezeczny bezpieczny niebezpieczny ubez po-u nie-u al, ał, el, eł il, ył iał ut, ął iąt bym abym ąc ów owy nienie stwo ować awać iwać owywać izować tyzować owanie tecz graf ż aniżeli jeżeli bądź być często część dobr- któr którzy miasto mieć organizacja przód raz równy rodzny rzecz ten wszystko kapitał parlament pieniądz pieniędz towar

Lehmann - Stenotachygrafja i pochodne.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe.

Stenotachygraphie: ss, mpf, pf, tsch, schw
st, zw, b, bb, dd, kk i t.d. nni nno
r po spółgł. br, dr; l po spółgł.: bl, dl
bn, pn, rw, rb, sb, mp, gd, ms, sm
Symbole: g, ng, gt, sch, nsch, scht, nger, ngel
na, nar, nal, no, nor, nol, ne, ner, nel
chzt, rbt, ngt, ndert, -ndelt

Dahms: gr, gl

Wiśniakowski: br. gr, grz, kl, kr
pr, prz, pl, sk, sp, st, sch
tr, ws, wz, szcz, ck, kw

Siwy: Znaki posiłkowe: l, końc: byli, były
m: mam, bim, rz: burz, burzą
szcz, st, ks, x, ść, pr, kr, chr, źr, żr
prz, krz, chrz, chrzan, rż, źrz, rzn
pl, kl, chl, żl, pt, kł, cł, chł, sł
zł, rł, żł, stł, rm, rs, lm, rzb, rzk
mp, nd, mf, trzb, trzp
Symbole: n, k: p, pn, pk, s, s, sn, sk
kl, kln, przn ; symbol w i przekreślenie: pw
św 2) chw, zw, czw, rw, krw, brw, lw
c końc. niema, Niemca, szew, szewc
szewców, szewcach, tańca (tanca), starzec

Siwy: **Grupy zgłoskowe:**

Końcowe rzek = żek, rzen = żen: łyżek
nabożen. Opuszcza e wstawne: matek
Tautek, lalek, Niemiec, starzec
książce.

Wiśniakowski: skakać, krokiet, kwestarz
gruda

Samogłoski, wokalizacja.

Stenotachygraphie: 2 sam: Moa, bua

Dahms: Symbol i, ei płasko, literalnie i —, ei, eu, au, äu znak Gabelsb. ur

Wiśniakowski: Eda bela bieda kobieta bele cęgi chcę Adama bączek będą od noga no! po Audu rura iwa gitara Kita mami ty wybrany aa ae ai ao au ei eu oa oo uo aorta oaza

Siwy: echo Eda mech piszę babie maje mie burze węch jęk święty piszę burzę Padwę Adama arena maja burza bąk jęka mamą muszą Padwą on bok tobuz Kłos mięso mamo uchu Bóg tup tupu Bogu imię Ysop izba iskra bicz byczy ściga styk pij Kij myj stoi szli mami nosi gości paszczy li, Ki, gi = ly, Ky, gy au eu Laura Europa Kakao Laokoon Emanuel Padwą, Padwo Padwy.

Miękczenie:

Wiśniakowski bi-eda wisi-elec dłoń

Siwy: ~ znak miękczący: pies Piast Staś piąt ciąg cios miód Kwiat n, ń ś ź dź (ť) ć ć końc. Kie, gie = Ke, ge; Ki, gi = Ky, gy

Jotowanie.

Wiśniakowski: jaja ołagja

Siwy: jad Jehowa Jokohama jąka Juda jęk maja żyje dj sj jn jd.

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Wiśniakowski: aczkolwiek aby którykolwiek
a przedewszystkiem aktywa kasa pożycz.-oszczęd
two śmy ście ość ami cja ego emu
Siwy: wdowa w mieście w oku
owdowiały uwdowy powchodzili
zbadać zjem ze smakiem z wdową zw
ośmielony uśpiony do, na, nad, pod
od ws-wz dodał odrzucał prze przy/na/nie
wy/roz po przed przepych Komunja sukcesja
poprawiali posprawiali poprzychodzili
dać bić dali daty dałem dałam dam
-ego -emu -mi -ym -em byśmy byście
dajcie anin anina ciel cielski cielka stwo
bogactwo wość jący szy nie nia cie cia

chcę -esz -e -emy -ecie chcą chcieć
chcąc chciał jestem będę kto który
wszystek wszystko wszyscy wszelaki wszelki
a ale co przeciw przez pod ten raz

Arends, Roller i pochodne.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe i zgłoskowe.

Arends: tt lf ss = st tsch schw
schn schl schm bl pl spl wl = gl
fl końc: = ng nk nd nt nz; gn kn
skl br, fr wr = sk sb ps nt lb lk
cht chst zt kt; Lehre; symbol: lust sal
Gold; zagięcie: in, ün: Kinn Kühn; Ken
kenne Kön König; Kern gern chert
w: Weh, wer, wir was wert Wirt werde ward
wen Welt; sama spółgł.: (Gift); (Kapnn) dann
Roller: chm chn gn kn ng nk nf schm
schn st = , sp sk sm sn tsch

pbb dd zss z3 pb gbr gbl dd dr dl
ed let ad at äd ät aud aut
g gd gt m md mt rd rt id it
rl rx Mieder Mieter. Znaki pomocnicze: k ck n m j; w: Art wart
Eiche Weiche; n: an, un;
sama spółgłoska: dein Wein Klein
Ożarowski: bt pt dt tt wt mt (I: dt ct
br bl pr pl dr dl gr gl mr ml nr
brz prz drz grz tz rzm rzn zdz zt
bn gn ng ngr nd ndr ps ksz cl ct
ck ck Konic lk Konc lk rc rk szcz rzcz
krzt czk czn lb rtw tw sf sk
st sm sp sr st strz ść sl szk szkt
szp szr wm wp wsz wsp wst
zd zk=sk zl zt zm zr cc czcz nn tt
Znaki pomocn: ch k n m
I. an, am, en, em, on, om: benzyna, conto
d, t: ed id ad et it at stado krata
k, t: karetka kukutka akt koszt
w: Ada wada wóz świt krew drzewo
sama spółgłoska: naj, daj maj staj kraj
II. ż(rz) zo zrzec, wrzask ryż krzyk
d/t idę żądło radża brat działki
forteczny ocet akt krztusić suttan
k — szybko tka wokoło w brwi
man, stan mano man stan manipuluje
n wygięcie w lewo: mn hymn dni; wuj
Sobczyński: dr dl br bl bw gw krw
gm mn nl lp ls rl bd gg gz
gż ps pst rd r-z mg sp zd ść
Halbina drz grz krz trz kt kw ks tw
sb sg sch sk sm sl sp st szk szp

Symbole: miasto; naj dwój; kawa; kwarta;
brama, marmur karny blady mleko
bal Polska młody; papier; banda;
pomaga; k, g: tak mak mogę noga
d, t: tata data kot nad; naco północ
ch: dach mech fartuch; k, g, d, t: ogłowód córka

<u>Samo-głoski, wokalizacja.</u>

<u>Arends:</u> ma mo mu me mi mä mö
tra tro tru tri tre trä trö trü trei
= treu trau rei reu rau mau Leute
bade im ihm in ihn 3 Küße
Füße Kinn Kühn Käm Kämm
<u>Roller:</u> ek ik i t. d. auk ae ee oe eu-e
<u>Ożarowski:</u> Ewa Peter fresk Kubek Kiek
II pekten źle męczennik lukę Dakcja
blaga brzask grzać skała płacz
leżała ona kląć wrzątek
mleko ulu mruk idzie Otton
idylla II iść bis (bies) pił mi
I grzywa grzeczny oi ae au
<u>Sobczyński:</u> Ela pępien nie (n+i+e) zmęczył
się rachować Ada z za
obapiając drągach mąką
oba postanowił bo co, go pracę
ulu ludzie iż mi byle
syna li aa ae ee ei eu
<u>Halbina:</u> Edward gniecie papier
węgiel tę Adam altana nas wszczęście
Kława polana kapelan uwaga
pamiątka mą owoc to uwaga
druku marmur Idy niż mi
karny gubi mapy szli Europa
August Wawrzyniec Kooperatywa.

Miękczenie.

Ożarowski: ć ń ia io iu ie II: ia wygładza, podobne do ę: biała Piast pionowy pióro działki kwiat kłęk gięłda

Sobczyński: znaki na ć, ń, ś, ź, poza tem wypisuje i mi-a-t

Halbina: Podwyższa lub w regule opuszcza miękczące i: miasto pieśń

Jotowanie.

Ożarowski: jeden ja ją aj oj uj zdjąć I: sama spółgł.: naj daj taj kraj II: wuj rój zdrój żuj jedno grajki

Sobczyński: j jarmarku

Halbina: jest, j raj (podwyższa) lejek

Przedrostki, przyrostki, znaczniki:

Arends: zu ver vor miß un auf aus heit lichkeit haft schaft der die das des den dem es gewesen sind ist hat hatten hätte müssen ließen wissen

Roller: be ge ab an un in ein ver vor bar heit haft schaft ung tät der, die das des den dem ein mein zu sind

Ożarowski: I. wz wez- wezgłowie bez ad od impet na pod przy przez podać pod-dac II jedno kon naj pod spodnie pro prolog współczucie I: ało ała em dokonał kryła stawiać cja ego emu stałość dość rachować domów Mickiewicz II. upić zabić ubóstwo piękna piękną I: jest jestem byłem będę mieć te ta tu temu tych tak ów wszystko który fabrykacja II: jeden jedna jak jaka wszystko wszystkie bardzo; dowolne: demokracja człowiek

Brauns, Scheithauer i pochodne.
Spółgłoski, grupy spółgłoskowe i zgł.

Brauns: mp mpf nd ng nk pf st sp tsch bb ck ss zz = tz; t: nacisk: cht nt = nnt = ndt ngt; lt rt zt; bt mt spt dr br gr schl gl bl rl; chz mz rz ls ns rh schm chs fz ms

Scheithauer: ns nsch nd nt ng nk zw schw nz cht sp st br bl kr kl pr pl schr schl chr chl rl lr

S. G. „System teraźniejszości": sr st br brz bt pr prz pt pl ns sw dw rt sk szcz sp nt-tn ng-gn nk-kn = dzn st ść

Stegawski: Gradacja (stopniowanie = powiększenie rozmiaru lub grubości znaku): b b' bn bń bw bw' bk bc bć bt b..śc bst bsc bnsk

br bt(bl) = ć brz bz, bs bź, bś bsr bsl brk brk

w wr wn wl wń wrz - ś, ws-wz

c = cr cn = cl zd, sd źdź - sdź st = szt

szć = sc ść = zk, zg dzk ck sk skr skl

skrz d dw = nd = md, nd nt ndr gw - ng

cn = nc-mc bn = nb dznk - ndzk tsk - stk

ksc tk mk stk rsk — lch.

W gradacji: rz = ż = sz, z = s, n = m, w - f, b - p, k - g - ch, c - dz ć - dź, cz - dż, t - d, ść - źdź, szcz - żdż, ew. znaki dia- krytyczne

- siwa - znika (.c pocz.), wz, dać, bądź Jakt

Taub: a) bc dn kt br bt bl brz sl st sp b) sp a) sch b) sch

Wysocki-Magryś: brz-bsz, drz-dż-drż-dsz grz-gż chrz-hsz krz-ksz mż-mrz-msz prz-psz trz-tsz wrz-wsz fsz ż-rz-rż cz szcz; bz-bż dw chw chw gd kt lw sp śp lw mr pt wz ws

zc-sc, źć-ść, wd wsp wśp wst zw zw' sp sprz szp szp' strz szt trw wdz wtr

Schrey: st trz prz ść sk sp sc wsz dztw rt tw ks zr bl br dw ws

Samogłoski, wokalizacja.

Brauns: 2 sam: öi iä ea ee ai ey
Gdzie się znak jeden kończy, zaczyna się nast: Ebbe Abt Aula Psyche

Scheithauer: ea eie sparen Espe

S. G. ej! Kareta (Karta) me e=e Adama mąką oko noro ucha nów inny inni myty myli mili

Stegawski: wita weta wata Ewa = rzeka e = e lęk wata e = e rąk tuszczą obawa e rok cokół koło towar = go = no = po = ro = do doba = podoba pierwotny uwaga = kuce czuwa = fu = gu = pu wita biskup = raki = bicz = rydz wyżyna pocz: w (wy, wi), we, wa, u-au wu
2 sam: hiena = = io = iu ią
ŭ+ samogł. i + samogł. fauna a + samogł. ojciec
eu = e Eugenja; bw bow-buw bk bok-buk bąk

Stegawski: Neografja: samogłoski: a e e i = i o o ó ó, u u, ą ę i ja é je ò jo ó jó ú ju ją oj
Litwo ojczyzno moja ty jesteś jak zdrowie. Przykłady gradacyj: bieg brama bluszcz brzoza Besarabja absolutny obwija babka babce babci obtykać polscy pozostawać grunwaldzki podłość wyższość

Taub: ej kareta me rękę Adama mąką oko noro nów uchu inny inni myty mity mili

Wysocki-Magryś: ej kareta me rękę Adama mąką oko noro nów inny inni myty mity uchu mili

Schrey: ej kareta me rękę Adama mąką oko noro uchu nów i(n)ni inny myty myli mili.

Miękczenie:

S. G. m m' miara e l n ń

Stegawski: b b' r rj d dj e l e bal białe

Taub b b' d dj n ń bal biały

Wysocki-Magryś: b b' d' f' źró bal biały

Schrey: ie się ią iu(ió) się nia os, ś z ż medy i y

Jotowanie.

S. G. ja je ji ju ją jądro jajo mojego Francja aj ej oj uj. j=i Po spółgłosce jak zmiękczenie: mja

Stegawski: maj rj dj djo rjo s cj j=i Jowisz ją wojna ji=yj=i lilji =Jan =e jeleń lilje ijają omijają biją jaj jej żyj życie żyje żyjecie

Taub: j Jan; po spółgł. zmiękczenie: bj, dj, lj, rj

Wysocki-Magryś: j Jan; po spółgł. zmiękczenie

Schrey: j zawsze alfabetowo.

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

S. G. ość stwo ów = który styczeń będę

Stegawski: bez od przed prze przy w z od ów połów um cyjny ć cja łam ość t it et at aut ajt ta tja ot ut dobro stenograf stenogram stenografistka -owac

Taub: nie niemie organizacja, graf = f

Brauns: -ge be ver aus durch heit/keit schaft --en das, daß des - es hat / ist / bin sind der auf dem ein gehabt geworden

Kunowscy i pochodne.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe.

Nationalstenographie: ng pf st nd pomyen. zt tz fr nf ß schl sp fr(e) fl(e) rl w j

ß = ly verurteilen; D-K.: st zt.

Bielski: = bd nd dn rn mc tb tr rm zr dz bg pk ml pt msz mszcz pcz nch ch chm chsz st sc sp sw sk stw wst dw rf

Na początku opuszcza się kółka i: w, f = b, p; rz, sz = n, m, cz, szcz = l, t

ale pod linją: wiara rzepa.

Kunowski: st pt ng nk sp szcz żdż wz

Samogłoski, wokalizacja.

Nationalstenographie: ad ab ag de da do Buch e-a ee oa i t.d.

Bielski: Eda Ema Ewa met lep mewa złe pręt język lęk dobę Adama rdza agat nawa cham matka prąd dąt dobrą Oton bogdanka Chorwacja Kutno unja ul urząd huk stu idę Irena mina mig Ika mi mym dymy dyga Piszczan ao eu ae ea uą oa.

Kunowski: endek element serce dobre Adama ar ak mąką dąć dziąsło ąk ąg zaciągnie soko osioł owies anioł sto uchu nowo nów upór Bóg dowód y i ty

inny = , inni imieniu Ka

Miękczenie.

Bielski: Nacisk samogłoski: pies Piast myjcie ń ć ś ż.

Kunowski: Nacisk samogłoski: piesek zaciąg- miękkie piasek miód anioł śnieg miej ślad chlust hańba kościół wolny Lwów koń dziś handel

Jotowanie.

Bielski: Jan jen jon junak jęk ją- Marjan miejsce Zamojski pijcie ka pij myjcie myj daj miej rój

Kunowski: ja je ju ji jo ją ję uj oj aj ej yj ij oj aj ej ij jad Juljan majtek spokojnie bujnej ryj. myj kij kiju

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Nationalstenographie: er ver zer miß un
e en end es est heit, keit, schaft ung
das dem den der des die und zu; D-K ein

Bielski: prze - ość, przej - ność, przy - ejszy
przy - niejszy naj jak naj - wszy, nie niejszy na
przestać złość przystać bżejszy
jak najgorzej pierwszy w z a o u
i od do co po tak się jest że

Końcówki przypadków: 1: 2 3 6; osób: 1 2 3
być jestem jesteś mieć musieć ja my ty wy
on jego jemu który co jaki, ten jeden pierwszy 1-krotny

Kunowski: naj prze przedruk przy przed pod
bez od roz nie m ch: swym złych ach
ego dobrego ów, aw mi swojami ić it os, osz
w, we tak, jako także się jest są być byłeś
będę bądź dla mieć mogę muszę czasownik

Nowsze systemy polskie.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe i zgłoskowe.

Wicher: ks sn st br brz dr drz fr frz gr grz pr prz tr trz spr sprz str strz chrz sr rb = rc rd rt rcz rsz-rwsz, rdz rst rzch rk rl rn rzb rzch cw dw chw kw mw rw sw zw stw crzw brw drw rstw wc wd wg wn wl wk wr wt=ft wz wch wsp wrz wsz wb wm ws wst wspr bk ck lk rk sk tk dzk mkn kp ksz bn chn tn zn czn dzn stn nc nd rn ng ns ncz nsz bz gz bz zb zd zl zm bl cl dl fl gl ml pl sl tl szl spl lc lm lt skl szkl = czl chl rsl wp ltr bcz bsz dcz dsz pszcz stcz stsz srcz czcz lcz tcz mcz ncz szt szp czt dm sm gm grzm brzm dc bc pc gd szc sf cht dst pst pstr pstw szm ds pch dr drn drw drz ds dst dw Polska polski polską Polsko cht wsk nsk bielski wojsk.

Czajkowski: t meteor metoda c, ć pocz. i środk. c, ć końc. lecora bocian Lecć
d sc st ść szcz szt brz wrz wr sr tr rb rc rć rd rsc rst rść rszcz rg rt rcz nb nc nć ng nt kc kć kt lb lc lt sg sch sl sl mp mb mszcz gw chw pst pść psz pszt tm tch tkw

Kapuściński: b barz burz bierz c carz cz czem d darz derz f farz g garz graf ch charz ych chc chm ja jarz k karz kaz = karz kierz kier l larz m marz mierz n narz p parz pierz r l = l rb l skarb = skab rc rdz tw szcz res s sarz t tarz, terz w warz z iz

Korbel II: bl tl kl sl wl gl zl ksz nd sm śm zm sp = z p, = sw = z w, św sch sc szcz zb ns ks kś, = rs niezb.. = wzr br brz tr trz wr zr pr mr kr krz bw (bw') tw (tw') ć ćw cz czw, rw kw ch chw gw dzw szw szcz I: chc cht szt fr frz cw = czw II. wat wiel dzit kosz kom kap = res myśl(t) kar rozw posp bezp desp = dysp dro drzo mro sro czer der marz karz baw; bawa, byw; bywa, bawia bow dziw tow = two chow = chwo daw dow = dwo rów pew - pow powie powro prow I. chet tet tyt del dat tel szel ciel fer komis

Kotas: bl br brz pr prz tr trz gr = grz kr krz żr źr szr b bn pn w sw st sc str strz sp spr sprz zd sk skr skrz szt szcz szp żdż szk dw tw dzw stw zw cw szw żw czw szczw ct wt tt bc bcz wc wcz szc żc zn sn żn szn = mdt kw bj pj gj zj sw św ść sp' pt dzw dźw bn bń gń = ścz ść

Taub. bc bn chm br brz gr grz chr chrz (= ,) wr wrz (,) bl gl chl t; l b zb b' zb' c sc (pocz: Koniec) ć ść d zd zdj dź żdż dż ździ cz szcz, szcz ch = sch nd ndz rd rdz sr = zr rz lb tr tra tar nd nad nada

Samogłoski, wokalizacja.

Wicher: echem wiele nie ręką Adama amen baranach Walek karawan tabela Pawle wąchać mąką rąk oko noro opieka = rosa możesz to bo spowiedź tokaj (teka) uchu nów rog tysy lisi stoi taić boa au eu

Czajkowski: e, ę, a, ą, u jak dawniej (t na pocz. i w środku wdół, s, ś takim obrotem, by zostać na linji głównej): atmosfera, atana skat siekiera stosunek postument wieść (rzecz.) wieść (czas.) Michasiu sztufada nu niu
i, y: niedokończenie pętlicy dolnej: sc scy ść ści dzy dzi szy ży czy dży kwy chci scy śpi szrazy zysk zimno lećcie lecicie maszynista cichszy giętszy gęstszy godzina nicować czołobitnie stylista statysta zasiłek liść kwiecień kwiatek.

Kapuściński: z czem ciepłomierz jadę ld Anna = atrament teatr gospodarz kocham oszczerstwo kucharz ukaz ponumerować gwinea szlifierz naszych aeroplan au

Korbel: er eś el ek en em peretek ke re se le ne lęk = rękę aparat alarm kawa = mąką bo go mo lo ro so ko co zo dzo = cho gio wo jo oko noro obie go opieka drzwo układu uwaga ujdę kuchu nów zakładającemu jon, jonu: luby załuje iluzja egzekucje = idź inżynier im mapy małpi myt mity = mili marzyciel widząc pauza, aula Eubea za(a)takuje poezja

Kotas: era Ewa Ren daje rękę Adama mąką oko noro uchu nów inny inni iskry myty myli mity mili ea ei eo i t. d.

Taub 1931. Ewa element daje rękę Adama mąką oko noro

suchu snów inny inni myty myli mili mity ae aę au ao i.t.d.
Taub 1932. Słowa element daje rękę (=) Adama mąką oko noro uchu snów inny inni myli myty mili au = ą, eu = ę, ao ea i.t.d.

Miękczenie.

Wicher: b b' c ć t l ; kropka: powstańcy polskie zając zając = lisy = bit
Czajkowski: Jak Poliński. Kapuściński: jak Poliński.
Korbel: Znaki na miękkie spółgł. I: b bie II: b bie I dia II. z gier gio gja = bw = bw' posiadam
Kotas: b b' g = g' h h' s ś n = ń k k' t l ć r rz w w' f f' t t' ź ć dź ź sw św se ść sp śp' dw b bie bio by bi bię l, le, lo: ź dź
Taub: znaki na miękkie: b b' c ć d dj ń ć

Jotowanie.

Wicher, j jest partja kolacja zjazd Rosja Komedja bij.
Czajkowski: j je ję jo ją miejscowy wejście
Kapuściński: ja, je = ej ju jo ją pojutrze
Korbel: j jeż taje daję daj jej matej bajka (I:) sejmem (I) tajemne = sejmu ujmę bję bja dja (I) chja gja zajęte dji gji bji żyj życie bij familijne wyjątek czyjego I zając mojego
Kotas: Zawsze alf: j bj pj gj zj Serbja
Taub Jan maj mej jajka zresztą po spółgłosce jak miękczenie.
Kotas uzup: bitwa bitwa bitny = silny śni sieni sito ziarnko = folwarczne pracy praca zimny

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Wicher: na, za, wy, roz, przy, niena, nieza, powy, ana = przekręcić = prze- ważnie wylać powybierać u ują szamyję
ego, ogo, emu rosyjski rosyjskich akcyjna
emy ujemy ejszy ąc ując nictwo dztwo
nik szeństwo teczny piszemy zdolniejszy
siedzą czują czujących robotniczy
gdy kiedy czy co się to, naj bardzo
będzie który którego którzy .. kolwiek i t. p.
Czajkowski: ość t cie, cje cję cjo cją
stwo wicz tyczny styczny ów ców tych, tach
Kapuściński: ość cość chość tość gość =
ów = , = = = , = = =
= skarbów = Kraków = Lwów
Korbel: oddaje nad przed sprzedaje
odp odpiera w w imię w układzie
przed(wo)czesny naj bez-u wy-u odpu
nazywa napis ć, yć, ić, -ci, kolwiek
ość kość, gość wość żość szość = tość litość
ctwo, ctwo, dztwo ów łów ków sów ców rów
iczne, giczne, tyczne, teczne, tateczne, tryczne i t. p. ówka
ckie, ickie niemieckiego ciel, iciel, ciół
tych, tach jąc, ąc zajmującą znajdujących
widząc arcy rep, rew dew, def, dyf
cja, icja, tacja, tracja cje = cje cją
cyjny, icyjny, tacyjny, tracyjny cjalny, cjonalny
cjalistyczny, cjonalistyczny nacjonalista
tor tywa grafja graficzny tura turalny
bardzo bowiem chcę gdy jak jakiemu
koło który któremu potrzeba (poczeba)
przeciw, raz rzeczo sam tak ten też
wątpię wewnątrz zewnątrz wszystko względ

Kotas: z, roz, bez, w, wy, do, nad, przed, od, pod, nie, naj, przy, ob, eks, egz, ow, ów, c, ć, cie, śmy, ście, ż, że, zn, zm, kolwiek, tyczny, a, aż, ale, bardzo, bądź, będzie, dla, gdy, iż, jest, jestem, każdy, który, ni, nic, niczego, przeciw, przez, raz, się, tak, to, wewnątrz, wszystko, zewnątrz, zawsze.

Taub 1932. nie, nienie, prze-ąc, ując, przemiana, dając, do przepiera, przebywając, przy, bez, roz, ow, ów (owa[ć]), yw, ywa[ć]), wymowny, wyładować, ładowny, ładowany, ładowanego, nad linją: o, u, ładowano, wymownemu, w (na pocz. pozatem ?), po, do, odpo, podpo, stwo, stwa, słwem, ich, ych, cj = c, który, bardzo, rzecz, organizacja.

Ruskie (ukraińskie) systemy w Małopolsce.

Samogłoski, dwugłoski, prejotowane samogłoski (alfabetyczne zestawienie).

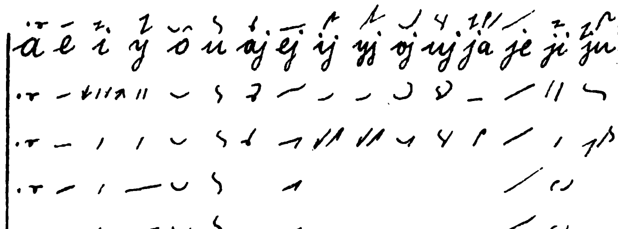
Olewiński 1865

Uczebnyk 1871

Poliński 1891

Bardyn-Panejko

Panejko 1922

Uwaga: Bardyn-Panejko dwugłosek i prejotowanych prócz ji, je w alfabecie nie zestawiają (zob. dalej). Dwugłoski ruskie aw (= au), ew (= eu) yw, iw, ow, uw oznacza się zapomocą w.

Spółgłoski, grupy spółgłoskowe.

Olewiński: ń, ri, ry, dź, d', dy, t', inne spółgłoski jak w alfabecie polskim, także i grupy.

Uczebnyk: Zastępuje: b–p, w–f, d–t, ż–sz, z–s, t–w. br = p = wt = wc hr dw dr dt zw zr tr mr mf nk rh rm rs sp spr tc tcz cht czw chs wn wt wl żr sc sf chw wr g wst kw rb sh sw wż żd mp mm chm chtr szcz Grupy zgłoskowe: czapli, cipy, woźmy, dymom, dymamy, naju popowngo, pocztenije, prc-m, premudryj

Poliński: Grupy jak polskie.

Bardyn-Panejko: rb rz rt' kp kt' wt szt ki hl ht ct hr hrj her har hara nd ndi ndz ncz sw sch ks hd rd rcz rdz ps chś st sb zd st scpp st' dr pr drj kn chm cht chc rf rt rs rw rh rch rm chw hw=gw kw dw drw czw tw

Panejko: j. w. ponadto: tcz; knja

Samogłoski, wokalizacja.

Olewiński jak w polskim systemie, ponadto: di d' dy by fi mi my pi, py wi wy nu niu ni ne naj kie tia ty ti po

Uczebnyk: bere tecze epocha echo patata ahent attas boty horko mototok sok owes ohoworenije cokol schożasno kum żurnat funt skaczut teczu Busk tuman Kuś ku teku cu uhot utan upadok metu nywa chy wy czy fi, fy it if ic Iwan ynwntyd ironja ideł imja daty pyta Hatycz ntyga riz wi dji mi pita it ic sito koti ki zy tiachne tebedia ohnia miaty piutok jabłoko jawnyj jak je wraje jiho d'itaty ide (jide) yde pichaty jona bisloha worobiu zetenin zetenyju

kintiun Juna zaj daj raj = Dajmo - Dajte
ej - yj bijku = ij junij oyj uj
= by; io = jo = o rja = ; rju = ru tetka tetka, dyt, dit
dar sobranije szopot czyt, czat, i zamiast ji, je = ji
aju = = uja =)

Poliński: Jak po polsku: elew Jewrej prefekt protekst
zrete harfa skadajesz ( ) stawka tiaszka
alea amin = fata fatalno = al pojas-
wyjawyty idesz imaty by bi tyche penia litania
szyje czy dy, fi chi. dja djak, fja majity
trymajte bo Sco i t. d. Jonasz pajok pi-
buKwa szczudła amputowaw jonier tykuwaty
rymuwaty student pakuwaty ubyw mau-
utyskaty uhoity uhry umity = ustruszyty czyw
Judasz warjuju ustupajuczy malujuś

Panejko-Bardyn: (W nawiasie zmiany Panejki 1922)

weresen = ten = fen tel ide jide eter
Enej efekt = meczet pereć nesete
je = e po t, n, s, ale znak miękki: l, ń, ś, zresztą je; na koń-
cu je po samogł. = e, ale: maje wertaje.
— y czysty yt yć ych žyto maty
(mieć) maty (matka) wirkyty wiryte
bi wi mi ri ści (1922: l, ?, ?, zi, ci alfabet.) cili
( ) zilla ( ) si pani, ji na końcu = i, ale miękczy
się poprz. znak. di dji czi pi mju ti chi, fi
hwi kwi dija czija pja = pija, fija chija
it, it', if litopyś likar kin
kinec sita firma chliborob jazyk kyn
wir dwir dribnyj krim brid Irena
inspektor ynwalid imowirno im-
z interesom ide jide iszty port Ukrasśka
ity świątyj świąty ty tyj brat'je mona-
styr

świtła śwityła mołotiw mołotyw
tyj tyś tych tach = lito klitka kliszka
ji pocz. ji końc., ale: jim krajina hnojity
- Ukrajina mojim mojij zjity
oty w odmianie przym. na nyj, kyj, wyj: bidnoho
bidnoji stina (), postil () wertiw
() sino () świattyjszа () dirawyj ()
skriplujе ().
aparat - al teatr kamea chata elementarny
taje taj sta staryj pasta staje ja
nja = nia bja uja rja mja, ja = a
oda bo to lo so cio fo to bro
ro rjo dro zo szo wo ko kto
chto kwo rzo kso boloto bratowa
bratom kredytom bitoho hotoho
hotomu twerezoho dalszoji kom
komi chom rchom hor
ru tu rubel szu żu tiu psu snu
hnu traktuje bu dzu ku, ru cu ciu
tu fu polityku = polityku je
= stenografije ukraw unis ubra
uw uh usz uc = ust usw usp =
uberaw ubraw ud ur idut dajut
dijut = malujut pastuch tań-
cuch francuskie ur szczur mur
burmistr fryzura = ne-u na-u
pid-u wy-u po-u z-u artykuły rozpak
ju sju = siu pju blju robotu robotoju
serdytoju puszczu (bju, =) zju rju rjuju
aerobat alians teo uo = intui-
kakao naiwnyj oa = folija
biblijoteka, z dwu samogłosek można jedną
opuścić.

Panejko: (1913) Głoska j.

ja ju jo sej we = re Jordan je
jesy Jerychon jewanhełyst maje-
Anhtyjeć = element (lje) tok majemo
znaje dajte dajete nie (nje) sie tje
bje rozjem rojem wytajte matej
matyj daj nechaj marnije tlije
hnyje ratujmo pryjde wsiśkyj iśj
wijsko nadjity maju sestroju siju mo-
Marja Marju Marijeju. jeju

Przedrostki, przyrostki, znaczniki.

Olewiński: nad w wy iż so(z) roz
za, po, pod pry pered pere pre czerez
Uczebnyk: w pre pere pry pered
protiw prot' roz – z zbyt czerez
cia ciju cij sceju ycia yciu
yciej ne nje stwo ctwo tel wycz
wyszcze hja hraf hrafja jon = or
tet um fest tyj = tratwa ete
ijte taj wertajte

Poliński: ad ana kon sub, suk trans
bez pred neu nad roz pre pere
wy popra powy pry pid iż wid
w – z predpo dopo popo popro propo
widpo widpro
ero P-tś kajatsia tje tecz, tacz tych (a)
znajete tesz yty tyj t, t' yctwo stwo
własnyj właściwyj dobryj obowiazanyj
buty (odmiana: być, jestem)
budu byt mohty chotity musity
wydity złożyty zistaty suszcze-
stwowaty.

Bardyn-Panejko: nawiź natyskaw nezabraw w citych w natysnenych w etyci
newdiacznej = zawdiaky = zawtra
wid, widi pid nad pered = o - - z, z = zi = zu
zibrew sia zustriw wzn pozn zt = zl
zr zri nezr pozr wzr roz / wy bez
wybraty bezstydnyj pere pry perezywaty
pereklynuw pereklupka pre-b
pre-br pre-c pre-d pre-szcz pre-w
pre-ch pry-t z prymitkamy w-r wpre
ab ad di archi dia eks
kiw hiw chiw ctwo - tstwo stwo
tyty = tjity tytē tyt' ut' = jut' ut'sia, jut sia
ist' osty isty istju ostjam ostjach yst
chorobrist' szist' zist' szosty kostjamy
kostjach, graf, grafja logia izm yzm
aby abo buty budu buw buta weś
wydzu win wlasnyj dla dobryj zhlad
zdajeśsia każdyj kotryj możu muszu
narid obowiazok piśla raz rjad sam
tak tilko ta toho treba forma czast'
Panejko: slabist' (1913:) citist' (1913:) jak
(zbyrajete 1913) 1922: , neset' sia (1913)
zdajet' sia (1913) z = iz = zi = zy = zo / ty, yty,
jete tyś tysia (yt)tja tij tomu et'sia jet'sia
yt'sia tyt'sia bud' ż że ut'sia tyjut
nennia jst' t(n)ist' t(n)osty

buw, buta, buto (derżawa) kudy majże
mabut' nareszti natomist' nyni
niszczo, niczoho ohljad odnacze odnak
osoblywo pije powynen republyka
siohodnia sindy taj teper todi
treba Ukrajina chotity szcze

Przekłady polskich systemów na obce języki.

Poliński-Kotas (j. niem.)

Zmiany w alfabecie: h z v rr ss ng

Grupy spółgłoskowe i zgłoskowe (zmiany): rer w=r hr her s-z, sez-setz, ts cht chet tch chter chtet chtel ch(i)sch mpf

Samogłoski: e a ä ei ey ai ay o ö i y u au eu äu ü=i.

Symbole: Ehre Esel Aparat Pasta Kater Katarrh Saaten Satan rentabel fangen Algen Bock Böcke Sohn Gott Götter Zopf Zöpfe Kommers Kommandant Obst öde Joseph Atom schön spröde Upsala Ufer Ulme Kupfer Ruf Kaktus insurgent Furche Faktura Blick fiel viel Lieschen Insel Idee Ignaz Spitze Diät Gitarre pfiff Ypern Jäger Beeren Baren Bären Zahn zehn Zähne Nächte Ehre Ähre Ämter Mücke (i) Tier Tür wüten debüt bei eile Feile eit eiz Eiter weizen eif eift Deich ein eie ei(e)n Meier Meyer Email Weise Waise Aigen Altai Aula Kaum Schaum Frau Faust faul Laut Deuch neu Keile Keule Feuer Freude äugeln Säule Fäuste ideell Samuel Ruine Alois Duett Schuldschein Landstraße Branntwein Drucksache Dachziegel Wasserstoff er sich sie sie mir selbst vor dem

ab aber all Arbeit das(ß) deine
dem den, die, er hab Geschäft ist mit
muß kann soll will, woll worden zu

Korbel: Deutsche Kurzschrift: Zmiany znaków:

f sh j(ie) s=v z qu ein; Konc: t zt
ft cht Rätsel rechtes hen gehen ä=e
lernet lernte rr ss ll tt erb erh end
erw erz erf err netsch entf einge
al ar ä=e, ö=e albo o, ü=i; ew: ä, ö, ü
ei ai äu, eu, au eit eut eift eitet
au+e Dauer Poëm Ruine Michaël sw wo
Grupy spółgłoskowe i zgłoskowe: bl fl gl nd ng
schn mp tch sp st s-z bs gs gst chs chst
gr tr wr schr br dr fr kr dro rd rs
schw (Kw) qu zw bw pf mpf Kap Kom
Komp Kos miß wal bew fer far for dep
eng end hend emp erb erd der ker per
rer chter fter
Ehre Ecke echte Serie gehen eben desto
entschläft Garten Amerika Beamter
Dokument folge holt Johann
solid Woche Vogel gezogen ruhelos Antwort
verantworten Konto, Uhr Usus Valuta
Flucht isolieren Bild Marie Aktie
Beeren Bären Löhnung werter Wärter
Wörter Übel eilen heißt Waise Baum
Dauer räumen Teufel Seite seift
Material längst Strom Kathedrale
Kompaß Kompromiß Zahl empfangen Körper
Landmann Fahrrad Buchhandel Berggeist
Drucksache Werkstätte aufrichtig Lichtstrahl
ab aber Arbeit aus auf bin, bist hat
sein derselbe statt war wollen zu

Obce systemy narodowe, jednolite.

Herout-Mikulík (według Metodická učebnice nového těsnopisu československého podle soustavy Heroutovy-Mikulíkovy v Praze 1922).

Przegląd: Samogłoski: a, e, ě, i, o, ou, y, ą, ę

Spółgłoski, podwójne znaki: c, cz, s, š, t, ztw, ž, u, ů = ô

Grupy spółgłoskowe: sv, šv, st, št, sk, ck, nk, ln, zd, žd, dz, dž, wz, niemy znak: bk, bl, kl; cl, čl, fl, dř, zk; km, ct, čt, hc, mč; bm, dt, mst, rč, rp, řp; b, br, bn, bl; bv, mv, pv; bch, mch, pch; cv, čv, chv; smích, smutek, smotek; uschl, nesměl, jařmo, ječ-men, písmo, pesmo, psmo, =bl blaho, = Betlem, = bobr, kleknl, bystr, pletla l=l, =l, =l, = =, hněvný, bledý, obnowa (wa u dołu)

Miękczenie: b, bj, d', gj, lj, ś, sj, šj, ť, zj, sv', lň, je, ja, jou; bř, gř, tř, zř, bň, dň, hň, blj, hlj, (čj), fj, sť, šť, cř, cň, cľ, vř, dia, tia, nia, stia, štia, ć, cj, čj, dj, fj, zj, šrj

e elev, eter, ěbr, meleme, vezte, berte, nebesz, den

ě běh, hněv, štěp, chřest. tm, trén

a ataman, area, přát, plát, vlas, nas, nač

o osnowa, obloha, bobr, Evo, sto, otce, skot, wall

u úloha, útlak, dub, brus, blud, wyduka, den, ramusu, metu, bolu, bolů, wół, wy

ou ouvaly = pouta, brouk, ideou, náhlou

= doučen, dąbek

i (y) Isák, Ivo, Ibl = bida, sir, sýr, blýská, klidny, kladný, vitr, rasy, mali, malý, lilii, myš, liti

jak miękczenie: viola, fialka, miasmy, hierarchie

eu. Eugen, neumi, Zeus, Eufrat, Eleusina

au aula, Laura, Esau, nenaučen, Gebauer

ä mäso, Mäsiar, ręka, zęby, ręki, gięta

Węgierski system jednolity (Radnai).

(według Zasad w Sprawozdaniu XV Międzynar. Kongresu w Budap.)

e a é á i ő o ü u

ber bar bér bár bir bőr bor bür bur beir bair valuta.

Znaki zgłoskowe (na pocz. wyrazów i w skrót.)

ét át té tá it ita ér ár öt ot üt ut öét oat éér áár

Znaki dwu samogłosek (w skrótach).

éé áa éa áe öe öé öá oá éé üé

éllen alatt nemcsak hanem össze köze főváros hozzá kérdés szült ség

aap eed eüt öes iet eiit eés aét iag oad oos

alap ered együtt összes fizet deficit egyéb barát világ fogad fontos

W środku i na końcu wyrazów:

öét ööég béég váasz bead haad meit véétt béé

önként közönség bélyeg válasz " halad mennyit végett beke

véü veé beü szeo itei rei-io ita-ia

végül veszély belül szempont intenzív revízió Italia

Fonetyczne i graficzne podobieństwo przy tworzeniu skrótów:

= = = = Antwort = = =

ered eed éé hozzá ozá oá atot aot ao

Kombinacje prostego znaku z kreską samogłoskową.

ge ga ieg iag ig iga eig aig üg eög aog eüg aug üüg uug ég ág

éeg áag éég áág eag aeg peug pög og öeg oag öég oáag öéég oáág

öög oog öüg oug öig oig öeig oaig üg ug üeg uag üég uág

uág üeg uáág üög uog ég ag éeg áág ééég ááág éeig éüg

i t. d.

Niemieckie przykłady skrótów

gi egi ig iga eig igi eig iig eigera

gibt ergibt Krieg im ganzen eigen Mitglied wenig innig einigermaßen

Francuskie przykłady skrótów (Radnai-Philippe).

ee: effet éa déjà eo effort eu reçu

eou: écoute ei: credit ean: ayant ein: chemin

Analogiczne polskie przykłady byłyby:

aa oi ui uig ie ią ię

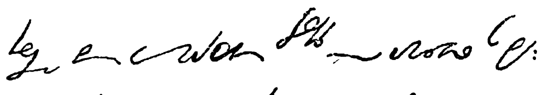
mama-pada stoi kulig kulig inne idą idę

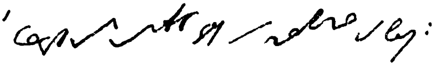
Porównawcze zestawienie syst. niemieckich.

1. przykład z książki A. von Wittkena.

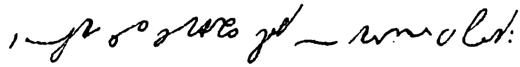
Die Vorzüge seines Heimatlandes schildert ein Amerikaner wie folgt:

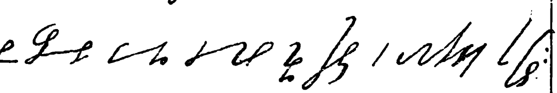
Gabelsberger:

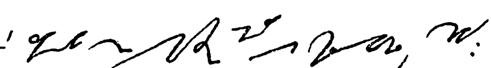
Stolze:

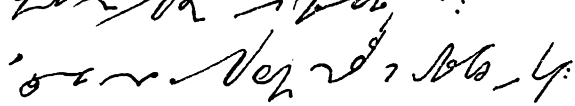
Faulmann:

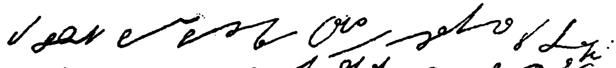
Stolze-Schrey:

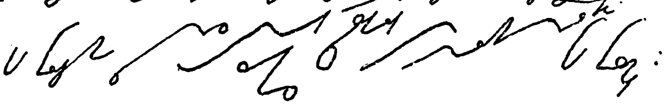
Einheitskurzschrift:

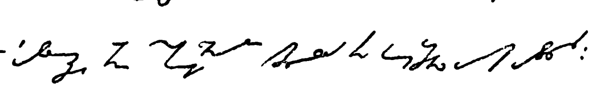
Stenotachygraphie:

Arends:

Roller:

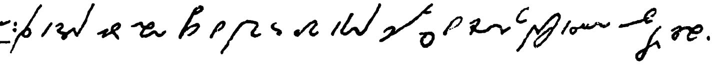
Brauns:

Scheithauer:

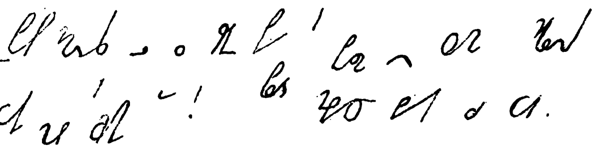
Nationalstenographie:

2. przykład z różnych autorów.

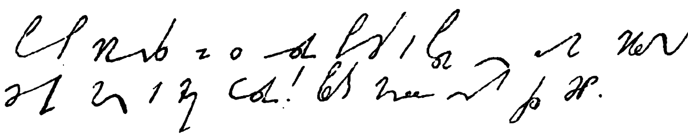
Fest gemauert in der Erden, steht die Form aus Lehm gebrannt. Heute muß die Glokke werden! Frisch Gesellen seid zur Hand.

Gabelsberger:

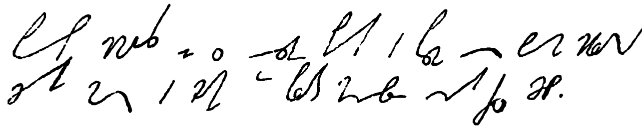
Stolze:

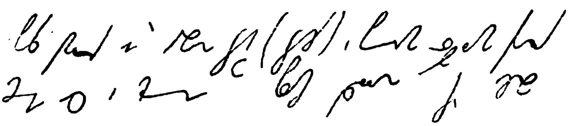
Schrey:

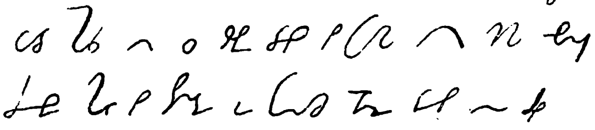
Stolze-Schrey:

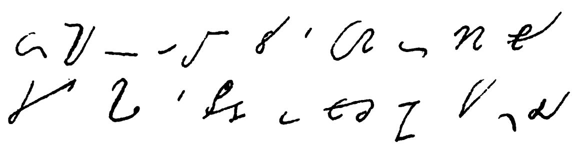
Einheitskurzschrift:

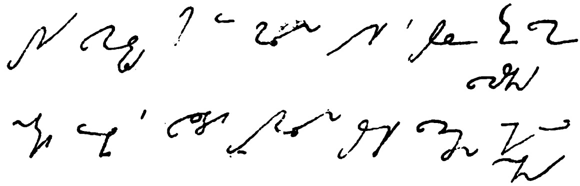
Lehmann:

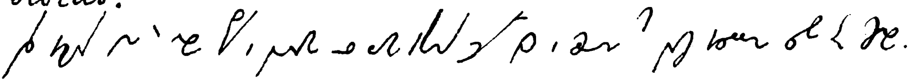
Dahms:

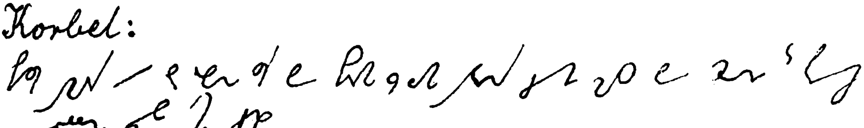
Nationalstenographie:

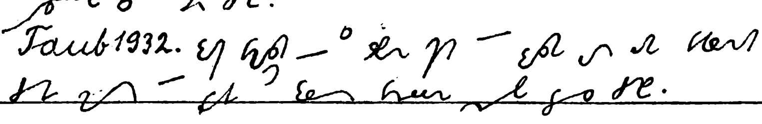
Kotas:

Korbel:

Taub 1932.

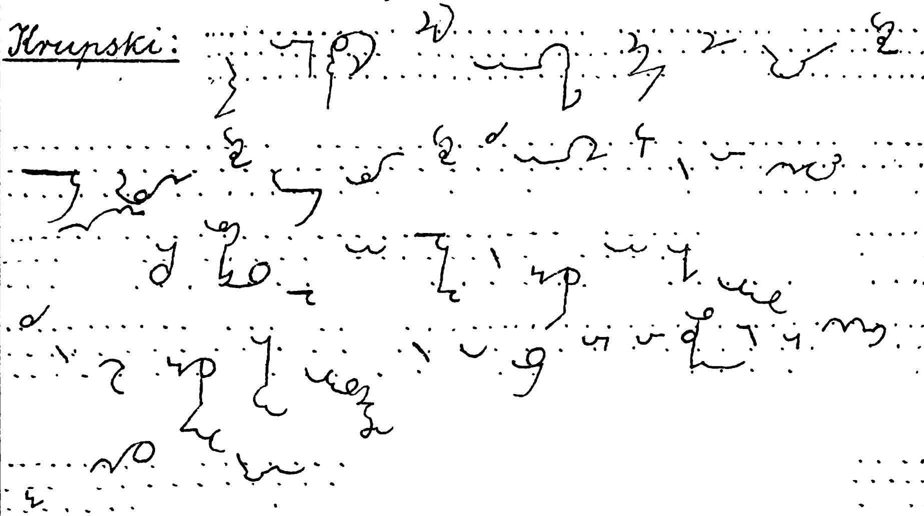

Ojcze nasz

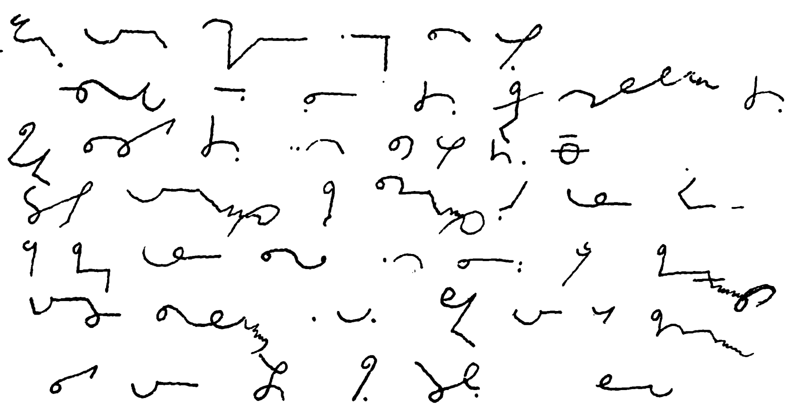
Porównawcze zestawienie systemów.

Ojcze nasz, Któryś jest w niebiesiech, święć się Imię Twoje, przyjdź królestwo Twoje, bądź wola Twoja, jako w niebie tak i na ziemi. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom. I nie wódź nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode złego. Amen.

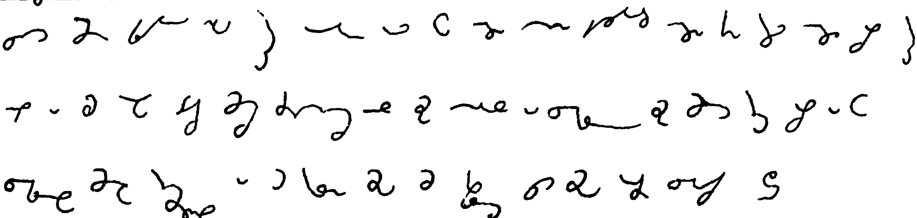
Krupski:

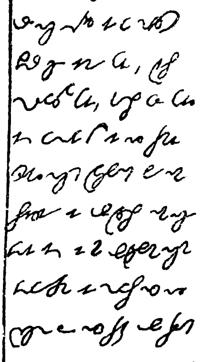
Saxe.

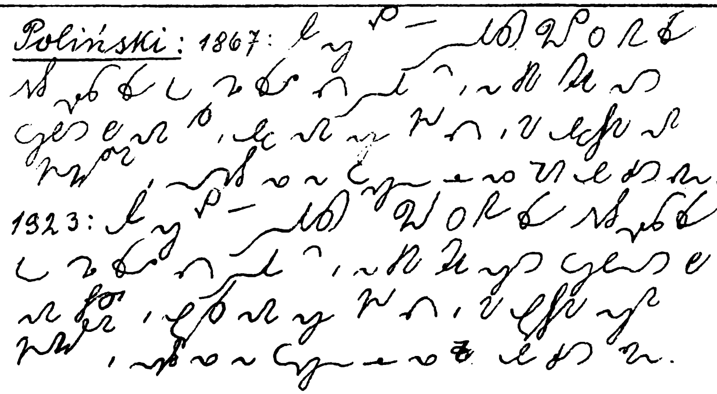
Pyrek:

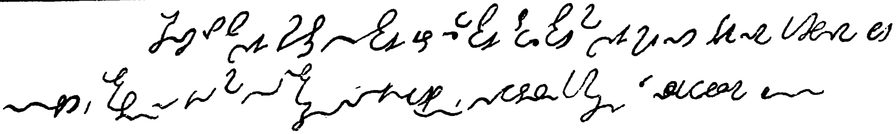
Heger:

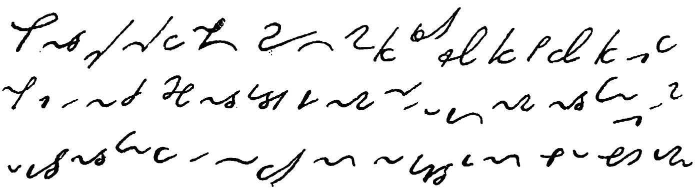
Poliński: 1867: ... **1923:**

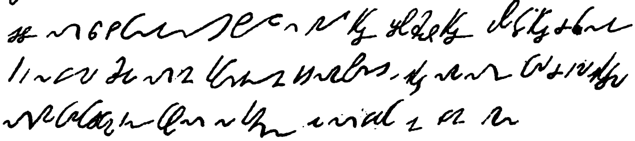
Suchecki 1893.

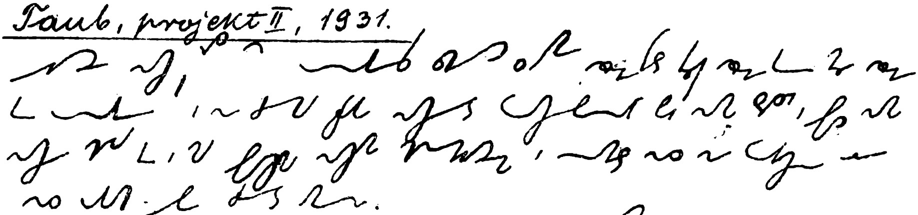
Gumiński:

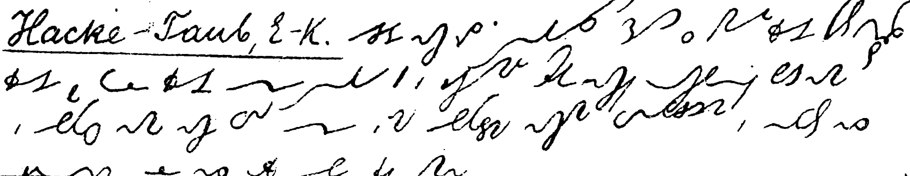
Balczyńska:

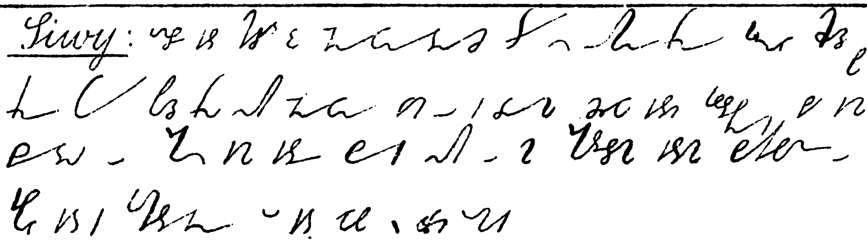
Taub, projekt II, 1931.

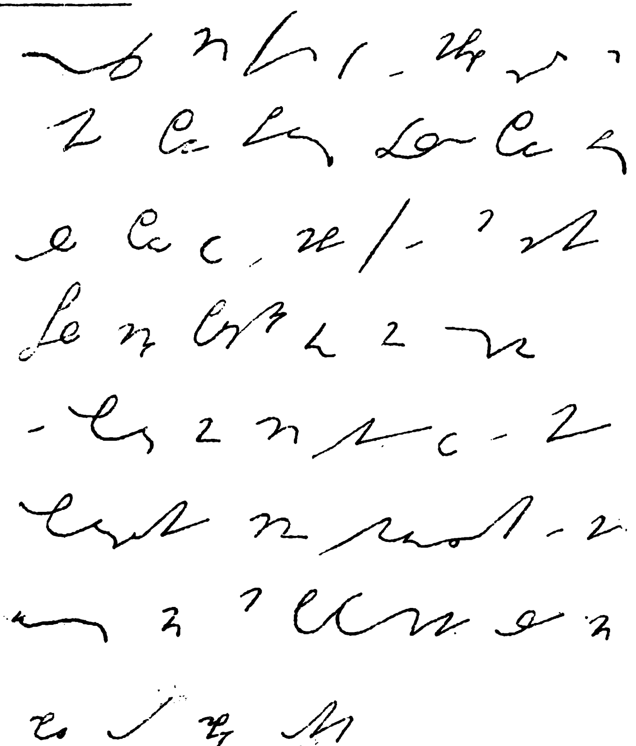
Hacke-Taub, E-K.

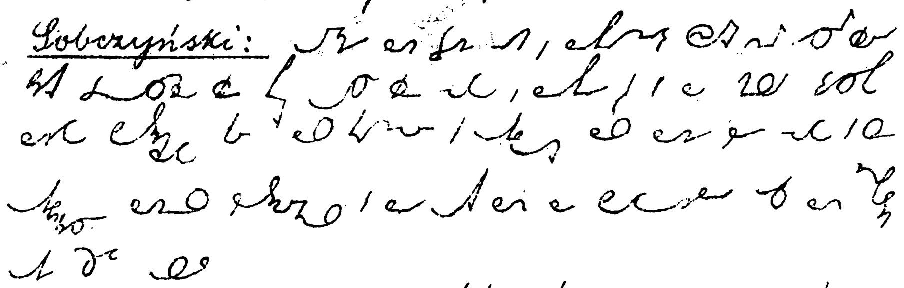
Siwy:

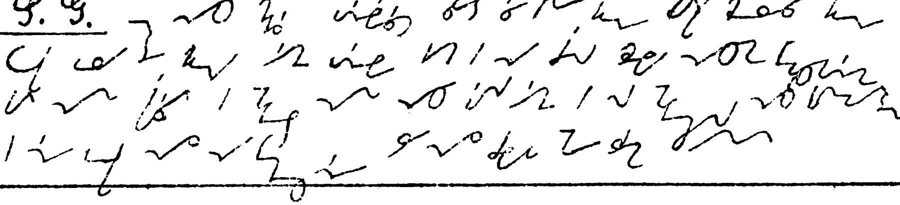
Ożarowski:

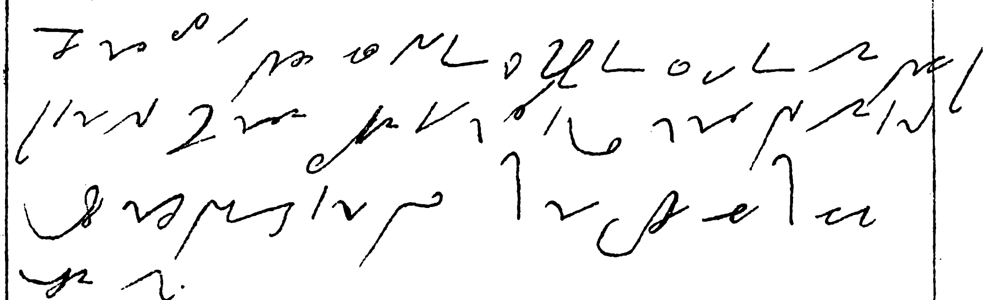
Sobczyński:

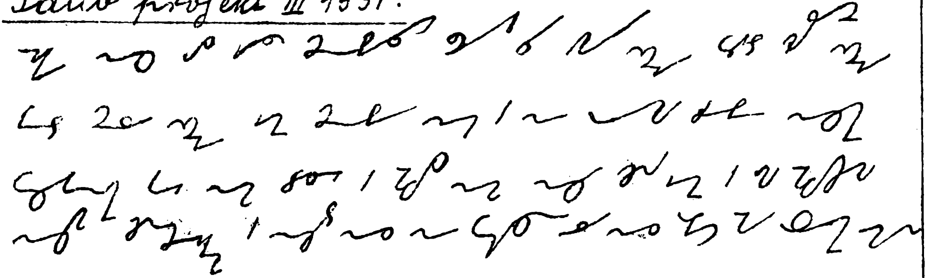
S. G.

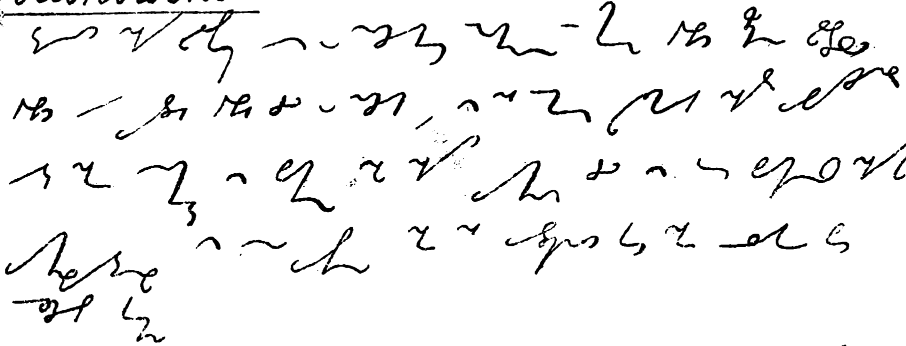
Stegawski:

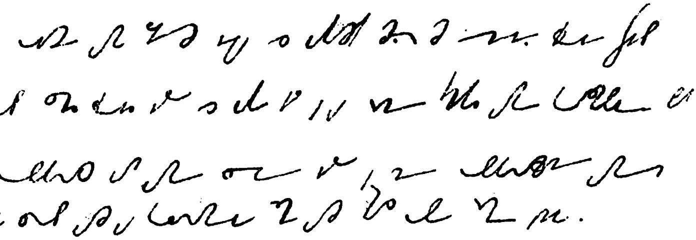
Taub projekt III 1931:

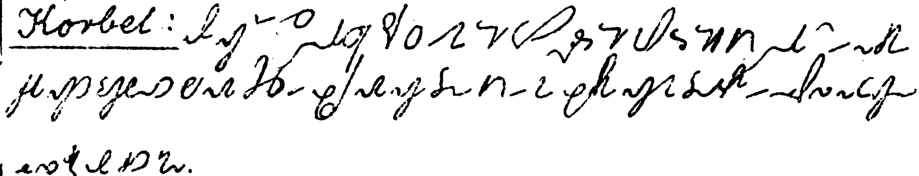
Kunowski:

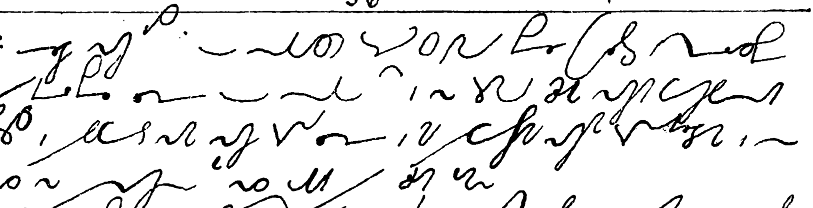
Wicher:

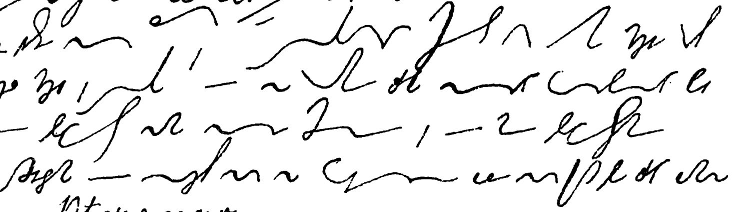
Korbel:

Kotas:

Taub 1932.

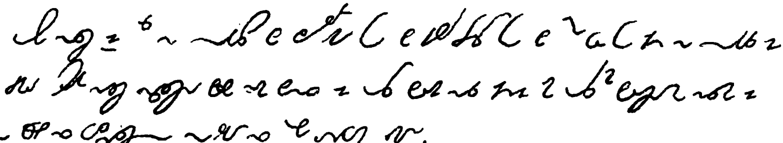

Otcze nasz.

(Tekst starocerkiewny w stenogramie Olewińskiego, w nawiasie zmiany odpowiadający tekstowi Panejki).

Otcze nasz, iże (Kotryj) jesy na nebesich (nebi i zemly). Da (nechaj) światyt'sia imia Twoje (Twoje imia), da prijdet carstwije Twoje; da budet wola Twoja (nechaj bude wola Twoja, nechaj bude carstwo Twoje) jako na nebesy i na zemly (jak na nebi tak i na zemli); chlib nasz nasuszcznyj dażd' nam dneś (chlib nasz nasusznyj daj nam dneś). i ostawy nam dołhy nasza (dowhy naszi) jakoże i my ostawlajem dołżnykom naszym (jak i my proszczajemo dowżnykam naszym; i ne wwedy nas w iskuszenije (w pokusu), no izbawy nas (a chorony nas) om (wid) łukawaho. Amiń.

Olewiński:

Panejko:

